

DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST

ČETRTEK

VSAK

SREČANJE PEDIATROV

KATEŽ — V prostorih tukajšnjih term je bilo 4. oktobra srečanje slovenskih otroških zdravnikov. Zbrani pediatri so poslušali tudi referata posavskih medicinskih delavcev o zdravniški in službeni skrbi za predšolske otroke in otroke v Posavju. Ena od splošnih ugotovitev, ki velja za Posavje in druga polobna območja, je ta, da skrbi en zdravnik tukaj za precej več otrok kot na primer v Ljubljani.

SLOVENIJA ZA HRVATSKO

SEVNICA — Zaradi vojne v Sloveniji je odpadel rock, pop koncert v čast samostojni Sloveniji. Zato pa bo v soboto, 19. oktobra, v dvorani TVD Parlaza v Boštanju koncert »Slovenija za Hrvatsko«. Organizatorji so sevnški in diški križ, taborniki in liberalni demokrati.

DRAŽJE STANARINE

NOVO MESTO — Novomeški izvirni svet je 1. oktobra sklenil, da se s tem dnem stanarine v novomeški občini podražijo za 25 odst. Pa ne samo to, podobno je tudi za naprej. Od novembra dalje bodo stanarine namreč vsak mesec sproti podražili za toliko, kolikor se znašala rast cen industrijskih izdelkov slovenskih proizvajalcev. Ko bi se na udar po žepih stanovalcev vsaj poznal na kaj boljše vzdrževanje stanovanjskega sklada!

STILLESOV OBRAT ISKRINI IN TESNILOM

BLANCA — V sevnškem Stillesu si stanje roke, ker so prepričani, da so napravili dobro kupčijo, ko so vendarle prodali obrat na Blanci, kjer so pred 10 leti začeli s proizvodnjo stolov, nato so obrat odali begunskemu Elanu. Egan pa so ugonobile suhe zime in zase nove sposobni direktor Uroš Aljančič. Obrat sta zdaj kupila mokronoška Metlika in Tesnilo za Velike Loke za firmo Metlika; pri novem proizvodnem programu naj bi dobilo delo okrog 80 delavcev.

Na Otočcu nič novega

Resnici na ljubo velja najprej povedati, da uvedba političnega pluralizma v novinarstvo ni prinesla toliko sprememb, kot bi jih pričakovali. Lahko bi celo rekli, da se je oblast menjala, problemi informiranja pa so ostali. Politični pritisk (kolikor ga je kje še bilo) je — izjemno nekaterih osrednjih medijev, zlasti televizije — resda poenjal, se je pa zato povečal pritisk in vpliv denarja ter slabega okusa. Pojavil se je rumeni tisk in znižala se je povprečna poklicna raven slovenskega novinarstva. Tako kot prej pa novinarji še vedno govorimo o novinarski svobodi in neodvisnosti; to je bilo tudi osrednje vprašanje okrogle mize, ki jo je Društvo novinarjev Slovenije prejšnji teden privedilo na Otočcu in na kateri je sodeloval tudi minister za informiranje Jelko Kacin.

Toda okrogla miza je, ne prvič, ostala brez zadovoljivih odgovorov na dileme, ki pestijo novinarstvo. Minister je bil sicer v svojem slogu samozavesten in odrezav, ne pa tudi dovolj prepričljiv, ko je razlagal iz hodišča novega zakona o informiranju, ki bo šel še ta mesec v skupščinsko proceduro. Predvsem ni bil prepričljiv v pobijanju teze, ki se je porodila v novinarstvu, namreč, da zakona (in ministrstva) sploh ne potrebujemo in da je dovolj, če je svoboda tiska zajamčena v ustavi. Če že moramo imeti poseben zakon, naj ta ne določa predvsem novinarskih omejitev, marveč zagotovi vse tisto, kar je država dolžna narediti, da se svoboda informiranja uresničuje. Tako je v razvitem demokratičnem svetu in ob tako postavljenih stvareh je mogoče zahtevati, da so novinarji v celoti odgovorni za svoje delo in da so pri tem visoko etični ter profesionalni.

M. LEGAN

Ob 8. oktobru

Danes je dan dokončne uresničitve popolne samostojnosti Slovenije. Uresnili smo, kar smo dolgo načrtovali — od vseslovenskih taborov v 19. stoletju do prizadevanj in upanj v stari Jugoslaviji, preko vseh razočaranj pri uveljavljanju naše slovenske državnosti med II. svetovno vojno in tja do povojnih poskusov uresničitve slovenske državnosti v okviru beograjskega federalizma. Šele po razpadu povojnega režima se nam je ponudila možnost za udajanje slovenske samostojnosti. Zdej je vse odvisno le od nas samih. Navezani smo na svojo silo, svojo neomajnost in znanje, da bomo dosegli to, za kar smo se državljanji Slovenije odločili 23. decembra 1990.

Prvenstvene naloge so zdaj:

1. reforma gospodarskega sistema,
2. urejanje težkih socialnih vprašanj med slovenskim prebivalstvom,
3. dosledna skrb za uveljavljanje načel pravne in socialne države.

Ker v sosednji Hrvaški divja vojna in ker nam niso povsem znani vsi cilji napadalcev v tej vojni, smo prav tako prisiljeni, da z vsemi sredstvi varujemo demokratično pravno ureditev samostojne države Slovenije. Agresorjem na Hrvaškem sporočamo, da se bomo seveda ob vsakršnem morebitnem napadu na Slovenijo branili z vsemi močmi.

Drage državljanke in državljani, kljub vsem političnim razlikam med nami moramo takrat, ko gre za našo skupno državo, biti enotni ob našem temeljnem interesu.

dr. JOŽE PUČNIK
predsednik Demosa
in Socialdemokratske
stranke Slovenije

Samostojna SLOVENIJA 1991

Maša za pobite domobrancelje

Letos samo cerkvena slovesnost — Dr. Šuštar: »Gradimo iskreno sodelovanje med ljudmi!«

KOČEVJE — V nedeljo je bila v Kočevskem Rogu obletnica obhajanja spominskega bogoslužja za množično pobite domobrancelje in vse druge žrtve, katerih kosti ležijo po breznih in jamah. Obletnica bi sicer morala biti v začetku julija, a jo je vojna preprečila. Že takrat pa je bilo na sestanku o organizacijskih pripravah na obletnico dogovorjeno, da bo to odslej samo cerkvena zadeva.

V bližini grobišča pod Krenom, kjer je predvidena tudi lokacija za novo kapelo, se je zbralo okrog 6 tisoč ljudi. Za njihovo varnost in red so poleg delavcev milice skrbele ekipe prve pomoči, gasilcev ter redarji iz vrst katoliških skavtov.

Tako kot lani je mašo bral ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar. Pevske vlož-

ke je prispeval mešani pevski zbor iz Šentjerneja na Dolenjskem, ki je nastopil tudi po končani maši v sklopu krajše kulturne prireditve z govori, recitacijami in petjem.

ZAZRTOST V PRIHODNOST — Ob počastitvi spomina na žrtve krvavih dogodkov pred petinštiridesetimi leti je nadškof dr. Alojzij Šuštar razmišljal predvsem o živih in njihovi prihodnosti. (Foto: L. S.-M.)

Nadškof dr. Šuštar je v svojem govoru večino besed namenil prihodnosti. To naj bi gradili v duhu poštenega in iskrenega sodelovanja, medsebojnega spoštovanja, odpuščanja, sprave in prijateljstva. Potrebo po premagovanju preteklosti je poudaril z naslednjimi besedami: »Danes na tem kraju z vsem zaupanjem prosimo Boga, da ne bi nikdar več doživeli take morije, in to v trenutkih, ko na Hrvaškem divja tako kruta in nesmiselna vojna. Preteklost se sicer ne da pozabiti, zato pa jo je moč razčistiti tako pred bogom, ljudmi in zgodovino kot v svojih srcih in se podati na pot v boljše in lepo prihodnost.«

M. LESKOVŠEK — SVETE

V drugi polovici tedna bo prevladovalo oblačno, vendar suho in sorazmerno toplo vreme.

M. LESKOVŠEK

Odprt prehod v samostojno Slovenijo

Sedaj je mednarodni mejni prehod v Metliki tudi uradno odprt — Naj bi ne bil ovira med dvema prijateljskima državama, temveč stopnička do novih in boljših odnosov med ljudmi in narodi

METLIKA — V torek zjutraj je bil v hudem nalivu odprt metliški mednarodni mejni prehod v bližini mostu čez Kolpo. Na oni strani reke je sedaj druga država, samostojna Hrvatska, na tej pa Slovenija. Tako velja od polnoči s ponedeljka na torek naprej, kajti slovenski parlament je na dolgotrajni, za javnost zaprti seji, sklenil, da se je iztekel moratorij in da stopajo v veljavo že sprejeti osamosvojitveni zakoni ter nekateri novi.

Prav za te je zadnje čase veljalo veliko zanimanje. Gre za zakon o denarni enoti, zakon o uporabi denarne enote ter zakon o javnem dolgu. Ker je bila seja zaprta za javnost, je težko že v torek, ob našem zaključku redakcije, opisati vse novosti, ki jih omenjeni trije zakoni prinašajo. Od torka naprej imamo novo denarno enoto, ki se imenuje tolar, ta pa se razdeli še nasto manjših enot, stotinov. Ker nov denar zaradi tehničnih ovir ne more biti natisnjen še najmanj šest mesecev, bodo v tem času prevzeli njegovo vlogo že natisnjeni boni. Menjava valute je povezana s številnimi težavami in varovanji, zato je bila določena stopnja tajnosti nujna, zlasti s pomisljo na to, da divja v delih bivše Jugoslavije prava vojna, proti Sloveniji pa se vodi tudi neusmiljena denarna vojna.

Prav zaradi teh stvari je Slovenija tako pospešeno in tako rekoč v pol tedna zgradila še preostale mejne prehode proti Hrvaški, saj urejena država potrebuje tudi določeno kontrolo pretoka ljudi, blaga in valute. To je v nagovoru prisotnim ob otvoritvi cestnega mednarodnega mejnega prehoda poudaril načelnik novomeške UNZ Borut Likar in zbrani posadki priporočil budnost in previdnost.

Bela krajina ima sedaj dva medna-

tiht let izplačljive v devizah.

Menjava valute je povezana s številnimi težavami in varovanji, zato je bila določena stopnja tajnosti nujna, zlasti s pomisljo na to, da divja v delih bivše Jugoslavije prava vojna, proti Sloveniji pa se vodi tudi neusmiljena denarna vojna.

Prav zaradi teh stvari je Slovenija tako pospešeno in tako rekoč v pol tedna zgradila še preostale mejne prehode proti Hrvaški, saj urejena država potrebuje tudi določeno kontrolo pretoka ljudi, blaga in valute. To je v nagovoru prisotnim ob otvoritvi cestnega mednarodnega mejnega prehoda poudaril načelnik novomeške UNZ Borut Likar in zbrani posadki priporočil budnost in previdnost.

Bela krajina ima sedaj dva medna-

rodna prehoda, kjer bodo službovali tudi cariniki, in sicer v Metliki pri mostu na Kolpi in na železniški postaji, ter enega meddržavnega pri Vinici. Zahodneje je na Kolpi še en tak prehod, namreč v Petri.

Ker domače posadke še niso usposobljene za dleco na mednarodnih prehodih, so jim prišli na pomoč Gorenjci. Tako so v dvajsetletni metliški posadki sedaj le dva domačina. Kot pravi komandir metliške postaje milice Andrej Šenica, kamor sedaj spada obmejna enota, pa bo časoma prišlo do tega, da bo postala obmejna enota samostojna, v njeni pristojnosti pa bodo vsi belokranjski mejni prehodi. Za domačine je sedaj pri prehajanju meje dovolj, če pokažejo osebno izkaznico ali kak drug dokument, ki izkazuje njihovo identiteto, hrvaški delavci v Sloveniji pa bodo od delodajalcev dobili še poseben dokument.

V teh negotovih dneh bo na meji veljal tak režim, ki ga bodo narekovala razmere in varnost slovenske države, njenih ljudi in dobrin, upajmo pa, da bo že kmalu na njih obveljal, tako kot je bilo vseskozi zamišljeno, pravi evropski standard.

T. JAKŠE

PROTEST ZOPER VOJNO NA HRVAŠKEM

SEVNICA — Poslanci občinske skupščine so v izjavi, ki so jo poslali sredstvom javnega obveščanja, zapisali: Globoko prizadeti spremljamo dogajanje v bivši SFRJ, divjanje jugo soldateske in njihovih sodelavcev, ki jim niso sveta ne življenja ljudi ne veri, ki so se vzpostavljale med njimi skozi stoletja. Svete jim niso materialne dobrine, ki so jih ustvarile generacije naravnih in kulturnih dobrin, ki so last ne le prebivalcev pri nas, ampak vsega človeštva. Njihov vandalizem in cinizem sta tuja vsakemu poštenemu človeku. Najostreje obsojamo to divjanje, obenem pa podpiramo vsa prizadevanja predsedstva in drugih struktur države Slovenije, da bi se to brezumje končalo in da bi našo državo popeljali čimprej in čimdlje od tvorcev take politike ter ponorelih generalov in njihovih pajdašev.

OBMEJNA POSADKA — Komandir metliške milice Andrej Šenica je takole razvrstil svojo obmejno posadko pred postopkom novega slovenskega mednarodnega prehoda na Kolpi. Zaradi hudega naliva je bilo bolj malo radovednežev, ni pa želimo novim varuhom slovenskih južnih meja, da bi bilo največ, kar bo padalo po njih, le dež, ki ga znajo, kot je videti, potrpežljivo prenašati. (Foto: T. Jakše)

Danes v Dolenjskem listu

- na 2. strani:
  - Zdravstvenim delavcem preklopilo
- na 3. strani:
  - Norčevanje iz kmeta in denarja
- na 5. strani:
  - V Evrotransu ponarejeni dokumenti
- na 6. strani:
  - V Lisci na čakanju 207 delavcev
- na 7. strani:
  - Minister pa tako...
- na 11. strani:
  - Dolenjski list v očeh bralecev
- na 14. strani:
  - »Šklemp« za 300 polhov
- na 16. strani:
  - Sledovi so vodili k Romom

METLIKA ZA MIR — Metličani, ki so morali v soboto cel dan poslušati grozljivo bobnenje vojne iz karlovske smeti, so se zvečer v velikem številu odzvali povabilu metliških strank na dobrodelno prireditev v Kulturnem domu. S pesmijo, besedo in glasbo so proti vojni v sosednji Hrvaški in nasilju povsod po svetu protestirali mladi in starejši metliški kulturniki. Tako so zbrali 80 tisoč dinarjev, ki jih bodo izročili hrvaškemu Rdečemu križu. (Foto: T. Jakše)

Vlada zameri teritorialni obrambi Posavja

Armada odpeljala računalnike iz TRZ

BREŽICE — Jugoslovanska armada je iz Tehničnega remontnega zavoda Bregana odpeljala najsoodnejšo računalniško opremo. Ena hudih posledic omenjenega računalniškega »obglavljenja«, kot je odvoz elektronske tehnologije iz Breganskega sela imenoval na ponedeljkovi tiskovni konferenci predsednik brežiškega izvršnega sveta Ciril Kolešnik, je gotovo ta, da v »naslednjih treh mesecih ne bo mogoče izpeljati v TRZ normalne proizvodnje«. Če to drži, bodo bivši zavodovi delavci vsaj ta čas brez zaposlitve. Toda »mi se s problemom delavcev iz Tehničnega remontnega zavoda ne bomo ukvarjali,« je zadržal predsednik brežiške vlade.

Jugoslovanska armada je iz remontnega zavoda odpeljala računalnike, ki so menda vredni prek 220 milijonov dolarjev. V brežiški vladi močno zamerijo posavskemu območnemu štabu teritorialne obrambe ali njemu nadrejenemu poveljstvu, da je dovolil odvoz in da zavoda ni zastražil. Zaradi navedenega (zdaj že bivši) breganski računalniški sistem predstavlja del tiste izjemno dragocene zavodove opreme, ki naj bi po trdnem dogovoru med brežiško občinsko vlado in direktorjem zavoda podpolkovnikom Mrganom zaplombirana počakala v TRZ na dogovor o delitvi premoženja bivše JLA. Da gre za kakovostno opremo, dokazuje tokratno armadno ravnanje. JA je tako re-

• Podjetniki se izjemno močno zanimajo, kako bi lahko poslovali v mejnem območju, ki nastaja v brežiški občini ob meddržavni meji. Občinsko republikanski organi doslej premalo seznanili s tem, kdo je pristojen za razvoj gospodarskih dejavnosti, za katere kažejo interes poslovneži. Tej zamudi bi morale čimprej slediti stvarne poteze, morda razpisi javnih natečajev za vlaganja v mejnem območju.

koč pet minut pred dvanajsto s helikopterjem pripeljala v zavod 28 strokovnjakov, ki so v rekordnih 2 dneh — običajno je potrebnih za tako delo 7 dni — demontirali večino računalnikov, ki so potem romali najprej na letališče v Cerklje in od tam iz Slovenije.

L. M.

Zdravstvenim delavcem prekipelo

Generalni štrajk, ker ministrstvo za zdravstvo in vlada ne reagirata na opozorila, da je denarja za zdravstvo premalo

ŠNOVO MESTO — Danes zjutraj ob 7. uri naj bi zdravstveni delavci v vseh zdravstvenih ustanovah v Sloveniji pričeli generalni štrajk, med katerim bodo zagotavljali le nujno medicinsko pomoč. Ali stavka bo, se v torek, ko je nastal ta spis, stoodstotno še ni vedelo, saj med vlado in stavkovnim odborom, v katerem so predstavniki vseh sindikatov, potekajo stalna pogajanja. A ker nič ne kaže, da bi prišli skupaj, je skoraj gotovo, da štrajk je.

»Za letos je bilo v republiškem proračunu za zdravstvo namenjenih 11 milijard dinarjev, čeprav je bilo že takrat jasno, da bo to premalo, na kar je opozoril tudi skupščinski odbor za zdravstvo. S precejšnjo racionalizacijo bi morda prišli skozi s 13 milijardami. Če pa bi hoteli zagotavljati investicijsko vzdrževanje in sanirati plače do ravnih gospodarstva, bi potrebovali 16 do 17 milijard. Najhuje je, da zdravstvo ne dobiva denarja niti po prvotnem, najnižjem načrtu. V prvem polletju letos je šlo za zdravstvo iz integralnega republiškega proračuna le 66 odst. sredstev, zbranih na Dolenjskem za zdravstvo s prispevnostjo. Drugje seveda ni nič drugače. ValORIZACIJA sredstev za materialne stroške in plače, ki je bila potrjena s 1. julijem, ni bila izvedena, saj denarja za to zdravstvo ni dobilo. Teh 600 milijonov, ki jih je vlada zdaj dodelila zdravstvu, pa je reden zdravstveni denar, ki je le nekoliko pospešno izplačan. Zaradi vsega tega so neplačani računi v zdravstvu, prekinjene ali vsaj zelo neradne so dobave materialov. Vlada nam očita, da so neplačani računi na račun osebnih dohodkov, a to ni res. Četudi bi vsi v zdravstvu delali povsem zastoj, bi namreč prihranili le 30 odst. denarja. Očita nam, da se nismo racionalizirali, a normativov, ki jih ministrstvo za zdravstvo obljublja že dobro leto, še ni. Hkrati ministrstvo samo priznava, da je v zdravstvu 1.100 zaposlenih manj, po osnutku normativov, ki je bil narejen, pa je zasedenost povsod celo mnogo premajhna. Dejstvo je, da denarja, ki ga zdravstvo dobiva, ni dovolj za minimum minimuma, edini program racionalizacije, ki ga ministrstvo da od sebe, pa je plan zmanjševanja

sredstev. Poleg tega vlada hoče spreti gospodarstvo in negospodarstvo, češ da bo prvo propadlo zaradi drugega,« razlaga dr. Rafael Kapš iz novomeške bolnišnice, sicer v.d. predsednika FIDES, Sindikata zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije.

Dr. Rafael Kapš

Delovno za praznik Kočevja

Seje občinske skupščine Kočevje ob njenem prazniku se je udeležil tudi podpredsednik IS

KOČEVJE — Ob prazniku občine Kočevje 3. oktobru je bila v Šeškovem domu v Kočevju seja zborov občinske skupščine, ki so se je udeležili tudi podpredsednik republiškega izvršnega sveta dr. Leo Šešerko, poslanci republiške skupščine Jože Smole, Janez Kocjančič, Vladislav Puc in Miloš Senčur, predstavniki republiškega sekretariata za notranje zadeve, urbanističnega insti-

tuta Slovenije, pobratenih občin Dolina pri Trstu in Rab ter drugi. Seja je imela delovni značaj, na njej pa je predsednik občinske skupščine dr. Mihael Petrovič najprej opozoril, da kočevska občina že več let po narodnem dohodku na prebivalca drsi proti repu slovenskih občin. Nato je govoril o nekaterih posebnostih in težavah občine, zaradi katerih bo potrebna tudi republiška pomoč. Občina ima 70 km dolgo mejo s Hrvaško, ki poteka prav ob Kolpi, kjer so načrtovali razvoj turizma. S sprejetjem zakonov o lastnini bo štiri petine občine prešlo v last države Slovenije. Pri republiških organih, odgovornih za ceste, še vedno ni dovolj posluha za posodobitev cest v kočevski občini. Ni znano, kakšna bo usoda nekaj zaprtega območja Kočevske Reke, ki obsega kar tretjino občine. Kaj bo pomenil za občino načrtovani narodni park? Kaj sploh razvijati v občini?

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Na ta vprašanja je odgovoril podpredsednik IS dr. Leo Šešerko, ki je poudaril, da je ob upoštevanju svojih prednosti in stvarnih možnosti primerno razvijati vse gospodarske panoge. Dejal je, da je tudi njegova želja, da dobi Kočevska svoj narodni park, za kar izpolnjuje kar 9 mednarodnih pogojev, tu pa živita tudi medved in volk. Za občino je sreča, da bo toliko zemlje v državni lasti in bo z njo treba le pametno gospodariti. Meja s Hrvaško bo evropska, se pravi odprta, brez mejnega pasu, šikaniranja in nagajanja ter streljanja na ljudi, se pravi, da razvoju turizma ne bo škodovala. Nekaj zaprto območje Kočevske Reke je zdaj odprto in z njim gospodariti le občina Kočevje. Na to je predstavil revizijo razvojnega programa kmetijstva na Kočevskem direktor KG Kočevje Janez Žlindra. Za njim je podobno predstavil položaj, pomen in načrtovani razvoj gozdarstva direktor Gozdnega gospodarstva Kočevje Janez Črnač. O nekaterih vprašanjih in načrtih pa so dali podrobnejša pojasnila še predstavniki republiških ministrstev za notranje zadeve, kmetijstvo in obrambo.

V svečanem kulturnem delu seja je nastopil moški pevski zbor iz Kočevja, ki ga vodi Melita Vulc. Po seja je bila pokušnja biohrane in napitkov, pridelanih na Kočevskem.

J. PRIMC

KRVODAJALSKA AKCIJA

LJUBLJANA — Rdeči križ Slovenije bo letos organiziral še nekaj krvodajalskih akcij: 17. in 18. oktobra bo odvzem krvi v Krškem, 21. in 22. oktobra pa v Brezicah; 4. in 5. novembra bo RK organiziral krvodajalsko akcijo v Trebnjem. Prijave za odvzem krvi sprejemajo občinske organizacije Rdečega križa in aktivisti RK v podjetjih.

Graja Avstrije in predsednika Vranickega

Kurier, Dunaj

Nekoč smo bili otok blaženih, sedaj pa smo sosed vulkana. Avstrija se je nenadoma ponovno vključila v svetovno politiko prav v času, ko ta postaja zelo nevarna. Na naši južni meji besni srbsko-hrvaška vojna, ki se lahko razplamt v splošni spopad na Balkanu. Mi pa smo ravno v sredini.

Avstrija bi morala vložiti vse svoje napore v prepričevanje Evropske skupnosti, da sprejme odgovarjajoča stališča. Tega v odgovarjajoči meri ne dela in zato je potrebno kritizirati Vranitzkega, ne pa zaradi njegovega previdnega stališča glede priznanja. Vranitzky bi moral pokazati več iniciative in domišljije. Ne bi bilo pametno, da Avstrija sama (ali skupaj z Nemčijo) prizna Hrvaško. Toda tudi ni pametno čakati s prekrižanimi rokami na ukrepanje drugih.

Če bi Srbija povsem pregazila Hrvaško in zavzela njeno glavno mesto Zagreb, če bi prišlo do totalne vojne, potem se bo pokazala potreba po vojaškem posegu OZN in ali Evropske skupnosti. V primeru skupne akcije bo Avstrija morala dovoliti prehod intervencijskih sil preko svojega ozemlja in zračnega prostora. Poleg tega bo morala, vsaj z majhnimi silami, sodelovati v tem posegu.

Seveda ni nujno, da od tega pride. Kaže, da je Hrvaška pripravljena na učinkovito obrambno strategijo po vzoru Slovenije, da vzpostavi gverilsko vojsko proti zvezni armadi. Toda v Jugoslaviji je potrebno računati na najhujše in v tem primeru bomo tudi mi prizadeti. Ali Avstrija to razume?

Rečeno ta teden:

EVROPA JE ILUZIJA

Pa kaj vidite v tej Evropi? Tega pojma ni! Obstaja samo evropska zastava. Ne vem, kje ste si izmislili to Evropo. V Evropi živim, a je ne vidim. Evropa nima skupnih interesov in se z vami ne bo ukvarjala.

VIKTOR MAIER (FAZ)

● **Lastna valuta sploh ne mora obstajati, ker nima pravne podlage. (Condrau, direktor švicarskega združenja bank)**

TUDI VRTCI SO DRAŽJI

NOVO MESTO — S prvim oktobrom so se podražili tudi novomeški vrtci in sicer za četrtino. Za otroke od dveh let plačajo zdaj starši največ 2.498 din, za otroke od dveh do treh let 2.225, za otroke od treh do sedmih let pa 1.868 din. Družinsko varstvo je nekaj dražje, največ morajo starši prispevati 2.780 din. Najnižji prispevki staršev so okrog 1.000 din; če otroka ni v vrtcu, od računa odbijejo za hrano dnevno 36 din. Vrtci pa so septembra spet prešli na plačevanje prispevka staršev za mesec nazaj, medtem ko je bilo do sedaj nekaj časa v veljavi sprotno plačilo poračunom dejanske prisotnosti otroka v vrtcu za mesec nazaj.

VELEDROGERIJE USTAVILE DOBAVO ZDRAVIL

SEVNICA — Direktorica sevnške lekarne Breda Drenč-Sotošek, ki je tudi poslanka sevnške občinske skupščine, je seznanila kolege, da so veledrogerije lekarni in zdravstvenemu domu ustavile vse dobave. V povprečju so se zdravila podražila za 60 odstotkov. Dobava zdravil iz drugih republik je že nekaj časa onemogočena. Magistri Sotoškovi, navkljub nič kaj rožnatom časom, ki grozijo ne le s pomanjkanjem hrane, ampak celo zdravil, ni zmanjka- lo smisla za humor: »Čuvajte zdravje!« je priporočila.

351 BEGUNCEV IZ HRVAŠKE V POSAVJU

SEVNICA — V Posavju je 351 beguncev iz Hrvaške, od tega jih je 169 v breziški občini, 116 v krški in 66 v sevnški. Število beguncev se nenehno spreminja, ob razplamtevanju vojne pa izrazito narašča. Mnogi Hrvati se niti niso prijavili kot begunci. Tisti z debelejšimi denarnicami so si lahko privoščili oddih v hotelih, drugi so pri svojih prijateljih. Občinski štab civilne zaščite in občinski odbor Rdečega križa v Sevnici pozivata, da tisti, ki bi bili morebiti pripravljeni sprejeti določeno število beguncev iz sosednje republike na svoje domove, to svojo pripravljenost za solidarnostno pomoč ljudem v stiski javijo na telefon 81-574.

Naša anketa

Kako odkupiti stanovanje?

Po številnih kritikah z vseh strani pa minimalnih popravkih zakonskega besedila je slovenska skupščina pred kratkim vendar sprejela nov stanovanjski zakon. Ta med drugim določa možnost odkupa družbenega stanovanja, za katero ima nekdo stanovanjsko pravico. O odkupu je bilo v času razprav tudi največ govora. Pripravljavci stanovanjskega zakona z ministrom Miho Jazbinškom na čelu trdijo, da so pripravili odkup stanovanj pod ugodnimi pogoji, da bi se za to možnost odločilo čim več ljudi, saj naj bi na ta način prišli do denarja za nova stanovanja. Nekatera podjetja in posamezniki trdijo, da gre za razprodajo družbenega imetja, za katero so prispevali vsi zaposleni, dobili pa le srečni izbranci. To sicer drži, kot drži, da so vsi »plačali« stanovanjska posojila, ki so jih razmere spreminjale v komaj vredne omembe. Stanovalci, doseženi imetniki stanovanjske pravice, pa v mnogih primerih s strahom gledajo na svojo stanovanjsko prihodnost. Ugoden odkup stanovanja namreč težko kaj pomeni družinam, ki se komaj pretočejo iz meseca v mesec. Takih pa je danes celo med nekdanjim srednjim slojem vse več. In z odkupom pride skrb za relativno zanemarjene bloke, vzdrževanje katerih je v zadnjem času še posebej zamrlo. Sliši se, da tudi zato, da bodo stanovanjska podjetja, ki se porajajo, imela zagonski kapital. Najemnina, ki jo bodo plačevali tisti, ki stanovanja ne bodo odkupili, je zakonsko limitirana, a ljudi je strah, kolikšna bo in če res ne bodo leteli iz stanovanj za prazno figo. Bomo videli. Upajmo, da se nikogaršnja pretirana zadovoljnost ne bo spremenila v popolno nezadovoljnost.

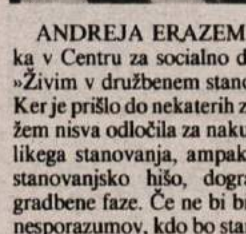
BOGDAN ILIČIN, upokojenec iz Novega mesta: »Živim z najmlajšo hčerko, njenim možem in vnukom v 59 m² velikem stanovanju. Najemnik stanovanja sem jaz in bi rad pomagal mladi družini. Ne vem pa, kako bomo zmogli odkupiti stanovanje. Sam ga tako ne bi mogel. Mislim, da je prav, da stanovanja dobijo pravega lastnika. Tako bomo vsi bolj skrbeli tudi za skupne prostore, za red v hiši itd.«

VALENTINA KRANJČIČ, natakarija iz Brezic: »Plače so majhne. Ne predstavljam si, kako zbrati denar za nakup stanovanja. Možnost je, da bi ga odplačevali daljši čas, vendar to pomeni, da bi veliko trgali od plače. S tistim, kar bi ostalo, pa bi težko živeli. Če bi bil denar, pa bi bila za to, da se stanovanje odkupi. Kot lastnik ga lahko bolj urediš po svoje.«

MIHAELA VEGELJ iz Brestanice: »Stanovanje bi kupila, toda kje naj vzamem denar? S tako majhno plačo se stanovanja ne da kupiti, denarja imam komaj za najemnino. Sploh pa se mi ne zdi prav, da je zdaj treba stanovanje kupiti. V prejšnjih letih smo vsi plačevali v neke sklade, tudi v stanovanjske. Praktično smo za ta stanovanja že prispevali, zato nas bi lahko le vpisali kot lastnika.«

ANDREJA ERAZEM, socialna delavka v Centru za socialno delo v Trebnjem: »Živim v družbenem stanovanju na Mirni. Ker je prišlo do nekaterih zapletov, se z možem nisva odločila za nakup tega 60 m² velikega stanovanja, ampak sva raje kupila stanovanjsko hišo, dograjeno do tretje gradbene faze. Če ne bi bilo nejasnosti oz. nesporazumov, kdo bo stanovanje odkupil, bi se ga morda odločila odkupiti midva z možem.«

BORIS MEJAK, vratar in gasilec v sevnški Kopitarni: »Stanujem v starem tovarniškem stanovanju, ki bi ga bila z ženo pripravljena odkupiti, če bi ga moja bivša tovarna pravično overednotila. Zaenkrat pa vse kaže, da bo to stanovanje še precej časa tovarniška last, saj imava z ženo premajhne dohodke, da bi lahko resno razmišljala o nakupu.«

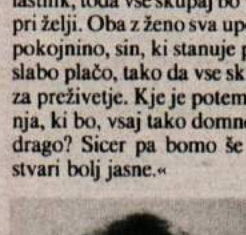
JOŽE OŽBOLT, upokojenec iz Kočevja: »Ljudje bodo kupili stanovanja, a ne mačka v žaklju. Strinjam se z odkupom, če bo ta po primerni ceni in ob upoštevanju naših prispevkov za gradnjo in vzdrževanje stanovanj. Pogoji za nakup naj bodo vsaj približno taki, kot so bili za posojila za gradnjo hiš, ko si tako rekoč dobil kravo, vrnil pa kozo. Predvsem si želim stanovanje v manjšem bloku, kjer bi bili vsi stanovalci lastniki stanovanj, ne pa da bi bilo pol bloka za zasebni, pol pa v družbeni lasti.«

VINKO KERSNIČ, upokojenec iz Ribnice: »Če bodo pogoji ugodni, bom kupil stanovanje. V tem stolpiču stanujem, odkar je zgrajen, in sem v vzdrževanje in izboljšavo stanovanja veliko vložil. Upam, da bodo to upoštevali pri ocenjevanju vrednosti stanovanja. Dolgo sem tudi varčeval pri banki, a mi je država z inflacijo prihranke razvednotila. Takih je precej in zato s ceno stanovanja ne bi smeli pretiravati, saj naši prihranki niso veliki.«

HUREM HANDŽIĆ, upokojenec iz Črnomlja: »Seveda sem zainteresiran za to, da odkupim stanovanje in postanem njegov lastnik, toda vse skupaj bo verjetno ostalo le pri želji. Oba z ženo sva upokojenca z nizko pokojnino, sin, ki stanuje pri nama, pa ima slabo plačo, tako da vse skupaj zadostuje le za preživetje. Kje je potem odkup stanovanja, ki bo, vsaj tako domnevam, kar precej drago? Sicer pa bomo se videli, ko bodo stvari bolj jasne.«

STJEPAN MORDUŠ, strojni tehnik v metliški Beti: »O odkupu stanovanja sem že razmišljal, vendar je težko karkoli reči, predno bodo znane vse podrobnosti. Zanima me, kako bo z lastnim deležem, ki sem ga prispeval, in kakšni bodo drugi pogoji, saj je le malo takih, ki imajo pripravljen denar za to namen. Moja žena je nezaposlena in družina se preživlja le z eno plačo, to pa je kaj slabo izhodišče. Seveda se bom o pogojih pozanimal in se potem odločil.«

POKUŠNJA BIOHRANE — Na seja za praznik občine Kočevje je sodelovalo precej visokih predstavnikov Republike Slovenije, ki so odgovarjali na mnoga vprašanja domačinov. Po seja so udeleženci seja poskusili biohrano, ki je zrastle na Kočevskem. (Foto: J. Primc)

Ljubljansko pismo

Kdor je pod streho, dobi kar dvakrat

Stanovanjska dražba

LJUBLJANA — Slovensko gospodarstvo je prišlo na boben in ga je republiška vlada sklenila dati na dražbo. Pa ji ta namera ne gre dobro od rok: prepričana je, da bo družbeno premoženje, vsaj spocetka, najbolj varno v rokah države. Vlada tudi ne ve, ali bi koristilo, če bi dala premoženje v roke predprilskim lastnikom ali novim petičnežem, tujcem ali svojim ljudem, pa morda nekaj malega še pokojninskemu skladu, delavcem in še komu. To njeno neodločenost je izkoristila opozicija in predlogi glavnih zakonov s področja lastniničenja so spet postali osnutki.

Zato pa je skupščina že srečno spravila pod streho stanovanjski zakon. In zdaj je, kar je: kupci stanovanj (prejšnji imetniki stanovanjske pravice) bodo morali v 60 dneh po sklenitvi pogodbe plačati 10 odstotkov pogodbene cene kot polog, preostanek pa bo možno poravnati v dvestih letih. Če se bo kupec odločil za nakup stanovanja v enkratnem znesku, mu pripada 60-odstotni popust, pri obročnem odplačevanju pa znaša ta popust 30 odstotkov. Poslanci so izglasovali črtanje spornega 121. in 122. člena, s čimer so dosegli izenačenje pravic

odprodaje stanovanj najemnikom v lastniških in družbenih stanovanjih. Odločili so tudi, naj ostane rok, v katerem se lahko najemnik odloči za nakup stanovanja, dve leti in naj v politiki najemnin obvelja tržnost, ne pa odušerstvo.

Mesečni obroki odplačevanja stanovanj bodo celoten čas odplačevanja znašali vrednost enakega deleža stanovanja. In še ena zanimivost. Če bo tako izračunani obrok višji od tretjine mesečnega osebnega dohodka kupca, se bo doba obročnega odplačevanja podaljšala. Kupec pa bo lahko stanovanje odplačal tudi prej kot v 20 letih; v takšnih primerih bo imel še dodaten popust. Pogodbena cena se bo zmanjšala za 1,5 odstotka za vsako leto hitrejšega odplačevanja. Lastnik stanovanja bo moral kupoprodajno pogodbo skleniti s kupcem najpozneje v 30 dneh po vloženi zahtevi slednjega.

Zakon ima svojo logiko, čeprav ne bo pravično uredil odpravljanja družbene lastnine na tem področju. Tako ne bo nikomur upošteval povračila za vplačane stanovanjske prispevke v preteklih letih, pa tudi ne priznaval drugih upravičenih popustov pri prodaji družbenih stanovanj. Dejstvo, da je bil v Sloveniji zgrajen celoten vojni stanovanjski sklad na osnovi medsebojne solidarnosti vseh zaposlenih, v zakonu ni obveljalo.

Tako bodo spet na boljšem tisti, ki se jim je v času zaposlitve uspelo dokopati do stanovanjske pravice in bodo zdaj lahko dokaj pod tržno ceno kupili stanovanje. Le kaj bodo na to rekli tisti, ki niso »imetniki« te pravice, ki niso prišli do družbenega stanovanja, marveč so vso delovno dobo vplačevali stanovanje za druge? Kje je zdaj njihov denar, kdo ga spravlja v žep?

VINKO BLATNIK

kmetijstvo

VELIKA SUŠA V SUHI KRAJINI

TREBNJE — Odbornik Janez Majde je opozoril, da je bila letos v Suhi krajini velika suša. Mrve je bilo bolj malo, olave skoraj nič, ravno tako koruze, zato so silosi kmetov napol prazni. Majdeta je zanimalo, ali bodo živinorejci zaradi suše deležni kakšnih olajšav pri plačilu davkov in prispevkov. Odbornik Kastelic pa je menil, da bo morala ta družba več narediti za posodobitev cest v Suhi krajini, zlasti za 3,5 km dolgi odsek ceste Žužemberk—Radohova vas—Sela-Sumberk.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Za tiste, ki v teh lepih oktobrskih dneh ne najdejo časa za to, da bi si v gozdovih nabrali kostanja, ga lahko kupijo na novomeški tržnici. V ponedeljek so ga kmetice ponujale po 50 din kilogram, toliko pa je stal tudi kilogram grozdja, ki ga v tem času prava tako ne manjka. Vse pa kaže, da tudi gospodinjam zmanjkuje denarja. Branjevke negodujejo, da so včasih s tržnice odhajale že ob 8. uri s prazno kosarjo, sedaj odnašajo polovico neprodane robe domov. In kakšne so bile cene? Jajca 6 din, črna redkev 30, stročji fižol 40, paradižnik 30, kitajska solata 40, sirček 100 din, rdeča pesa, rdeč korenček in koleraba 40 din. Obiskali smo tudi stojnico Sadje in zelenjava in povprašali za cene. Banane so bile po 65 din, pomaranče 62 din, limone 78 din, jabolka 35 din, zelje 18 din, česen 190 din, zeleni gomolj 90 din, korenje 35 din, koleraba 28 din, cvetača 67 din, por 60 din, beli fižol 59 din, kitajsko zelje 31 din in jabolka za ozimnico 28 din.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotni redni tedenski sejsem so prodajalci pripeljali 179 do tri mesece starih in 138 starih količin semen, odvisno od tega, ali sejemo že s strojem. V vsakem primeru pa je zelo pomembno, da je seme dobro. V prvih 77 do 60 do 75 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Zrnje čimprej v zemljo

Prepozna setev in površna priprava njive sta največkrat kriva za slab pridelek pšenice, zato bo zdaj, ko je prišel najugodnejši čas za to delo, koristno nekaj strokovnih nasvetov. V osrednji in južni Sloveniji, kamor prštevamo Dolenjsko, je najbolje sejati v prvi polovici oktobra. Tedaj so potrebne običajne količine semena, odvisno od tega, ali sejemo že s strojem ali ne. Vsak zamujeni dan zahteva v prvem primeru 2 kg semena več, v drugem pa poldruhi kilogram.

Za izbor njive je zdaj že malo pozno, vendar zapišimo še enkrat: Pšenica dobro uspeva na globokih, srednje težkih, peščeno-ilovnatih tleh, ki so bogato oskrbljena s humusom in niso prekisla. Apnjenje pšenici zelo godi, saj je prav prevelika kislost dostikrat kriva, da posevek porumeni in ne prinese dobre letine. Podobne nevesčnosti lahko nastanejo tudi zaradi zastajanja vode v tleh ali zaradi ostankov neprimernih herbicidov.

Pomemben je tudi kolobar. Pšenica ne prenaša najbolje sama sebe, naj zato pride na isto površino šele čez tri leta. Ji pa zelo godijo okopavine, krompir, koruza, zlasti pa debeloplodne stročnice. Pri koruzi velja omejitev v uporabi triazinov, katerih dolgotrajno delovanje še lahko škodi pšenici, ki koruzi sledi. V vsakem primeru pa je zelo pomembno, da predhodna rastlina pravočasno zapusti njivo in da je mogoče pred setvijo pšenice temeljito in natančno opraviti vsa predsetvena dela.

O gnojenju ob jesenski setvi je bilo že veliko povedanega, kar pa ne prepreči nekaterih napak, ki jih slabi poljedelci še vedno delajo. Povsem odveč je jeseni gnojiti z večjimi količinami dušika, ki se potem nekoristno izpere iz tal. Pač pa je treba izdatno pognojiti s fosfornimi in kalijevimi gnojili, da se bo povečala odpornost mladih rastlin proti mrazu in drugim nevesčnostim, ki jih čakajo. Če je že treba navesti številke, potem svetujemo 300 do 500 kg gnojila NPK v razmerju 5:20:30 ali 8:26:36 na hektar, odvisno še od zaloge dušika tal, predhodne rastline ter pričakovanega pridelka. Izbira primerne sorte pri tem seveda nima zadnje vloge.

Površna in prenapeta priprava se grdo maščuje. Zrno ne vznikne dobro in enakomerno, če zemlja še ni sklenjena s podbrazdjem. Prav tako je škodljivo pretirano drobljenje zemlje v prah, ki se ob prvem dežju sprime, tako da se površna zemlja zaliže in zaskorji, mlade rastline pa se potem le s težavo prebijajo skozi njo.

Inž. M. L.

Norčevanje iz kmetov in denarja

Tudi po najnovšem sestanku ni jasno, kdaj in kako se bo nadaljevala 70-odst. narejena hidromelioracija Radulje — Projekt naenkrat zanič

NOVO MESTO — V ponedeljek je bil še en mukotrpen sestanek o tem, kako dokončati začeto in 70-odstotno izpeljano hidromelioracijo doline Radulje, ki naj bi v prvi fazi dala 460, v drugi pa celo blizu tisoč hektarov izboljšanih zemljišč za kmetijsko pridelavo. Na sestanku je uspelo zmeniti se le za posebno delovno skupino, ki mora v tednu dni pripraviti terminski plan dokončanja hidromelioracije (brez komasacije) do sredine maja 1992. Če trdnega dogovora za to ne bo mogoče doseči, namerava Novo mesto samo dokončati dela z denarjem, ki ga bo zadržalo doma, namesto da bi ga poslalo v Ljubljano.

Hidromelioracija doline Radulje se je po večletnih pripravah začela v avgustu 1989. Investicija, ki je bila izvedena 70-odstotno, je bila lani maja ustavljena na osnovi moratorija na izvajanje melioracij, sprejetega v republiški skupščini konec marca 1990. Da bi zadevo spravili z mrtve točke, je bilo sklicanih že več sestankov, ki pa vse doslej niso dali nobenega rezultata. Kmetijci so medtem izračunali, da bo zaradi tega samo letos za 65 milijonov dinarjev škoda na račun pridelka, ki bi lahko bil, pa ga ne bo. Za dokončanje del po prvotnem projektu bi moral republiški proračun zagotoviti 42, za spremenjen projekt, na katerega prisegajo v ministru za varstvo okolja in urejanje prostora za Miho Jazbinškom na čelu, pa 37

SAD ŠT. 9

KRŠKO — V 9. številki revije za sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo, ki je te dni izšla v Krškem in ki jo izdaja tamkajšnje društvo za napredek kmetijstva, piše urednik inž. Peter Jankovič o svojih vtisih iz Nizozemske, dežele vstih v hrvatskem sadjarstvu in drevesničarstvu. Isti avtor piše še o sadni borzi, inž. Milko Krajnc razmišlja o položaju slovenskega sadjarstva v Evropi, Marjan Simčič, Rajko Vidrih in dr. Janez Hribar pišejo o porjavenju kože jabolč, inž. Jurij Mamilovič o varstvenih ukrepih v vinogradu po toči, inž. Anita Solar o natečaju za zbiranje kakovostnih oreh, inž. Stefan Koren o novostih na domačem tržišču in inž. Anton Pezdirc o pravih na trgatve.

KORUZARJEV ZANIMIV KOREN — Stane Koruzar iz Livolda nam je prinesel tale nenavaden koren. Iz debelejših zasnov korena je zrastle kar 17 korenov, od tega jih je 12 normalne velikosti. Takega korena doslej blizu in daleč okoli ni videl še nihče. Njegov lastnik, ki je skupaj s korenom na fotografiji, pravi, da bi dal koren na razstavo nena- vladnih in rekordnih pridelkov, če bo ta- ka razstava tudi letos. (Foto: Primc)

milijonov dinarjev. V Ljubljani zagotavljajo, da denar ni problem.

Projekt je očitno tudi jedro spora, zaradi katerega 880 kmetov, udeležencev investicije, ne more pridelati na svoji zemlji toliko, kot bi lahko. V Škocjanu vztrajajo, da se dela nadaljujejo in dokončajo po prvotnem projektu, po katerem je bil narejen ureditveni načrt in izdana vsa potrebna dokumentacija. Ta projekt je bil pred dvema letoma v Sloveniji za zgled, kako se da doseči kompromis med kmetijstvom in varovanjem naravnega okolja. Zdaj isti ljudje govorijo, da je bil narejen v osemdesetih letih, ki naj bi bila najbolj črna za varovanje naravnega okolja v takih primerih, in da Radulja ni izjema.

V Ljubljani skratka nočejo slišati za ta projekt, ampak v ministru za varstvo okolja in urejanje prostora prisegajo na novega, ki naj bi v največji meri varoval vodotok in zato predvideva opustitev regulacije Mlake. V primeru preprojektiranja hidromelioracije, ki potegne za sabo tudi nov projekt komasacije — za oboje pa je ministru za kmetijstvo po zagotovljenih pripravljeno zagotoviti denar iz proračuna — bi bilo seveda treba narediti nov ureditveni načrt in vse, kar iz tega sledi za izvajanje

Inflacija večja stroške in draži mleko

Oktobrsko mleko po 8,70 din — Večje premije

LJUBLJANA — Za liter mleka s 3,6 odst. toličče, oddanega v oktobru, bodo kmetje dobili 8,70 din, kar je 0,89 din več kot so dobili za septembrsko mleko. Tako je odločil odbor za mleko, ki je s tem skušal vsaj delno nadomestiti izpad, ki je nastal z vnovično obujeno vse hušjo inflacijo in rasto pridelovalnih stroškov. Po modelni kalkulaciji Kmetijskega inštituta Slovenije, ki se nanaša na solidno kmetijo s povprečno mlečnostjo kar 3.800 litrov na kravo, je znašala lastna cena mleka v septembru že 10,67 din. K povečanemu stroškom so pripomogle znatne podražitve reprodukcijskega materiala, denimo plinskega olja kar za 43,6 odst., ki jim ni videti konca. Da bi vsaj malo izboljšali položaj rejcev, so povečali premije za oddano mleko (na kraškem svetu od 0,30 na 0,50 din, pri hribovskih kmetijah od 0,55 na 0,80 din ter gorskih od 0,95 na 1,40 din za liter), kar pa skupaj s plačilom, ki ga daje mlekarna za liter mleka (7,53 din), še vedno ne dosega lastne pridelovalne cene, zato kmetje s pridobivanjem mleka ne dobijo pričakovane dohodka. Je pa zanesljiv in vseeno boljše kot na primer pri pridelovanju krompirja, za katerega so mnogi letos delali tako rekoč zastoj.

— n

POHITELI SO S TRGATVIJO — Potem, ko je 1. septembra po Beli krajini in nekaterih krajih po Dolenjski grozdje in druge pridelke oklestila toča, vinogradniki ni bilo več mogoče prepričati o pozni trgatvi in lepih oktobrskih dnevih. Večina Dolenjcev je že to soboto in nedeljo tramoma odšla med trje in danes je v večini vinogradov že potrغانo, pridelok pa vre v sodih. Z letino vinogradniki niso povsem zadovoljni. Pridelok so zmanjšali spomladanska pozeba, poletna suša in jesensko deževje, ki je krivo, da je precej belega grozdja zgnilo. Tako kot leta nazaj bo spei potrebno dosladkanje zato, da se cviček zaradi premalo alkohola spomladi v sodih ne bo pokvaril. (Foto: J. Pavlin)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Če mošt ne vre

Tudi letos se vinogradniki že srečujejo s tem problemom. Hladne noči, saj nas že kar zebe, bodo preprečile, da bi samo od sebe v sodu, kjer nismo dodali odbranih kvasovk, začelo »vreti«. Tudi v manjših posodah, kjer je že vrelo, se bo mnogokje zaradi ohladitve vrenje ustavilo.

Kako pomagati? Navedena primera se razlikujeta, zato ju rešujemo različno. Navodilo, da kvasovke potrebujejo zrak in da je potrebno zračenje, velja samo za mošče, ki so že vreli in je prišlo do prekinitev vrenja. To se lahko zgodi tudi, če smo dodali kvasni nastavek z odbranimi kvasovkami, npr.: mošt nam ne vre v parafiniranem sodu, v katerega zrak ne more, ker so lesne pore zaprte; isto velja za cisterne iz jekla ali PVC. Ni pa nujno, da pretočimo vso vsebino posode, zadostovalo bo, če prezačimo samo 1/3 mošta. Nikakor pa ne smemo zračiti mošta, ki še sploh ni začel vreti. Takšen mošt ne potrebuje zraka, temveč vitalen kvasni nastavek. Zračenje bi škodilo, mošt bi začel rjaveti in pospešili bi »cikanje«. Toda obstaja tudi izjema. Recimo, da smo mošt razsuzili, žveplali preveč, ker se ne razumemo na doziranje žvepla, in prostega žvepla je toliko, da ovira kvasnice, ki smo jih že dodali, da bi lahko normalno »zakipele«. Da je količina prostega žvepla v našem moštu previsoka, lahko ugotovimo tudi približno z našimi čutili. Na oko je mošt nizke barve, zelo svetel in na zraku ne menja barve tudi v 24 urah. Tudi z vonjem občutimo žve-

plo. V opisanem primeru prezačimo celotno količino mošta v sodu, da tako odstranimo del žvepla. Priporočam, da vrelne zastoj rešujete na naslednje načine:

1. Na 1 hl mošta dodamo najmanj 3 l kipečega mošta, ki ga dobite pri dobrem sosedu.

2. Ako se vam je zastoj zgodil pri srednje pozni ali pozni sorti, v zidnici pa imate že povrto vino iz zgodnje sorte, le-to pretočite in uporabite droži kot vrelni nastavek. Droži so lahko odlične »kvasovke«, če so iz razsuzenega mošta.

3. Nimate nobene od obeh možnosti, zato vam preostane kvasni nastavek, ki si ga pripravite iz mokrih ali suhih kvasovk. V tem primeru morate dozo kvasovk na hl povečati, ker je v moštu že nekaj »strupov« za kvasnice. Priporočam najmanj 50 g suhih kvasovk na hl. Kako se pripravljate kvasni nastavek, sem pisal pred nekaj tedni v isti rubriki.

Omenjal sem »strupe« za kvasovke v moštu ali strokovno inhibitorje. Teh je najmanj, ko mošt priteče iz grozdja. Vsak dan jih je več, in če nam ne uspe dolgo časa vrenja pognati, je vsak dan manj možnosti. Zato se ne zanašajmo na slepo srečo, ne odlašajmo, marveč takoj ukrepajmo! Ako smo vse naredili in imamo kljub temu vrelni zastoj v sodu, poskusimo z dodatkom 10 do 20 g na hl aktivnega oglja, ki se dobi že v vsaki kmetijski apoteki, ki kaj da nase. Ta preparat potegne ali nevtralizira nekatere strupe, ki zavirajo kvasovke. Ne bojte se dodati v mošt hrano za kvasovke, ki se tudi dobi v dobrih kmetijskih trgovinah. mag. JULIJ NEMANIC

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

ZBIRALNI AKCIJI

Tudi letos smo zbirali pridelke. Kljub slabi letini so nam pridelovalci več kot pošteno prisločili na pomoč. Nabrali smo 6.700 kg krompirja in 130 kg čebule. Upamo, da bomo tako vsaj malo zavezili ceno naših malic. Zbirali smo tudi star papir. Toda odpadni papir ima smešno nizko ceno. Bili smo razočarani. Pa si pomagaj, če moreš!

NATALIJA TAJČMAN
lit.-novin. krožek

Kar 60.000 kmetij bo propadlo?

V javnosti močno odmevajo besede, ki jih je izrekel kmetijski minister

Besede, ki jih je izrekel republiški minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano prof. dr. Jože Osterc na pogovoru o kmetijstvu v Framu, češ da naj bi pri prestrukturiranju slovenskega kmetijstva propadlo okrog 60 tisoč kmetij, močno odmevajo po Sloveniji. Predvsem na majhnih kmetijah, ki so že doslej živle v precejšnji negotovosti, se sprašujejo, ali je minister to mislil resno ali je podatek izrekel le za strah in za to, da bi se na teh kmetijah še bolj oprileti dopolnilnih dejavnosti, ki so po novem izenačene z obrtjo.

Naj bo tako ali drugače, nesporno je, da so slovenske kmetije v povpre-

ju precej premajhne in da je razdrobljenost kmetij in parcel (hkrati s slabo izrabo delovnih strojev in delovne sile) eden najpomembnejših »krivcev« za drago hrano. Da je kmetije treba povečati in jih tudi gospodarsko

GORENJSKI GLAS

okrepiti, je bolj ali manj znano; ni pa jim povsem jasno, kako priti do večjih kmetij.

Model, kakršnega so, denimo, izbrali v nekaterih alpskih državah, je sicer vabljiv, vendar bi ga bilo pri nas zaradi velikih gospodarskih problemov težko uveljaviti. S cenovno politiko ter z davčnimi in drugimi ukrepi je sicer mogoče doseči, da kmetovanje na majhnih kmetijah postane povsem nedonosno in družini v breme, pro-

blem pa je v tem, da so tudi ostale gospodarske panoge na psu in da delavcem ne zagotavljajo dohodka za normalno preživljanje. Sele ko bo gospodarstvo trdno in stabilno in bo sedanji kmet in delavec (»polkmet«) dovolj zaslužil z delom v tovarni ali kje drugod, popoldansko delo na kmetiji pa mu bo zažiralo dohodek, ustvarjen v službi, je pričakovati, da se bo začel proces zmanjševanja števil kmetij in njihovega povečevanja. Ker je pot do trdnega in stabilnega gospodarstva še dolga, je bržkone tudi precej dolga pot do socialno nebolečega propadanja kmetij. V sedanjih razmerah (in na prihodnjih) volitvah imajo zato več možnosti tisti, ki trdijo, da je kmetije, kakršne že so, treba ohraniti in jih le gospodarsko okrepiti z različnimi dopolnilnimi dejavnostmi. C. ZAPLOTNIK

gospodinjinski kotiček

Čas kostanjevih dobrot

Kar težko je pričakati čas, ko se zasvetijo zreli kostanji iz zlato rumenih ježic. Z veseljem se odpravimo s košarjo v gozd in si na jasi pripravimo kostanjev piknik. Z njim pa ponavadi tudi zaključimo sončne jesenske sprehode in se prijazno z meglenim hladom. Pečen kostanj tekne h kozarcu jabolčnika, mošta ali vina. Iz kuhanega kostanja pa pripravljamo mnoge sladke dobrote. Kostanj najprej malo skuhamo, da ga lažje olupimo. Olupljenega pa kuhamo do mehkega v mleku. Pretlačimo ga v pire, dodamo sladkor in dišave ter uporabimo za pripravo mnogih sladic.

Kostanj pa lahko tudi zamrznemo kar v rjavi lupini, vendar zavzame precej prostora. Več ga lahko shranimo, če ga predelamo. Kostanj na eni strani zarezemo do jedra in ga v manjših količinah polagamo v krog. Bližnjimo ali obarjamo ga 5 — 8 minut. Nato plodove delno ohladimo in olupimo. Popolnoma ohlajene zdavimo v vrečke in zamrznemo. Olupljene plodove pa lahko zamrznemo tudi posamično, jih povajljamo v sladkorju in vložimo v vrečke. Kasneje jih uporabimo za oblaganje raznih pečenk in sladic. Iz olupljenih in do mehkega kuhanih plodov pa na-

pravimo pire. Lahko mu dodamo tudi sladkor, glede na poznejšo uporabo. S pirejem napolnimo primerne posode, jih zapremo in zamrznemo. Shranek je obstojen 12 mesecev.

PRIPRAVA KRHE TORTE S KOSTANJEVO KREMO — Iz listnatega testa in kostanjeve kreme sestavimo slastno torto. Potrebujemo zamrznjeno testo, 200 g sladke smetane, 200 g marelične marmelade, 200 g kostanjevega pireja, 50 g sladkorja vprahu, 50 g orehovitih jedrc ter sadni liker. Odtaljeno listnato testo razvaljamo in narežemo na kvadrate. Spečemo tri kvadrate pri temp. 180°C. Sladko smetano stepemo in jo vmešamo med kostanjev pire, dodamo sladkor v prahu in raztopljeno marmelado z likerjem. Dobro premešamo, da dobimo gladko zmes. Na pladenj damo plast pečnega testa in ga premažemo s polovico marmelade. Nanj položimo drugo plast testa in ga premažemo s kostanjevo kremo. Pokrijemo s tretjo plastjo, premažemo s preostalo marmeladno in potresemo s sladkorno moko. Na koncu okrasimo s sesekljanimi orehi. Z enakim nadevom lahko namažemo biskvitno rulado ali torto. HELENA MRZLIKAR

S stečajem v novo življenje?

Za Gradbenika Žužemberk pripravljen stečaj

NOVO MESTO — Novomeški izvršni svet je prvič že v juliju obravnaval informacijo o poslovanju žužemberškega podjetja Gradbenik, ki je začelo v težave. Že leto 1990 je zaključilo s izgubo, ta se je letos še povečevala in prišlo je tako daleč, da je podjetje izpolnjevalo pogoje za začetek stečajnega postopka. Občinska vlada je takrat Gradbeniku dala možnost, da pred tem naredi sanacijski program, v katerem bodo ukrepi za pokritje izgube in pozitivno poslovanje. Pred tednom pa je bil za Gradbenika vendar predlagan stečaj.

Gradbenik Žužemberk je sicer pripravil sanacijski program oz. so to zanj naredili v novomeškem podjetju Novoline. Njegova analiza poslovanja in možnosti sanacije je pokazala, da podjetje še naprej posluje z izgubo, ki bo po oceni ob koncu letošnjega leta enaka vrednosti trajnega kapitala. Kratkoročna zadolženost se povečuje, tekoča likvidnost slabša. Kot glavni razlog negativnemu poslovanju je omenjena slaba kadrovska struktura. Zaradi tega podjetje ne obvladuje organizacije dela in stroškov, nekonzistentna ponudba, slaba kvaliteta in številne reklamacije pa naj bi bile krive za pomanjkanje dela. Ker je na vidiku mrtva sezona, upanja za sanacijo podjetja ni, ampak bi bil stečaj v končni fazi neizbežen, s tem da bi bili vsi delavci ob delo, premoženje pa bi se porazgubilo.

Novomeška vlada se je odločila podpreti drugo možnost. Za Gradbenika naj bi takoj uvedli stečajni postopek, preko katerega bi ohranili posamezne profitabilne programe. Z ustreznim sodelovanjem stečajnega upravitelja, upnikov in drugih institucij bi bilo namreč možno ohraniti del proizvodnega programa. Gre predvsem za peskokop Klek, ki bi z ustreznim reorganiziranjem in sanacijo strojne opreme lahko posloval brez težav, pa tudi za gradbeno skupino sedmih delavcev bi se na področju Suhe krajine in Dolenjske lahko našlo dovolj dela. Novo podjetje bi z 20 zaposlenimi, očiščenim programom in z opremo, najeto od podjetja Gradbenik v stečaju, lahko poslovalo rentabilno. Najboljše-ga ponudnika za sanacijo profitabilnih programov pa naj bi pridobili z javnim natečajem. Ali bo to novo podjetje v mešani lastni Klek, ki je bilo predvideno s stečajno-sanacijskim postopkom, ali kdo drug, pa seveda ni mogoče reči.

Z. L.-D.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 12. oktobra, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živile:

- v Novem mestu: Market na Drski
- v Sentjernej: Market Dolenjka
- v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Rog
- v Žužemberku: Samopostrežba KZ
- v Straži: Market Dolenjka.
- V nedeljo bo od 8. do 11. ure odprta v Novem mestu Samopostrežba na Glavnem trgu 23.

Pobiranje Žužemberka iz zapostavljenosti

Volitve preobrat?

ŽUŽEMBERK — Pred dobrim tednom je Gasilsko društvo Žužemberk kupilo še komandno oz. kontrolno vozilo Nissan patrol in s tem nekako zaokrožilo tri leta uspešnih prizadevanj za opremljenost žužemberških gasilcev, da so pripravljeni za intervencijo, če bi bila ta potrebna. Novo, mlado in zagnano vodstvo društva je leta 1988 prevzelo stare avtomobile v zelo

Franc Škufca

slabem stanju, gasilski dom v obupnem stanju itd.

»Naprej smo toliko usposobili vozi park, orodje in opremo, da smo bili sploh sposobni za intervencijo. Še istega leta smo tudi zbrali toliko denarja, da smo kupili nov kombi. Potem smo začeli adaptacijo gasilskega doma v Žužemberku in v Lipju, ki je enota GD Žužemberk. Prenovljeni dom v Žužemberku, ki je namenjen še številnim drugim dejavnostim, je bil odprt lani, v Lipju pa je prenova v zaključni fazi. Avgusta letos smo uradno prevzeli novo avtocisterno. Prejšnja je bila stara 15 let in dotrajana, zato smo ob pomoči zavarovalnice Tilia in Triglav, Iskre Keko in drugih organizacij, občine in samih krajanov krajevnih skupnosti Žužemberk in Hinje kupili novo,« pravi Franc Škufca, tajnik GD Žužemberk in eden od duš oživiljanja gasilstva v Žužemberku in Lipju.

Škufca, vodja prodaje v Iskri Keko, je sploh trdno prepričan, da se da z voljo in z združenimi močmi še marsikaj narediti. V Suhi krajini, kjer je Žužemberk, je marsikaj tudi še treba narediti. »Imamo najslabše ceste v občini, 17 vasi brez vodovoda, polovico krajevnih skupnosti praktično brez telefona. Časi so težki, toda te stvari je treba začeti urejati,« pravi odločno Škufca, ki zadnja leta ni umanjkal pri nobeni akciji, pa tudi v bodoče misli prispevati svoje k temu, da bi kraji, s strani občine dolga leta odrivani, zaživeli normalno. Zaradi tega se je Škufca na širše želje odločil kandidirati na bližnjih volitvah za predsednika sveta krajevnih skupnosti, za kar se potegujejo še trije drugi: Janko Skube, dr. Leopold Kocutar in Jože Pečjak. V skladu z novimi časi pa Škufca pripravlja tudi program, ki naj bi ga v krajevni skupnosti Žužemberk v dobro kraja in ljudi izpeljali pod njegovim vodstvom. Program namerava jutri javno predstaviti krajanom, ki jim je kaj mar, kaj se bo v prihodnje dogajalo s kraji v žužemberški krajevni skupnosti.

Z. L.-D.

»Pomagaj si sam!« ne rešuje vsega

Javna tribuna o Demosovi socialni politiki — Manjše možnosti krive za odmik od socialno usmerjene socialne politike? — Osnovni moto: pomagaj si sam!

NOVO MESTO — Ker javne obravnave zakonov, ki jih sprejemamo, niso več praksa, je preteklo sredo novomeška organizacija Stranke demokratične prenove organizirala javno tribuno o Demosovi socialni politiki. Vodila jo je poslanka v republiškem parlamentu Sonja Lokar, nov pokojninski, zdravstveni in socialnovarstveni zakon pa so udeležencem tribune predstavili strokovni delavci pristojnih republiških ministrstev. Gre za pomembne stvari, saj zadevajo veliko ljudi: 425 tisoč upokojencev, z zdravstvom smo povezani vsi, upravičencev za razne socialnovarstvene pomoči pa je v Sloveniji že okrog 300 tisoč.

Lokarjeva je dosedanja Demosovo socialno (v širokem smislu) politiko razdelila na tri obdobja. Najprej se je spremenila delovna pravna zakonodaja, in to ne v korist zaščite delovnega mesta in brezposelnih. Spremenjen je bil način valorizacije pokojnin, poslušal se je sistem socialnovarstvenih pra-

vic, ker so ga vezali na zajamčeno plačo. Precej so se povečale participacije v zdravstvu, negativna lista zdravil itd. Po plebiscitu smo najprej dobili nov davni sistem in integralni proračun, ki omogoča nenamensko trošenje denarja, s čimer je zdravstvo zelo prizadeto. Porajala se je Demosova socialna politika z

naslednjo razpoznavno filozofijo: pomagaj si sam; država ti bo pomagala, če bo in kolikor bo lahko; država zagotavlja minimum minimuma, več si bo vsakdo sam, kolikor bo mogel in hotel s samoplačništvom; da bo sploh tako, je treba vse centralizirati.

Kot najhušo spremembo je Lokarjeva označila spremembo lastniške zakonodaje, ki bo povsem razlastila delavce. Proces gre v smeri dvotretjinske revne družbe, kar prinaša politično odvisnost. Stanovanjski zakon sili v nakup stanovanja tistega, ki noče tvegati najemnega razmerja, kupovalo pa se bo relativno zelo zanemaren fond. Pokojninski zakon niti ne prinaša revolucionarnih sprememb, še največja je podaljševanje delovne dobe. Zdravstvena zakonodaja pa prinaša prehod iz razmeroma dobrega zdravstvenega varstva za vse na težje dostopno zdravstvo, proti čemur se borijo v razviti državah. Socialnovarstveni zakon napoveduje

• Predstavniki ministrstev, ki so predstavili v začetku omenjene zakone, so poudarili, da so strokovni delavci, ki se ne glede na vlado trudijo sistem držati toliko skupaj, da funkcija in da se v Demosovo politiko ne vtikajo. Da ta je taka, kot jo je opisala Lokarjeva, pa so potrdile predstavitve novih zakonov, ki se sicer menda izgledujejo po razvitem svetu. Dejstvo pa je, da se družbeni proizvod za 30 odst. zmanjšal, zato je treba pravice, ki so bile večje od možnosti že pred leti, zdaj pa so še bolj, zmanjšati. Da ljudi skrbi, kako vse to preživeti, je jasno, pokazalo se je tudi v razpravi.

centralizacijo in prvo socialno pomoč na nizki ravni. Demosova družinska politika je še skrivnost; kar je pricurjalo ven, kaže na vračanje na konzervativne temelje, ki jih bo marsikomu težko sprejeti, na primer vnovično odvisnost v družinski skupnosti itd.

Z. L.-D.

- Pekel — to smo mi sami. (Eliot)
- Besede so najmočnejše mamilo, ki ga uživa človeštvo. (Kipling)

Z. L.-D.

Vabljuje »prirežane« cene

Standard konfekcija v polovici blagovnice v Novem mestu prodaja več sto uvoženih artiklov

NOVO MESTO — Odkar so prejšnji ponedeljek točno opoldne v delu blagovnice Standard v Novem mestu odprli zasebno blagovnico Price Cutters (rezalci cen), je v trgovini takšna gneča, da morajo trgovino večkrat dnevno za nekaj minut zapreti, da spet napolnijo police in da se ljudje ne pohodijo med seboj. Razlog gneči je zelo pestra ponudba uvoženih izdelkov po zelo sprejemljivih cenah, kar je tudi osnovno vodilo in vzrok uspeha tvrde Price Cutters iz angleškega mesta Manchester.

»Po zaprtju brezarinske prodajalne smo v blagovnici, ki je samo za konfekcijski program prevelika, menjavali prodajne programe in iskali najprimer-

vendar zelo solidne kakovosti. Posebno v decembru, pred prazniki, bo ponudba dopolnjena z nekaj sto novimi artikli. »Zaenkrat je Price Cutters v dveh etažah, čeprav je bil že zdaj zainteresiran za vso hišo. Naenkrat vse spremeni se nam je zdelo preveč tveganje, morda pa bomo to storili sčasoma. Če se bomo odločili za širjenje, bo pritičejo potem namenjeno prodaji Price Cuttersovih prehtambenih artiklov, del te ponudbe pa bi lahko postala tudi konfekcija. Vsekakor je naš cilj Novemu mestu in regiji dati pravi shop, z veliko izbiro in ugodnimi cenami. Pogodba med Standard konfekcijo in Price Cuttersom je za nedoločen čas, gre za poslovno sodelovanje, in ne le goli najemni odnos. Mi prodajamo v njihovem imenu in za njihov račun, z našimi delavci, naša bo tudi organizacija dela, ko se bodo inštruktorji vrnili v Zagreb. Takrat bomo skušali tudi kaj narediti za boljše prehodnost, trgovine po naših izkušnjah. V zgornjih dveh etažah blagovnice bomo še naprej prodajali moško, žensko in otroško konfekcijo, v ponudbi pa praktično ne bo do zdaj dobro zastopanih in večinoma cenejših izdelkov podjetij iz drugih republik, saj z jugo tržiščem zaradi znanih razmer skoraj ne delamo več,« pravi Jurak.

Miran Jurak

nejšega. Ko se je med drugimi pojavila ponudba angleške zasebne tvrdke Price Cutters, ki ima v Zagrebu mešano podjetje in že nekaj prodajalnih na Hrvaški, se nam je zdela prava. Ocenili smo, da Novo mesto oz. Dolenjska potrebujeta tako vrsto blaga po takih cenah. Pristali smo tudi na to, da se prodaja v pritličju in prvi etaži, ki sta poslovno zanimivejši od zgornjih nadstropij,« pravi poslovodja Standardove blagovnice Miran Jurak.

Začelo se je s prodajo nekaj sto artiklov kozmetike, čistil, gospodinjstkih in avdio aparatov, igračk, posode itd. Program bodo, kot je za Price Cutters nasproh značilno, hitro menjavali in sproti dopolnjevali ponudbo, katere osnovna značilnost so zelo ugodne cene za izdelke iz vsega sveta, ki sicer niso vrhunske,

VARNI PRED GRANATAMI? — V torek zjutraj so se malčki iz Karlovca prebudili v metliškem vrtcu brez oglašujoči eksploziji in ob čisto pravi dnevni svetlobi. (Foto: T. Jakše)

Metlika pomaga sosedom

Ob koncu tedna je število beguncev dramatično poraslo — Otroci našli začasno zatočišče

METLIKA — V torek zjutraj smo od predsednice metliškega odbora RK Anice Pezdirc dobili zadnje podatke o številu beguncev s Hrvaškega v metliški občini. Do sredine prejšnjega tedna jih je bilo 220, predvsem s področij Novske, Petrinje in Daruvarja, vendar se je položaj pričel dramatično spreminjati proti koncu tedna, ko so pričeli množično prihajati v Metliko ubežniki iz Karlovca. Sedaj jih je samo od tam 322, pri teh pa še niso všteti ubežniki v domu ostarelih, ki jih je kakih petdeset, otroci v metliškem vrtcu, ki so prišli v ponedeljek popoldne, in verjetno številni drugi, ki so ostali pri sorodnikih, prijateljih in znanih, ne da bi se prijavili Rdečemu križu.

Anica Pezdirc pravi, da so Metličani zelo aktivni pri nudenju strehe nad glavo in druge pomoči. Vso soboto in nedeljo, tudi ponoči, so aktivisti RK dežurili na občini in sprejemali begunce, hkrati pa evidentirali tiste Metličane, ki so ponujali

pribežališče. Te se sedaj zbirajo, prav tako pa zbirajo hrano, obleke, odeje in vse drugo, kar bi prišlo prav ubežnikom. Vse, ki so pripravljene kaj prispevati, pozivajo, naj se oglašijo v zbirnem centru na občini. Prav tako poziva vse begunce, ki živijo pri sorodnikih in znanih, naj se pridejo prijaviti zaradi registracije.

Skupina dvajsetih otrok, ki so ostali v Karlovcu brez varstva, ker so njihovi starši bodisi angažirani pri obrambi bodisi pri nudenju pomoči v bolnišnici ali kako drugače, je v ponedeljek popoldne prispela v metliški vrtec v spremstvu šestih vzgojiteljic. Otrok bi bilo še več, a zaradi ostrih napadov niso mogli iz nekaterih predelov mesta. Voditeljica skupine Liljana Mihalič je povedala, da so se otroci razveselili zraka in travnate površine pred metliškim vrtcem, kajti štiri dni v karlovcških zakloniščih niso videli sonca. Tudi prvo noč v novem okolju so prebili brez večjih problemov.

T. J.

Napetost ne bo nevarno nihala

V Metliki pričetek gradnje težko pričakovane razdelilne trafo postaje — Pridobitev bo omogočala stabilnejše napajenje z elektriko in nove investicije

METLIKA — Prejšnji četrtek je metliški župan Branko Matkovič slovesno položil temeljni kamen za novo in pomembno belokranjsko pridobitev. Gre za investicijo, ki naj bi občutno izboljšala kvaliteto belokranjske elektro oskrbe, ta pa je prvi pogoj za nove gospodarske investicije pa tudi za modernizacijo dosedanjih.

Nova razdelilna 110-kilovatna transformatorska postaja, priklopljena na 20 kilovатов bo stala v bližini gasilskega doma, kjer je bil tudi slovesen pričetek del; udeležilo se ga je večje število predstavnikov belokranjskega političnega in gospodarskega življenja, investitorja Elektra Ljubljana in gradbenega izvajalca Pionirja iz Novega mesta.

»Res je, da so časi investicijam nena-klonjeni, da se naša mlada država ukvarja z nešteti problemi, res pa je, da mora tudi v teh časih življenje teči naprej in je zato nujno načrtovati prihodnost. V naših arhivih imamo tudi dokumente, v katerih je današnji investitor ugotovil, da nadaljnji razvoj Beti ni možen, ker potrebne količine energije ni moč zagotoviti. Z izgradnjo tega prepo-

trebnega objekta bomo lahko uresničili take in podobne razvojne ambicije,« je navzočim med drugim dejal predsednik metliškega izvršnega sveta Jože Matkovič.

Boris Guštin, vodja obratovanja pri Elektru Novo mesto nam je povedal, da se bodo z izgradnjo tega objekta belokranjski daljnovodi močno skrajšali, to pa naj bi s še nekaterimi posegi zagotovilo stabilno oskrbo temu delu Slovenije kar za tri desetletja naprej, če se bo rast prikličenja nadaljevala s sedanjim stopnjo, se pravi od 3 do 4 odstotka letno. Ta je v zadnjih dveh letih nekoliko upadla, niso pa še daleč časi, ko je v Beli krajini naraščala tudi po 15 do 20 odstotni stopnji letno.

Gradnja in montaža objekta je dolgotrajna in zahtevna, zato bo tudi draga. Po predračunih iz konca 1990, če je to sploh vredno zaradi inflacije in menjave valute še omeniti, je bila ocenjena na 110 milijonov dinarjev. Gradbena dela naj bi bila končana do junija prihodnjega leta, postaja pa naj bi pričela služiti namenu do konca leta 1993, če bo seveda vedno na voljo dovolj denarja.

T. JAKŠE

NA HUDEM SO HUDI

NOVO MESTO — Sporočili so nam, da so vaščani Hudega nekoliko užaljeni, kajti v naši vesti o tem, kdo vse je daroval za novi zvon cerkve na Gorenjih Kamencih, ki smo jo objavili dve številki nazaj na zadnji strani, smo napisali, da so za zvon in obnovo cerkve prispevali vaščani Gorenjih Kamenc, Daljnega Vrha in Potočne vasi, nismo pa napisali, da so prispevali tudi vaščani s Hudega. To je sedaj torej opravljeno.

Ena gospa je rekla, da bo vrste novomeških davčnih inspektorjev okrepila oseba z bogatimi izkušnjami. Ne dolgo nazaj je bila namreč obravnavana zaradi utaje davkov.

Sprehod po Metliki

OSNOVNOŠOLSKA MLADEŽ S Suhorja, iz Podzemlja in Metlike bo zbirala v tednu otroka igrače in šolske potrebščine za svoje sovratnike iz Hrvaške. Akcijo so poimenovali »Medvedek in barvice za prijatelja«, zbirna mesta pa bodo v osnovnih šolah ter v metliškem vrtcu, kajti akcijo so se pridružili tudi vrtičkarji. Ta humanitarna akcija ima brez dvoma velik vzgojni učinek.

NA NEDAVNI SEJI IZVRŠNEGA SVETA so govorili tudi o štipendiranju, saj je bilo za preteklo šolsko leto razpisanih v metliški občini zgolj osem kadrovske štipendije. Pogoji za pridobitev štipendije iz združenih sredstev so tako zahtevnejši, da se prebije skoznje le malo študentov željnih mladenk in mladeničev. O tem se bo treba v občini resno pogovoriti, kajti problem je zgod, saj bodo v bodoče lahko videli šole odznotraj le otroci staršev, ki imajo debele mošnje.

METLIŠKA IN PODZEMELJSKA OSNOVNA ŠOLA sta že pošteno gaganj, kar zadeva denar. Da je šolstvo v metliki luknja, so spredelili tudi na republiko, zato so namenili tej družbeni dejavnosti za nekaj več kot 10 odst. več sredstev. Šoli bosta do konca koledarskega leta nekako plavalili, dodatni denar pa vseeno ni naredil čudežev, pri čemer je bil zapisala, da gre za obujanje mlade. Šolnikom bo že decembra ponovno teklo v grla, saj je zdaj pričakovati upadanje stroškov v razmerah in v času, ko je neumnost nad pametjo, rušenje nad zidanjem in streljanje nad mirom.

PODZEMELJSKI NOGOMETNI KLUB KOLPA niza zmago za zmago, vendar se poznavalci razmer bojijo, da fantje le ne bi bili predobri. Če se bodo namreč uvrstili v višjo ligo, bodo nastopile težave s financiranjem. Že danes jih tekma stane najmanj 5.000 din, cvenka za sport pa ni.

• Demokracija v politiki ni brezobzirno uveljavljanje volje večine in njenega glasovalnega stroja. (Bavcon)

ČAS SE SPREMINJAJO — Delegat na zadnji seji črnomaljske občinske skupščine je odločno zahteval, naj se občinski statut že končno reši stare socialistične navlake. Stvar ne bi bila vredna omembe, če ne bi tega zahteval poslanec Socialistične stranke.

BITKA ZA VOJAŠNICO — Čeprav je kazalo, da je šlo vse zlahka, pa se je v Črnomlju bitka za vojašnico šele začela. Za govorniškim pultom sta se zanjo na seji skupščine ostro usekala vodja Liberalnih demokratov Boris Mužar in vodja Demosa Vlado Starešinič. Bitka je tekla za primat nad idejo o nadaljnji usodi vojašnice. Izid je še negotov, nasprotnika pa sta pripravljena drug drugemu priskočiti na pomoč v borbi proti tistim, ki bi v ta sedaj idilični mestni del spet hoteli naseliti vojsko.

JA REŠUJE SKUPŠČINO — Odhod JA je rešil ponovni sklic vseh zborov črnomaljske skupščine. Ker je mesto poslanca JA sedaj prazno, nezasedeno pa je tudi mesto poslanca Rudnika v zboru združenega dela, je bila kljub pičli udeležbi dvotretjinska večina le dosežena.

Drobne iz Kočevja

POZABLJENI MOST? — Vse kaže, da je most preko Rinže na Roški cesti precej pozabljen. Železno ograjo je že krepko načela rja. Ograja je na dveh mestih zaradi prometnih nesreč precej poškodovana. Za nameček pa je most gradbena posebnost.

DVAINDVAJSET LET NAME — 22 glavnih nagrad za 22-letnico Name bo izdanih 12. oktobra, možni dobitniki pa so vsi, ki bodo do takrat v Nami kupili za nad 500 din proizvodov. Nagrade so: moško gorsko kolo, bon za nakup konfekcije (do 5.000 din), paket Krkinih proizvodov (vrednost 3.000 din), kosilo za dve osebi itd. Kupci, ki kupijo v Nami vsako sredo ali četrtek za nad 500 din, dobe še srečko 3x3; nagrade pa so tri, in sicer boni za nakup v Nami za 20.000 din, za 10.000 din in za 5.000 din. Razen tega so bile v dneih od 30. septembra do 5. oktobra v Nami pokušnje živil in pijač, pa tudi prikaz delovanja raznih gospodinjinskih aparatov.

Ribniški zobotrebc

SPET NI RES — Govorice po Ribnici, da je vojak porinil v Bistrico nekega »civilega« golfa, niso resnične. Na postaji milice smo zvedeli, da je vojaško vozilo res ob vzvratni vožnji trčilo v parkirani osebni avto Volkswagen, ki pa ni padel v Bistrico, in da so voznika predlagali sodniku za prekrške v kaznovanje.

V MALI GORI NI POLHOV — Polharske noči so se začele. Ribničani vedo povedati, da se polharji z območja Male gore vračajo brez posebnega plena. Več sreče pa so imeli tisti, ki so lovili v gozdovih okoli Brezovice v kočevski občini. Je že tako, da je pri sosedu vse boljše.

KNJIŽNICA ŽE ODPRTA — V ponedeljek so po dolgem času spet odprli ribniško knjižnico, ki se je preselila iz doma JLA v prenovljeno Miklovo hišo. Knjižnica še vedno ni dokončno urejena, odpreti pa jo je bilo potrebno tudi zato, ker se je pouk v šolah že začel in učenci morajo do knjig.

Trebanjske iveri

POZIVI — Že res, da je trebanjski občinski proračun hudo betezen, toda znotraj njegovega ustroja je moč naglo opaziti, da so nekatere proračunske postavke izpolnjene v letošnjih osmih mesecih zgolj simbolično. Odbornik Silvo Prpar iz Dobriča se je denimo spotaknil ob postavko krajevne skupnosti, ki znaša bore 4,7 odst. Prpar je vprašal, kaj bi bilo, ako bi v krajevnih skupnostih stakvali med vojno, ko je bilo treba raznašati pozive? Seveda o tem ni nihče razmišljal, ker je bila domovinska in domoljubna dolžnost močnejša od takih spekulacij, v miru, ko vsevprek grozijo s stankami in navadno stakvajouči tudi uspejo, pa tudi tak diskurz ni čisto brez osnove.

BARLOG — To mlado trebanjsko podjetje je po dobili zlati plaketi na mednarodnem obrtnem sejmu v Celju deležno precejšnjih časti. O tem redkem in odmevnem priznanju je na seji trebanjske vlade spregovoril predsednik Jože Rebolj in čestital podjetniku Darku Bartolju. Podoben scenarij se je ponovil na zasedanju občinske skupščine, le da je župan Ciril Pungartnik Bartolju izročil še pisno čestitko. Bartolj pa bi bil gojovo še najbolj vesel kakšnega priznanja banke v obliki ugodnega posojila, da bi lažje stekla proizvodnja novega izdelka, pripomočka za lastniške jeklenih konjčkov — praksis.

ČRNA PRAKSA — Po besedah v. d. direktorice trebanjskega zdravstvenega doma Ane Bilbiže na zadnji seji trebanjske občinske skupščine so v tej ustanovi organizirali zobozdravstveno prakso za samoplačnike, in sicer ob torkih popoldne. Pri tem se seveda zdravstveni dom, ki je pred bankrotom, poživlja na zakonodajo približno tako, kot ti. črna zasebna praksa.

IZ NAŠIH OBČIN

NOV DRŽAVNI PREHOD — Stroji Cestnega podjetja Novo mesto ob mostu čez reko Kolpo v Vinici tudi v nedeljo popoldne niso mirovali. Med gradbenimi stroji so se ob že delujoči policijski kontroli prebijali na slovensko stran šiviljni begunci iz bombardirane Duge Rese in Karlovca. V torek zjutraj je bila ta mejni prehod že usposobljen, graditi pa so ga začeli v petek. Obsega 1300 kvadratnih metrov, na njem pa bo stal en kiosk. Ta do otvoritve še ni prispel, zato ga je nadomestila prikolika, ki je v dežju služila črnomaljskim milničnikom za zatočišče. (Foto: T. J.)

V Evrotransu ponarejen dokument

Obstaja utemeljen sum

RIBNICA — Na ponedeljkovi seji delavskega sveta Eurotransa Ribnica je bila najživahnejša razprava o njihovih »rabokupih« ter o tem, če bo šlo podjetje v sanacijo ali stečaj. O slednjem ne bodo odločili v Eurotransu, ampak v Ljubljanski banki, ki je glavni Eurotransov upnik.

O »rabokupih« pa so ugotovili še novo nepravilnost. Sklep, na osnovi katerega je Eurotrans vpisal v sodni register novo dejavnost »zakup osnovnih sredstev (leasing)«, je ponarejen. Ta sklep se sklicuje na sejo delavskega sveta Eurotransa 14. septembra 1990, v zapisniku s te seje pa tega sklepa ni. Postregli so tudi z dokazili, da je ta dokument res ponarejen. Zato so sklenili, da je treba takoj razveljaviti »rabokupne« pogodbe, s katerimi so bivši trije vodilni Eurotransa — ki so gotovo morali vedeti, da takega sklepa delavski svet ni sprejel — najeli vozila, z ostalimi »rabokupci« pa pogodbe obnoviti. Takojšnjo izvedbo tega sklepa so naložili v. d. direktorja Zlatu Zaletelu.

Nekateri so sicer menili, da po predpisih uradno ni dokazano, da delavski svet spornega sklepa ni sprejel, in da torej obstaja le utemeljen sum, dokler sodišče ne odloči drugače. Bili pa so še razni drugi pomisleki. Nasprotno mnenje, ki je prevladalo, pa je bilo, da spornega sklepa dolina, saj je v načrtu ustanavljanje manjših občin, nam je povedal predsednik KS Poljska dolina Predgrad Ferdinand Kuk in dodal, da je v načelu že dogovorjeno, da se bo nova občina imenovala Poljska dolina.

SPET ENOTNI POLJANCI?

PREDGRAD, STARI TRG — Poljska dolina je bila po vojni razdeljena med občini Kočevje in Črnomelj. Predgrad oz. vse območje Krajevne skupnosti Poljska dolina je še vedno v občini Kočevje, KS Stari trg pa v občini Črnomelj. Zdaj pa so mladinci obeh krajevnih skupnosti ustanovili enotno liberalno-demokratsko stranko. To je prvi korak k združitvi te doline in priprava na ustanovitev bodoče občine Poljska dolina, saj je v načrtu ustanavljanje manjših občin, nam je povedal predsednik KS Poljska dolina Predgrad Ferdinand Kuk in dodal, da je v načelu že dogovorjeno, da se bo nova občina imenovala Poljska dolina.

KONČNO ASFALT

PREDGRAD — Te dni so razširili ovinkne na cesti Predgrad—Dol in pripravili ta cestni odsek za asfaltiranje, ki naj bi bilo opravljeno do 14. oktobra. Odbojni ograj ob cesti še niso namestili. To je tisti cestni odsek, zaradi katerega je Integral-SAP zagrozil, da bo ta del avtoovsne proge ukinitil, če cesta ne bo boljše vzdrževana.

DEJAVNI POSLANEC METELKO

TREBNJE — Trebanjski republiški poslanec v zboru občin inž. Alojz Metelko je bil med najaktivnejšimi odborniki zadnjega zasedanja občinske skupščine v Trebnjem. Glede »črne« zobozdravstvene prakse je že dvakrat dal pobudo občinski skupščini, naj inšpekcijske službe vendarle opravijo svoje. Bajc naj bi bila posled, po Metelkovih besedah, vpeljana še »črna« praksa pri splošnem zdravniku, kar bi še dodatno povečalo izgubo trebanjskega zdravstvenega doma.

- Vse velike reči so naredili majhni narodi. (Disraeli)
- Za nasvet ne sprašujte starih ljudi, marveč tiste, ki so trpeli. (Ukrajinski pogovor)
- Jugoslovanska federacija razpada zato, ker v dnu svojega srca Srbi niso sposobni doumeti, kaj je nacionalna enakopravnost. (B. M. Zupančič)

Kolikšna bo proračunska luknja?

Bo do konca leta trebanjski občinski proračun za 58 milijonov »prekratek«? — Posojilo za okrog 15 milijonov dinarjev? — Zaenkrat ne bo stavke

TREBNJE — Osnova za trebanjski občinski proračun, ki znaša 135,7 milijona dinarjev, je seveda republiški integralni proračun, ki tudi Trebanjem povzroča obilo težav. Poročali smo že, da se občinski možje jezijo, ker so jim na republiki odrezali tako tenek kos proračunske pogače, saj pride v Trebnjem le 7.000 din proračunskega denarja na prebivalca, v ljubljanski občini pa denimo 12.000 din.

Po besedah podpredsednice trebanjske vlade Majde Ivanov so v republiki napačno izračunali tudi finančno izravnano proračuna. Zahtevali so popravek, to je še dodatnih 17 milijonov dinarjev, ki so jim jih na republiki obljubili, toda o tem nimajo iz Ljubljane še nič pisane. Omeniti velja, da je realna realizacija trebanjskega občinskega proračuna v prvih letošnjih osmih mesecih komaj 40-odstotna! Da pa bi ohranili stvarno vrednost proračuna, bi ob 12-odstotni mesečni inflaciji morali do konca leta dodatno povečati obseg proračuna za približno 58 milijonov dinarjev! Župan Ciril Pungartnik opozarja, da manjka za pokrije nalog 15 do 16 milijonov dinarjev in da realno razpolagajo komaj s tretjino lanskih sredstev. Zavoljo te negotovosti so odborniki občinske skupščine sklenili, da za pokrije proračunskega primanjkljaja v primeru nezadostnega rebalansa skupščina dovoljuje najteje posojila do višine 10 odst. vrednosti proračuna.

KOMISIJA Z DOLGIM NASLOVOM

TREBNJE — Predsednik komisije »z dolgim naslovom« Marijan Dolensček, če povzamemo njegovo terminologijo, je predlagal, da bi skupščini poročal o delu te komisije, ki raziskuje žrtve medvojnih pobojev in povojnih pravno dvoimljivih procesov. O tem bo Dolensček pripravil pisno poročilo. Je pa odbornik Dolensček predlagal, naj bi po seji v sejni dvorani občinske skupščine visela nova slovenska zastava, da bi najvišji občinski oblastni organ razpravljal v bolj slovesnem vzdušju in mu ne bi bilo zardevati pred televizijo in drugimi mediji.

ski dolini, razdelili v skladu z zapisniki komisij za oceno škode. Majda Ivanov je pojasnila, da je občinski izvršni svet ta denar namenil za pokrivanje škode zaradi neurja na Mirni, vedeti pa je treba,

• Za delovanje skupščine, izvršnega sveta, občinskih upravnih in medobčinskih organov je v celotnem proračunu zagotovljeno 16,5 odst. Do konca avgusta je bilo sicer realizirano nekaj nad 60 odst. sprejetega plana. Ob tem pa je treba poudariti, da je v to zajeto le sedemmesечно izplačilo osebnih dohodkov, kar pomeni, da bi že ob nespremenjenih osnovah do konca leta zmanjkalo nekaj več denarja, kot ga potrebujejo za enomesečno izplačilo plač. Ker pa so za julij in avgust občinarji je dosegli povišanje sorazmerno slabih plač skladno z zakonodajo za 18,4 odst., potem ko je njihov sindikat zagrozil s stavko, in ker odborniki niso imeli nič proti enakemu povišanju plač učiteljem, je jasno, da tudi delavci vžgoje in izobraževanja (zaenkrat) ne bodo stakvali, kot so zapretili nezadovoljni s plačami, in da bo naposled proračunska luknja še večja.

da je 11 milijonov škode samo na ti. družbenih objektih.

Metanje delavcev na cesto ni izhod

Skupščinska razprava o gospodarjenju v občini Črnomelj — Bo postala Bela krajina vojna krajina? — Črnomaljske plače šepajo za republiškim poprečjem

ČRNOMELJ — Delegati črnomaljske skupščine so precej pozno, šele na ponovljeni 13. skupni seji vseh zborov prejšnji četrtek, obravnavali in sprejeli informacijo o poslovanju gospodarstva v prvem letošnjem polletju. Ta zaostanek so iz razumljivih vzrokov — saj je znano, kako hitro se razmere v gospodarstvu dandanes spreminjajo — tudi kritizirali, nekaj dni zaostanka pa so morali sprejeti tudi na svoj rovaš, kajti gradivo bi lahko obravnavali že na seji, ki je bila sklicana za 30. september, vendar je morala biti zaradi nesklepnosti preložena na 3. oktober.

V razpravi, ki se je ob tej točki razvnela potem, ko je dal k gradivu podpredsednik izvršnega sveta in načelnik oddelka za družbeni razvoj Jože Strmec še nekaj spremljajočih komentarjev, je več delegatov kritiziralo gradivo, zlasti zaradi neaktualnosti pa tudi tujega besednjaka in utrujenosti, ki naj bi vela iz njega. Pogrešali so poudarjanje pozitivnih premikov, ki vendarle so, ter zahte-

vali, naj izvršni svet vzpostavi svoj informacijski sistem za tekoče spremljanje stanja v gospodarstvu.

Določeno zaskrbljenost je bilo tudi čutiiti za to, da bi zaradi bližine Hrvaške, kjer bi se negotovost lahko zavlekla, Bela krajina postala nekakšna vojna krajina, rizično območje za tuji in domači kapital, kar je že delno čutiiti, pri tem pa je premalo vpliva in podpore iz republike. Drugo mnenje v zvezi z novo mejo pa je, da jo je treba izkoristiti za nove naložbe in kolikor mogoče zajeti tranzit. Vse to naj bi izvršni svet upošteval v strategijah razvoja, ki naj bi jih za krat-

koročno in dolgoročno obdobje predložil na eni od prihodnjih sej občinske skupščine.

Če nekoliko podrobneje pogledamo rezultate gospodarjenja, potem lahko ugotovimo, da so bili dohodki manjši od odhodkov, zaradi česar je nastalo za 64 milijonov dinarjev izgube, ki je večja od akumulacije, vendar se v primerjavi z lanskim obdobjem manjša. Akumulacija je sicer zelo majhna, znaša 2 milijona 686 tisoč dinarjev, vendar je v porastu.

Vse družbene dejavnosti so v izgubi, proizvodne pa se otepaajo s hudimi likvidnostnimi težavami, vendar so blokade le občasne. Najbolj kritično je trenutno v Beltu, kjer napovedujejo 300 odvečnih delavcev. Za 140 od teh se je že našla rešitev iz republiških sredstev. Jasnejše pa so perspektive za delavce Gorenja, zlasti pa semiške Iskre, kjer se je njihovo vztrajanje pri tem, da odvečnih delavcev ne bodo dajali na cesto, temveč bodo zanje poiskali delo znotraj tovarne, od sedaj kar dobro obneslo in bi lahko služilo kot zgled, da ni rešitev v tem, da delavca takoj postavimo pred vrata.

PREGLED STANOVANJ

RIBNICA — Občinski izvršni svet je imenoval posebno komisijo za pregled vojaških stanovanj. To je potrebno zato, da zaradi vodovodnih, kurilnih in drugih naprav ne bi prišlo pozimi do hudih poškodb napeljav in stanovanj. Komisija bo predlagala tudi druge razumne rešitve za kar najboljše izkoriščanje teh stanovanj in njihovo varovanje. Po enem izmed predlogov naj bi iz nekaterih stanovanj s centralnim ogrevanjem, kjer je malo stanovalcev, te preselili v druga stanovanja, ki so v mešani lastnini. Marsikateri stanovalec pa se ne želi seliti in bo zadovoljen, če stanovanjske bloka ne bodo centralno ogrevani in bo kar sam kuril. Komisija bo tudi pregledovala, če ni morda prišlo do nasilnih vselitv; v tem primeru bodo take stanovalce izselili in zamenjali ključavnice. Podobnih pregledov in hitrejših ukrepov so potrebni tudi drugi vojaški objekti, saj tudi tu grozi nevarnost, da bodo resno poškodovani, če ne bodo v uporabi ali pa ustrezno zavarovani.

T. JAKŠE

ODREZANA SKLADIŠČA

RIBNICA — Zaradi vojne na Hrvaškem in prisvajanja so od matičnega Inlesa bolj ali manj odrezana njegova skladišča v Srbiji in nekatera na Hrvaškem (Vinkovci, Slavoniki Brod, Šibenik) pa tudi drugod po Jugoslaviji. Izjeme so Slavonka Požega in Jurđani pri Opatiji. Tako z večino skladišč Inlesa nima telefonskih zvez, tudi prometne zveze so prekinjene, prekinjen pa je tudi plačilni promet.

Begunci pretežno pri sorodnikih

Če bo potrebno, bodo ustanovili občinski center za begunce — Predvsem s pomočjo Karitas napolnjeno z oblačili in hrano skladišče Centra za socialno delo

RIBNICA — Do minulega tedna je prabižalo v ribniško občino preko 60 beguncev z območja Hrvaške. Alojz Šilc, načelnik štaba Civilne zaščite občine Ribnica, ki usklajuje delo vseh organov in organizacij, ki pomagajo beguncem, je povedal, da so bili med begunci tudi nekateri, ki po najnovejših merilih ne sodijo mednje, se pravi taki z območij Hrvaške, kjer ne potekajo boji (Zagreb z okolico, Zadar itd.), ali pa otroci niso do 14 let stari, matere z otroki, starimi do 10 let, otroci brez staršev do 18 let, moški nad 65, in ženske nad 60. letom starosti. Nekateri izmed beguncev so se že vrnili domov.

bil tak center v Ribnici, vendar tu ni drugih prostih objektov kot vojaških, teh pa še ne smejo uporabljati.

Veliko delo pri zbiranju pomoči za begunce je opravila Karitas, ki je imela nabiralno akcijo po vaseh, in predvsem njena zasluga je, da je bilo skladišče Centra za socialno delo hitro napolnjeno z oblačili, obutvijo in hrano; nekateri pa so prispevali tudi v denarju.

Alojz Šilc je dodal, da je glavna skrb za begunce prepuščena Rdečemu križu

in Centru za socialno delo, pa tudi drugi delujejo vsak na svojem področju.

OSAMLJENI DIABETIKI

RIBNICA — Ribniško društvo diabetikov letos ni dobilo nič občinske dotacije, kar pomeni, da nova oblast manj skrbi za človekjuvne organizacije, kot je stara, nam je povedal tajnik tega društva Vinko Kersnič. Dodal je, da je šel pred kratkim na občinsko skupščino in v imenu društva zaprosil za 1.500 din oz. za 300 kuvert in znamk, da bi vsak diabetik po opravljenem pregledu dobil po pošti domov svoj zdravstveni kartonček ter obvestilo o stanju bolezni ter o potrebnih zdravilih. Ambulanta namreč denarja za te zadeve nima, občinska skupščina pa tudi ne.

Na cesti je največ mladih

Brezposelnost v trebanjski občini močno narašča

TREBNJE — Krizni časi seveda niso prizanesli niti trebanjski občini, to pa se vse bolj pozna pri naraščanju brezposelnosti in s tem tudi pri povečanju števila upravičencev do denarnega nadomestila in denarne pomoči. Ob koncu julija je bilo pri zavodu za zaposlovanje prijavljeno že 373 iskalcev zaposlitve, od tega 196 žensk.

Anka Ostanek

V letošnjih sedmih mesecih je bilo brezposelnih sicer za dobro polovico več kot lani v tem času, tem Trebanjem pa je morda lahko v majhno tolažbo podatek, da je v dolenjski regiji rast brezposelnosti še hitrejša (71,3 odst.) Med 373 brezposelnimi Trebanjci je bilo kar 207 mlajših od 26 let, težje zaposljivih pa je bilo 54. Med iskanci zaposlitve so bili najpogostejši pomožni delavci, obdelovalci lesa, vozniki motornih vozil, šivilje, tekstilji, avtomehaniki, prodajalci, kuharji, ekonomski in zdravstveni tehniki. Največje težave so z zaposlovanjem invalidov, saj so postopki za njihovo usposobitev za delo dolgotrajni in ne zagotavljajo stvarne možnosti zaposlitve. Zato so ob vse hujši brezposelnosti invalidi še bolj potisnjeni na obrobje te družbe.

»Decembra lani smo poslali 65 organizacijam v občini obrazec o uresničevanju zaposlovanja v letu 1990 in načrtu zaposlovanja v letu 1991. Obrazec je vrnilo 40 organizacij, v katerih je zaposleno 86,4 odst. vseh zaposlenih v občini. Bistveno znižanje zaposlenih so načrtovali v Tesnilih, GG — tok Gozdarstvo Trebnje, v poseljenih enoti LB in v Akripolu. Vseh dodatnih zaposlitev zaradi širitve proizvodnje pa naj bi bilo 44.« navaja strokovna sodelavka v trebanjski občinski upravi Anka Ostanek.

P. P.

Z javnimi deli do začasnega kruha

Brez zaposlitve je vse več Posavcev — Ob koncu avgusta ni imelo dela že 1.063 Brežičanov, 1.160 Krčanov in 597 Sevnčanov — Nekateri spodbudne akcije

SEVNICA — Konec avgusta je bilo v Posavju že 2.820 nezaposlenih, to je kar 79 odst. več kot v enakem obdobju lani. Od tega števila je bilo 655 iskalecve prve zaposlitve. Največ je takih s tretjo in četrto stopnjo izobrazbe, precej pa je tudi nezaposlenih s peto stopnjo, to je s 4-letno srednjo šolo. Na enoti republiškega zavoda za zaposlovanje v Sevnici nam je direktor enote Tone Koren s svojima sodelavcema Ireno Pirc in Andrejem Mihelinom osvetlil, kako skušajo rešiti te stvari, ki prizadevajo predvsem mlade in ženske, z uresničevanjem aktivne politike zaposlovanja.

Moramo takoj poudariti, da je bila sevnška enota republiškega zavoda za zaposlovanje pri teh prizadevanjih nadpovprečno uspešna. Tako je bilo od 45 vlog za pridobivanje sredstev za nova delovna mesta odobrenih 40, delo pa je na ta način dobilo 137 oseb.

Posebej velja opozoriti, da so bili v Posavju Sevnčani prvi, ki so začeli z izvajanjem javnih del, in sicer so brezposelni čistili mestne ulice in peskolove, v bošnjaški krajini skupnosti je bilo 3 mesece zaposlenih 22 oseb, v septembru pa še deseterica. V začetku oktobra so se v Sevnici začela že tretja javna dela, 15 nezaposlenih delavcev pa pod vodstvom novomeških cestarjev popravlja ceste, poškodovane od neurja. 15. oktobra bo pri javnih delih v Sevnici dobila časovno delo in zaslužek še skupina 20 delavcev, ki bo pod vodstvom Vodnogospodarskega podjetja iz Novega mesta čistila brežine Save. V Krškem je deseterica delavcev pod vodstvom vrtnarja Franca Nečemerja iz Velikega Podloga dva meseca pomagala pri odpravljanju posledic poplave in razkopavanja zemljišč pri izgradnji telefonskega omrežja in kableske televizije. Ta teden je 10 delavcev v Krškem dobilo pri novomeških cestarjih časovno zaposlitev pri urejanju cest. V Brežicah je z javnimi deli dvomesečni zaslužek pri KOP dobilo 11 delavcev, ki so se lotili črnih odlagališč odpadkov. Hvalavredna je zamisel brežiškega Centra za svetovalno delo, da so sklenili z nekaj delavci v okviru javnih del poskrbeti za t.i. sosedsko pomoč ostarelim in osamelim ljudem.

Sevnška enota republiškega zavoda za zaposlovanje je do sedaj pomagala pri samozaposlitvi 8 delavcev v Posavju tudi s pomočjo zunanje institucije, to je centra za usposabljanje različnih specifičnih oblik samozaposlitve. Naj spomnimo, da je na sestankih z brezposelnimi v Posavju v letošnjem juniju kar 150 oseb pokazalo interes za pridobivanje dodatnih, novih znanj, s pomočjo katerih bi lažje prišli do dela. Krška delavska univerza je za 18 brezposlenih organizirala tečaj o osnovah gostinstva in

MAURER NOVI SEKRETAR

SEVNICA — Sevnška občinska skupščina je soglasno imenovala za sekretarja sekretariata za družbene dejavnosti v občini upravo 52-letnega Sevnčana Jožeta Maurerja. Maurer je diplomiral na Pedagoški akademiji Univerze v Ljubljani na oddelku za specialno pedagogiko, smer MVO — vzgoja v domovih.

Planinci kos težjim časom

PD Lisca na taborih — Večino stroškov krijejo

SEVNICA — Sevnško planinsko društvo Lisca je letos načrtovalo tudi izvedbo treh taborov v polletnih mesecih. Zaradi vojne v Sloveniji so morali planinci nekoliko spremeniti zastavljene načrte. Kako jim je to uspelo, o tem govori tajnica PD Lisca Sevnica — Krško, Marjeta Vovk.

»Tabor mladih planincev, ki naj bi ga v juliju pripravili skupaj s PD Bohor Senovo in PD Brežice, smo morali zaradi odstopa omenjenih dveh društev sami izvesti v avgustu. Namesto pod šotori smo »taborili« v koči Doma pod Storščim. Ta tabor že nekaj let vodi naš prizadeveni predsednik Jože Prah ob pomoči izkušenih planinskih vodnikov in pedagoškega vodje. Tabora se je od prvotno prijavljenih 80 planincev udeležilo 34 mladih planincev iz sevnške, bošnjaške in krmeljske osnovne šole.

Med taborjenjem so se planinci usposobili za gibanje in hojo v gorskem svetu v letnih razmerah, doobra so se seznanili z življenjem v planinski koči, z likom planinca, planinsko opremo, nevarnostmi in drugimi, osnovnimi orientacije in drugimi za življenje v gorah pomembnimi zadevami. Mladi planinci so osvojili več planin, v Trzicju pa so si

strebje. Veliko zanimanja je za tečaj računalništva, zato ga bodo najverjetneje pripravili v dveh skupinah s po 12 brezposelnimi.

Ob tem, da je v Posavju v porastu število iskalecve prve zaposlitve, je treba omeniti, da je letos tudi veliko takih (okrog 80), ki niso mogli nadaljevati šolanja, ker so bili v hudi konkurenci manj uspešni pri opravljanju sprejemnih izpitov. Pohvalno je, da se je krška delavska univerza dogovorila s oddelkom ljubljanske poslovne šole Business School in da se je od posavskih občin-

O NOVI STVARNOSTI — Prejšnji teden se je mudil na delovnem obisku v Posavju dr. Jože Pučnik, predsednik Socialdemokratske stranke Slovenije. Z gostitelji se je med drugim menil tudi o razmerah, ki bodo nastale ob začetni meddržavni meji med Slovenijo in Hrvaško. Bistvenega pomena je, da ta meja ne bo ločevala, je poudaril dr. Pučnik na pogovoru v čateških Termah. Na fotografiji (z leve): Božidar Zajc, direktor kočevske Opreme, dr. Jože Pučnik in Borut Mokrovič, generalni direktor Term Čatež. (Foto: M. Luzar)

Socialdemokrati proti razlikovanju

Konferenca krške strankine podružnice — Navzoč dr. Pučnik — Uvesti denar

KRŠKO — Ker slovenska socialdemokratska stranka že z imenom poudarja svoj »socialni« značaj, mora bolj pomagati ljudem, ki so v sedanji krizi socialno ogroženi. Če taka prikrita kritika ni vseh strankinemu predsedniku, bo nemara še bolj zalegla. Dejstvo je, da je tako zastavljene besede krških socialdemokratov dr. Jože Pučnik slišal osebno, ko se je 2. oktobra udeležil redne konference krške strankine podružnice.

Od tistega, kar sodi v dogajanje okrog delitve družbenega bogastva, iz katere bolj ali manj izhaja tudi razloženost družbe na presite in socialno ogrožene, so sklicatelji delovnega srečanja omenjali tudi fenomen tajnih plač. Ni prav, da imajo direktorji tajne osebne

skih izvršnih svetov vsaj krška vlada odzvala pobudi zavoda za zaposlovanje.

• Lani so odobrili v Posavju štipendijo 2.315 prosilcem in le desetina odklonjenih je presegala cenzus. Letos na zavodu za zaposlovanje pričakujejo približno enako število odobrenih štipendij, le da naj bi bilo mnogo več odklonjenih zaradi nizkega cenzusa (5.680 din bruto na družinskega člana). Na sestankih s štipendisti 8. novembra v Sevnici in Brežicah in 9. novembra v Krškem bodo štipendisti lahko zvedeli marsikaj zanimivega in dobili v roke tudi odločbo o dodelitvi štipendije. Te listine pa naj bi bile na voljo na zavodu predvidoma že od 11. oktobra.

nje, da bi zagotovili denar za sofinanciranje te oblike izobraževanja. P. P.

Najprej golf Načrti Term Čatež

BREŽICE — Ob poslovnih dosežkih, ki jih bo gospodarska statistika nemara zabeležila v povezavi z nastajajočim obmejnim območjem v brežiški občini, ni mogoče zanemariti že doseženega v podjetništvu. Sem sodijo tudi načrti in že uresničeni plani čateških Term, poskusnega podjetja v slovenskih privatizacijskih načrtih.

Najbližje končni podobi je v teh načrtih igrišče za golf, ki naj bi ga v polovični zmogljivosti predali namenu ta mesec. Nekoliko v prihodnost segajo pogodbe, po katerih naj bi Terme Čatež zgradile 10 manjših trgovin in butikov. Med načrti, s katerimi so seznanili ob nedavnem obisku v Termah tudi dr. Jožeta Pučnika, omenjajo med drugim še gradnjo zaprtega bazena, ki nekako sodi v sklop predvidenega prostornega pokritega rekreacijskega središča v Termah. Toda manevrski prostor po svoje določa Termam dejstvo, da bo verjetno na tem območju bodoča avtomobilska cesta, da bo Slovenija uresničila zamisli o verigi savskih elektrarn in da veliko »zanimivih« zemljišč sodi v prvo kakovostno kmetijsko območje. Da bi v Termah vedeli, pri čem so, si želijo hitrejšega prostorskega načrtovanja, kot so povedali željo tudi ob Pučnikovem obisku. L. M.

DEKLARACIJO ZA MIR PODPISALO 2592 POSAVCEV

SEVNICA — Deklaracijo za mir na Hrvaškem in v Jugoslaviji, ki jo vodijo Svobodni sindikati Slovenije, je v sevnški občini podpisalo 1455 občanov, čeprav z listino še niso obredli vsaj podjetij. Krčanov, podpisanih na tem dokumentu moralne podpore, je bilo konec preteklega tedna 850, Brežičanov pa 287.

slovenske naloge sodi uvajanje naše lastne valute. L. M.

VRAČANJE NA STARO? — Ob obisku delegacije LDS v Krškem je Roman Jakič v podporo ocenil močni slovenski vojaški oblasti navedel domnevne visokošolske namere. Po njegovem naj bi obramboslovna katedra na bivši ljubljanski FSPN hotela znova uvesti v šole predmet obramba in zaščita. Baje v čast Janezu Janši kot sedanjemu zmagovitemu ministru in nekdanjemu, menda zagrizenemu študentu katedre za SLO na FSPN Ljubljana. Na posnetku: vodstveni del četrtkovega liberalno-demokratskega omizja v Krškem. (Foto: M. Luzar)

V Lisci na čakanje 207 delavcev

Začasni prisilni dopust naj bi trajal najdlje do 24. decembra letos

SEVNICA — V vseh obratih Lisce v Sloveniji, v Sevnici, Zagorju in na Senovem, je zaposlenih 1545 delavcev. Vojna na Hrvaškem za Lisco ne pomeni zgolj izpad proizvodnje za to tržišče, ampak tudi izpad prihodka zaradi dražje ga ali onemogočenega transporta in zavoljo neplačanega je dobavljenega blaga. Ti in še drugi vzroki so vodstvo Lisce prisilile, da je predlagalo sprejem sila nepopularnih ukrepov. Delavski svet je v mučnem vzdušju sklenil potrditi listo 207 časovno presežnih delavcev.

Glavni direktor Lisce Vili Glas opozarja še na druge, posredne posledice krize v Jugoslaviji. Kakšne bodo posledice nezaupanja v Jugoslavijo, žal pa tudi v Slovenijo, saj v tujini menijo, da se vojna še lahko razširi vanjo, je težko napovedovati. Toda zaradi vojnega rizika so tuji že začeli iskati druge dobavitelje. Nekatere tuje firme so celo prepovedale poslovanje z jugoslovanskimi partnerji in potovanja svojih ljudi v Jugoslavijo. Direktor Glas se zaveda, da bo zelo težko prepričati tujce. Zaradi zmanjšanja poslovanja na jugoslovanskem trgu so v tovarnah, v Babušnici v Srbiji in v Šekovičih v BiH, kjer ima Lisca večinski delež kapitala, morali preiti na enozemsko delo in tako zmanjšati proizvodnjo za 30 do 45 odstotkov. Če se bo vojna razširila, poudarja Glas, bodo potrebni novi ukrepi.

»Ves čas smo gradili na jugoslovanskem trgu. Blago smo vozili v Babuš-

nehvaležnem opravilu smo upoštevali veljavno zakonodajo in štiri izločitvene kriterije: delovno uspešnost, izobrazbo, delovno dobo in socialne razmere,« je povedal Franc Ernest, direktor sektorja 2, kamor spadajo nekdanje skupne službe brez financ in plana.

Poklicna predsednica Svobodnih sindikatov v Lisci Marija Bežjak pravi, da je v sindikatu preko 95 odstotkov delavcev. »Na razširjeni seji sindikata podjetja 28. septembra, ko smo obravnava predloženo listo spiskov časovno presežnih delavcev, smo lahko le ugotovili, da sindikat ne more prepričati ugotavljanja začasnih presežkov, ker to delo opravijo na predlog glavnega direktorja vodje enot, dokončni sklep pa sprejme organ upravljanja. Toda tudi na tem sestanku nismo dobili na vplod meril za zagotavljanje začasnih presežkov. Poudarili smo, da pri izbiri teh delavcev ni bil dovolj upoštevan socialni kriterij, zlasti pri samohranikah. Delavskemu svetu smo predlagali, da mora sklep o časovnem presežku vsebovati tudi določilo, da mora biti delavec, ki bi ga poklicali nazaj na delo, o tem obveščen vsaj 48 ur prej.«

Franc Ernestl Marija Bežjak

Kakšna bo jutrišnja Slovenija?

Pogovor v LDS — Vojska, regionalizem — Kriza?

KRŠKO — Je Janez Janša, slovenski obrambni minister, že prevzel sponzorstvo nad domnevno militarizacijo Republike Slovenije ali bo to šele storil, ali pa sploh ne moremo govoriti o tako odločilnem vplivu vojaškega lobija v nastajajočo slovensko državnost? To je eno od vprašanj, možnih po pogovoru, ki ga je v Krškem nedavno sklical posavski regijski odbor Liberalno-demokratske stranke.

Liberalno-demokratska stranka nasprotuje nesorazmerno močni slovenski vojski, če sodimo po mnenjih Gregorja Golobiča in Romana Jakiča, ki sta kot člana izvršilnega odbora LDS prispela v Krško namesto najavljene predsednika Jožefa Školca. Toda demilitarizacija je skozi strankino optiko videti zdaj, kot kaže, drugačna, kot je bila še pred časom. Z izbruhom vojne je tudi ta pojem dobil drugačen pomen. Demilitarizacija za današnje razmere, ko tudi Slovenija ogroža zvezna armada, pomeni predvsem samo (še) nujnost, da vojsko nadzira parlament. Zato pa je potrebno »definirati vojsko« in narediti »primerjavo stroškov in koristi vojske«.

Približno tako daleč, kot je civilna družba pri nas od svojega idealnega vpliva na politiko obrambnega ministrstva, je menda Slovenija od soglasja, kakšna bo njena bodoča lokalna samouprava. Na razgovoru so se v tej zvezi dosti posvetili regionalizmu in nekoliko tudi posavski regiji. Gostitelji so se zavzeli za osnovanje slednje, člana republiškega strankinega vodstva pa sta svarišla Slovence pred zaletavostjo v regionalističnih zahtevah. Kot je menil Gregor Golobič, se mora novo slovensko regijsko organiziranje, ki je očitno na pohodu, uveljavljati z majhnimi koraki.

V razgovoru so se dotaknili tudi nove slovenske ustave. Golobič je dejal, da bi jo Slovenija razprodlji v celoti, saj se je baje sploh ne da kupiti. Če novej kvarični slovenskega povprečja z nevič s knjižno proizvodnjo, naj s ponatisom se malo počakajo. Mogoče pa se za krško preteklost zajeto v knjigi, sploh nihče ne zanima, ker morda vsakogar bolj zanima posavska prihodnost. L. M.

BEGUNCI — V teh dneh se po tako imenovani avtomobilski cesti vozijo številni begunci iz Hrvaške. Veliko jih pride v Brežice, veliko jih potuje naprej nekam proti severozahodu. Reka nesrečnikov je pestra. Bežijo v položenih limuzinah. Eni Reveži pa se vozijo v razmajanih avtomobilih s kupom otrok, posode in z odejo čez to svoje edino bogastvo.

KAM TOREJ? — Brežičani, Krčani in okoličani dosti razmišljajo o tem, kam jih bo naplavilo, ko si bo Slovenija po novem delala regije ali kaj podobnega. Občutki pripadnosti so različni. Nedavno je nekdo izjavil, da se ne bo priključil niti posavski niti dolenski ali štajerski regiji, pač pa bo šel naravnost v zagrebško, ker imajo tam nižje davke. Da ne bi izvenlo kot črn humor na rovaš hrvaških težav, naj si groje vprašanje preberejo predvsem v krogih slovenskih davkarjev. Ne davkoplačevalcev, oni vedo, kam!

RADODARNOST — Potem ko je zvezna armada slišala v Sloveniji že dosti grdih besed zaradi svojih grdih dejanj, ji je slovenska teritorialna obramba menda naredila pravcato uslugo s tem, ko ji ni prepričala odvažalnikov iz breganskega zavoda. Če so teritorialci celo spremljali konvoj, ki je vozil aparature, je pomembno vprašanje. Če so ga spremljali, je bilo to na moč podobno vzdušju v dneh, ko so s Hrvaško hrumeli proti Brežicam oklepniki. Hrvaška policija je na svojem ozemlju kazala oklepnikom pot, da so vedeli, kje se začne Slovenija.

• Ker je v ideologizirani družbi, kakršna je naša, ekonomija nepomembna, je ekonomski vidik uvedbe lastnega denarja tudi nepomemben (Ribnikar)

Krške novice

OBVESTILO — Prebivalce krške občine obveščajo, da bo v sredo, 26. junija 1991, petnajst minut čez 20. uro pred krškimi delavskim kulturnim domom osrednja prireditve, na kateri bodo počastili dan osamosvojitve in samostojnosti neodvisne države Slovenije. Če Krčani ne verjamejo, si obvestilo lahko preberejo tudi na listu v zastekljenem stenšcu pred DKD.

KRAJ, ČAS IN LJUDJE — Pravijo, da gre knjižno tiskarstvo rakovo pot. Slovenija je po številu novih knjig menda že zdrsnila na raven iz leta 1983. Statistiki niso izračunali podatkov posebej za Krško, toda nekaj o knjigi in tem kraju je vendarle znanega. Krčani so si pred časom naredili knjigo »Krško skozi čas«. Do danes so jo menda razprodali v celoti, saj se je baje sploh ne da kupiti. Če novej kvartični slovenskega povprečja z nevič s knjižno proizvodnjo, naj s ponatisom se malo počakajo. Mogoče pa se za krško preteklost zajeto v knjigi, sploh nihče ne zanima, ker morda vsakogar bolj zanima posavska prihodnost. L. M.

MAČKA — V četrtek, 3. oktobra, je sredi belega dne kot nevsakdanja stranka stopila skozi glavna vrata v prostore Ljubljanske banke v Krškem. Nekdo, mogoče član bančnega kolektiva, ji je celo pridržal vrata. Ta dan so v Krškem pričakovali predsednika Jožeta Školca, prejšnji dan je bil v Posavju dr. Jože Pučnik in mogoče je kdo mislil, da je prispela v spremstvu visokih gostov. Kaj se je zgodilo po tem, ko je vstopila v banko, ne poročajo. Mogoče je ujeta miš. Omenjena gostja je bila namreč mačka.

Sevniški paberki

DREN — V Demosu so očitno pod strogo zaupno varovali poimenovanje nove slovenske valute, saj se sicer verjetno ne bi zgodilo, da je prvak Demosa dr. Jože Pučnik še med nedavnim obiskom v Posavju govoril le o triglavu, a nič o klasu, ki sta ga v televizijskem Žarišču slovenskemu občestvu omenila finančni minister Šešok in podpredsednik dr. Ocvirk. So pa vendarle pričurkale do naših usov tudi informacije, da je ob modrovanju o imenu nove valute nekdo povzem resno glasno razmišljaj, da lipa ni ustrezno ime, ker gre za premahak les, in da bi bil zatorej primernejši — dren.

LASTNINJENJE DRUGIČ — Tudi v sevnških skupščinskih klopeth so se pričela lomiti poslanska kopja zaradi lastninjenja. Poslanec Franc Drstvenšek se je predlagal, naj bi v občini prepričali lastninjenje z občinskimi moratorijem, posebna komisija pa naj bi v občini preprečili lastninjenje v podjetjih okrog lastninjenja. V teh prizadevanjih ga je podprl poslanec Karel Vehovar, ki je v precej diplomatskem jeziku, a dovolj prepoznavno, namignil, da bi utegnila biti tudi Jutrjanjka med tistimi podjetji, kjer naj bi si pešiča napolnila žepe s poceni nakupom podjetja, tisti, ki so ga dolga leta držali pokonci, pa naj bi se obrisali pod nosom. Poslanec Drago Perc, ki je slučajno tudi namestnik glavnega direktorja Jutrjanjke, je dokaj argumentirano zavrnil take namige poslanskega kolega in hkrati tudi nekdanjega glavnega direktorja Jutrjanjke Vehovarja. Potem je ta razkrit karte, češ da je o primeru lastninjenja v Jutrjanjki že obvestil več naslovov v Ljubljani. Poslanci so naposled sprejeli pobudo, da komisija, ki jo bodo šele imenovali, le spremlja lastninjenje, ne pa nadzira.

Akademski slikar Alojz Konec in kustos Dolenjske galerije Jožef Matijević, ki je sodeloval pri postavitvi razstave v Galeriji Krško.

Zrenje s priprtimi očmi

Akademski slikar Alojz Konec iz Sevnice razstavlja

KRŠKO — V Galeriji Krško na Valvasorjevem nabrežju je Valvasorjeva knjižnica 4. oktobra pripravila otvoritev druge letošnje razstave v teh prostorih, in sicer se je predstavil akademski slikar Alojz Konec s ciklom oljnih slik Clin d'oeil. Otvoritveni večer, ki je potekal pred številnim občinstvom, je popestril Silvester Miheličič, ki je na elektronsko harmoniko zaigral nekaj priredb in varijacij na prekmurske in belokranjske ljudske pesmi in ples. V mali koncert je vključil tudi dve svoji skladbi, vmes pa je Mojca Molan zrecitala nekaj Župančičevih pesmi. Slikarja in njegovo delo je predstavil kustos Dolenjskega muzeja Jožef Matijević.

S krško razstavo Alojz Konec zakrožuje svoj slikarski projekt, ki ga je začel s serijo doslej šestih razstav v različnih slovenskih krajih. Kot je povedal za Dolenjski list, bo decembra projekt Evalvirana funkcionalna slika zaključil s pregledno razstavo v Novem mestu.

»Prva razstava Tihozitja je bila v Črnomlju, v Zagorju sem razstavil

Slike zelenega, v Rogaški Mizezi, junija in julija sem imel dve razstavi krajskih slik v Izoli. Cikel slik, ki jih razstavljam v Krškem, sem imenoval Clin d'oeil, s čimer označujem eno od faz v svojem slikanju. Pojem pomeni opazovati s priprtimi očmi; ko primičneš in odmisliš vse fineše, vidiš celoto kot fenomen. Krška razstava je tako kot vse moje letošnje razstave nekaj posebnega, saj je bila vsaka drugačna, vsaka postavitev nekaj svojega. Razstavljene slike so nastale v glavnem lani in letos, večina jih je tokrat prvič razstavljena,« je povedal slikar.

Po Jožefu Matijeviću je za Koneca kot slikarja značilno, da s teoretičnimi ekskurzi v svet umetnosti poskuša odgovoriti na nekatera ključna vprašanja o njeni vlogi in pomenu v današnjem času in prostoru. Z lastno izvirno metodologijo si nato postavlja izhodišča za uresničevanje svoje likovne prakse, ki je v Krškem prikazane s ciklom Clin d'oeil.

M. MARKELJ

Medle in Kotar nagrajena v Piranu

Uspešen debi J. Medle

PIRAN — Na 26. mednarodnem slikarskem ektemporu, ki ga je organiziral Medobčinski zavod za likovno dejavnost Obalne galerije in je potekal prejšnji teden v Piranu, je ustvarjalo 130 umetnikov iz Italije, Avstrije, Hrvaške in Slovenije. Mednarodna strokovna žirija je iz množine stvaritev uvrstila v ožji izbor za nagrade 50 del, ki so jih v nedeljo tudi razstavili v Obalni galeriji. Med nagrajenimi in razstavljenimi deli sta tudi likovni stvaritvi Jožice Medle iz Šentjerneja in Jožeta Kotarja iz Novega mesta. Slovenska otvoritev razstave ter podeli-

Jožica Medle

tev nagrad in diplom je bila minulo nedeljo zvečer.

»Nisem šla po nagrado in je nisem pričakovala,« je dan po prejemu nagrade povedala Jožica Medle, ki je tokrat prvič sodelovala na prireditvi mednarodnega ranga. »Bilo me je kar malo strah, saj se piranskega ektempora udeležujejo mnogi priznani slikarji. Vendar me je nazadnje le zvalila želja, da bi moja dela dočakala pravo kritično oceno in bi tako vedela, ali sem na dobri poti. Nagrajeno delo »Tartini« sem izdelala v podobni tehniki, kot sem jo uporabila pri seriji slik — kolažev na temo glasba. Nekaj teh slik sem letos razstavila v prostorih restavracije Domen v Kronovem. Dobre ocene in seveda nagrada v Piranu so mi pomembna spodbuda za nadaljnje delo.«

MiM

Slikarji v steljnkih

Ugodni odmev s 5. semiške slikarske kolonije, ki je trajala od 29. septembra do 5. oktobra

SEMIČ — V soboto zvečer je bila v kletnih prostorih semiškega muzeja s krajšim kulturnim programom, v katerem je sodeloval glasbenik Silvester Miheličič, odprta razstava 5. semiške slikarske kolonije. Letos se je te, v slovenskem prostoru že dobro uveljavljene prireditve udeležilo rekordno število ustvarjalcev. Kar sedemnajst jih je privabilo toplo belokranjsko jesensko sonce, slikovita pokrajina in prijazni ljudje. Prišli so iz vse Slovenije, največ iz ljubljanskega in mariborskega konca, kolonija pa je letos izjemoma minila brez udeležbe kakega tujca. Zakaj, verjetno ni treba posebej poudarjati.

Za nemoten potek kolonije je poskrbel organizacijski odbor krajevne skupnosti Semič, katerega predsednik je Marko Bandel. »Vsa leta doslej je bila pokrovitelj in sponzor kolonije semiška Iskra. Ker je ta letos sama v težavah, smo poiskali več sponzorjev. Tako nam pomagajo črnomaljska občina, Ljubljanska banka, Zavarovalnica Triglav in študentski servis Maribor, seveda pa ne smemo pozabiti Društva slovenskih paraplegikov, ki nam velikodušno nudi tukajšnji dom, v katerem so umetniki nastanjeni. Z materialom nam še vedno pomaga Iskra,« je povedal Bandel.

Slikar Aco Lebarič iz Maribora, ki je sodeloval na vseh dosedanjih kolonijah in je pravzaprav tudi njen pobudnik, je z vdušjem na letošnji koloniji zelo zadovoljen. Pravi, da so se gostitelji še bolj potrudili kot prejšnja leta. Seveda so svoje dodali tudi prijazni Belokranjci in lepo vreme. K sproščnemu vdušju po njegovem mnenju veliko prispeva tudi to, da udeleženci slikajo z veseljem, brez obveznega programa.

Acov štajerski rojak Niko Ribič iz Maribora, ki je letos prvič v Semiču, je

prav tako navdušen. Njegovo realistično slikarsko oko so pritegnili zlasti številni belokranjski starožitni detajli. Strokovni vodja kolonije, slikar Ja-

Realist Niko Ribič je našel v arhaičnih belokranjskih okoljih obilo zanimivih motivov za svoje slike. (Foto: T. Jakše)

nez Knez, ki tudi že več let spremlja delo kolonije, najde pohvalno besedo za vse. Pravi, da je to ena redkih kolonij, ki dejansko tudi v teh kriznih časih napreduje, za kar gre zahvala tako organizatorjem kot udeležencem.

Pomembno se mu zdi tudi to, da se bodo dela iz kolonije predstavila na razstavi tudi v slovenski prestolnici.

T. JAKŠE

VEČER S ŠALIJEM

TREBNJE — 17. oktobra ob 18. uri bo v avli tukajšnje stare osnovne šole literarni večer, posvečen jubileju Severni Šalija. Nastopili bodo Milena Režun, Srečo Špik in Lado Jakša, ki bodo predstavili najnovejši zbirki Severni Šalija in Franceta Režuna. Literarni večer organizira Zveza kulturnih organizacij Trebnje.

DANES PREDSTAVITEV KNJIGE

RIBNICA — Danes, 10. oktobra, bo ob 17. uri v Miklovi hiši predstavitev knjige »Podoba Gallusovega časa«, katere avtor je zgodovinar Jure Mikuž. V knjigi so predstavljene stenske slikarje iz 15. in 16. stoletja.

MiM

Minister pa tako...

DOLENJSKE TOPLICE — Kaj se dogaja s slovenskim šolstvom, se dandanes sprašujejo mnogi, ki kar ne morejo razumeti, da so začeli stavkati tako učitelji kot dijaki. Učitelji so ta čas pravzaprav edini, ki se poslužujejo tega klasičnega orožja delavcev za uveljavitev svojih zahtev. Kaj je s šolstvom, da menda nekaj tisoč mladih s končano srednjo šolo ne ve, kam bi, ker so se to jesen namesto v univerzitetnih predavalnicah znašli na cesti? To sta le dva izmed vrtincev na divjih vodah, po katerih pluje slovenska barka. Brzic, vrtincev in slapov je še precej, predno se bodo tokovi umirili v mirnem jezeru.

Zaradi vroče problematike, kar trenutno šolstvo nedvomno je, je razumljivo, da je bil Mali salon v Zdravilišču Dolenjske Toplice prejšnji tork poln. Tisti večer je namreč prišel na pogovor slovenski minister za šolstvo in šport dr. Peter Vencelj. Pogovor z njim je vodil novomeški župan Marjan Dvornik, na koncu pa so se z vprašanji vključili v pogovor tudi nekateri poslušalci. Prireditelj večera je bil Občinski odbor Mladih krščanskih demokratov Novo mesto, za kulturni program pa so poskrbeli učenci tamkajšnje osnovne šole.

UČITELJSKE STAVKE IN PLAČE

Beseda je po uvodnih mislih o Slovsku, katerega pomen in zgodovinska dejanja na novo odkrivamo hkrati z njegovimi spomeniki, kar takoj načela vročo tematiko — stavke učiteljev. Minister Vencelj je stavke pojasnil s porodnimi krči novega sindikalnega gibanja pri nas, ki se še ni povsem odrgalo od starega pojmovanja sindikata. Menil je, da sindikat ni strokovno usposobljen za reševanje problemov v šolstvu, lahko pa seveda pomaga pri reševanju nekaterih problemov učiteljev ter se tako vključuje v skupna prizadevanja za vzpostavitev čim bolj kvalitetne šole, ki je zasnovana tudi na kvalitetnem učitelju. Stavke učiteljev imajo dva razloga: eden so učiteljske plače, ki kljub drugičnim dogovorom nepristojno ostajajo za plačami v gospodarstvu in upravičeno izzivajo odpor učiteljev,

drugo pa so problemi znotraj šolskih kolektivov, ki prek stavk na neustrezen in nesprejemljiv način iščejo zunanjih nesrečj.

Učiteljske plače so problem, ki ima kar bogato ozadje. Kar v naši skupnosti ustvarimo, bi morali deliti na pošten način. Pri nas pa ves čas dajemo prednost gospodarstvu. Dogajalo se je, da smo prikrajšali družbene dejavnosti in denar dodelili gospodarstvu, tam pa so ga namesto v izboljšanje proizvodnje in povečanje akumulacije prelili v osebne dohodke. Družbene dejavnosti v plačah zaostajajo za 50 indeksov, kar seveda pomeni zlom teh dejavnosti. Največje je zaostajanje v zdravstvu, takoj za njim je šolstvo. »Tako se v družbi z družbenimi dejavnostmi ne dela!« je pribil minister.

ŠOLNINA KOT SPODBUDA

Problem je sploh v razdelitvi družbene pogače. Ko razmišljamo o bodočem šolstvu, se bo treba odločiti, koliko bremena bo odpadlo na družbo in koliko na posameznika. Po ministrstvom mnenju bi moralo biti osnovno izobraževanje res brezplač-

Novomeški župan Marjan Dvornik in minister dr. Peter Vencelj med pogovorom v Dolenjskih Toplicah. (Foto: MiM)

no vključno z učbeniki, ekskurzijami in podobnim, ko pa šolanje preide v izobraževanje za poklic, ne glede na to, koliko časa traja, bi učencem moral prispevati šolnino. Če bomo šli v planovanje šolnine, bo treba učencem in njihovim staršem ponuditi v pomoč primeren študentski sistem in sistem kreditiranja, ki naj bi med drugim spodbujala učenca k čim boljšnemu uspehu. Oprostitev vračanja kredita

M. MARKELJ

ali študentskega odličnega uspeha pri šolanju bi, denimo, gotovo deloval spodbudno.

Zaključni izpiti, ki so dijake pogonili na ulice slovenskih mest, so tudi našli svoje mesto v pogovoru. Minister Vencelj je dejal, da razume dijake in njihov protest, opozoril pa je, da so bili dijaki zmanipulirani in žrtve drugih interesov. Za zaključne izpite se je vedelo in vse razburjenje je bilo odveč. To pomlad bodo na vseh slovenskih srednjih šolah. Kako bo z maturo, pa bomo še videli. Projekt je zahteven, strokovne podlage so podane, pripravljeno so tudi osnutki in predlog pravilnika bo kmalu zunaj. Matura bo primerljiva z mednarodno, vendar ni njen namen kvalificirati naše dijakje za vpis na tuje univerze, marveč izboljšati kvaliteto srednje šole.

VEROUK IN ŠOLA

Vprašanja, povezana z vernostjo, veroukom in poukom o verstvih, niso več predmet žolčnih razglabljanj, čutiti pa je še vedno nekaj nestrpnosti pri obravnavanju te problematike pa tudi negotovosti pri iskanju jasnih smeri. Minister Vencelj je poudaril, da je treba tudi v novi šoli dosledno ločevati vernost, ki je stvar osebne odločitve, od vedenja in učenja o samem pojavu vere, ki je lahko del pouka, medtem ko verouk to ne more biti. Brez poznavanja denimo osnov krščanstva ne moremo razumeti evropskega kulturnega prostora in še marsičesa drugega ne. Razumevanje je ne nazadnje pomembno tudi za višjo kakovost naših medsebojnih odnosov, ki so žal še obremenjeni s starami pojmovanjem vernosti kot nečesa negativnega, nazadnjaškega, vernikov pa kot neke vrste pohabljenih ljudi.

Potem so se dotaknili tudi vprašanja Teološke fakultete, kar je v načelu rešeno s priznanjem javnosti te ustanove, in načeli nekaj splošnih vprašanj, kaj je sploh bistvo šole, pri čemer so zadeli ob zanimivo čer, ki lahko ogrozi slovensko šolstvo. Ugotovili so namreč, da je dobra šola draga zadeva, kako je z gmočnim stanjem v Sloveniji, pa vsi ne samo vemo, temveč tudi vsak dan krepko občutimo. Dotaknili so se tudi vprašanj domoznansva, predmetnikov, delovanja zavodov za šolstvo, ki so jim sodelujoči v pogovoru marsikaj očitali, vprašanja pouka srbohrvaščine, mesta tehnične kulture v šoli pa tudi športa, saj je dr. Vencelj tudi minister za šport, je pa le prevladovalo šolstvo.

RAZSTAVA V ŽUPANČIČEVEM HRAMU

DRAGATAŠ — Prenovljena Štefaničeva gostilna Župančičev hram v Dragatašu je bila z velikim slavljem, na katero so bili povabljeni vsi domačini, odprta že junija letos, prav toliko časa pa visijo v velikem gostinskem salonu na prodajni razstavi tudi slike holandskega umetnika, naturaliziranega Dragataščana Dirka Hejja, ki so vsekakor vredne ogleda. Slišali smo, da bo dal lastnik hrama priložnost za razstavo tudi drugim domačim umetnikom, če bodo to želeli.

Sremič kot slikarsko kraljestvo

Kolonija v gostišču Tri lučke — Prijateljski večer ob zvokih citer — Slikarji »spravljajo« pokrajino — Sliki že priznavamo tako vrednost?

KRŠKO — V razkošju sremičkih gričev je potekala od 2. do 5. oktobra slikarska kolonija »Sremič 91«, doslej druga po vrsti. Streho nad glavo je petim udeležencem kolonije nudilo gostišče »Tri lučke« na Sremiču. Akademski slikarji Dušan Filipičič iz Kostanjevice, Velenčan Anton Herman, Dušan Lipovec iz Kamnika, Ignac Meden iz Murske Sobotne in Vojko Pogačar, v Mariboru udomljeni Krčan, so iskali v teh dneh spodbud za svoj tokratni umetniški nastop še drugje v Posavju.

Eno podobo kolonije izražajo kosi platna, ki so jim na »Sremiču 91« čopiči nanesli novo vrednost in nov pomen in ki so jih slikarji kot bero tokratnega slikanja pokazali na sobotni prodajni razstavi. Drugo podobo ponazarjajo dogodki, kakršni je bil petkov družabni večer, ko je igrala na citre Klavdija Molan. Tega prijateljskega srečanja slikarjev se je udeležil med drugimi Danilo Siter. Če bi to storil po uradni dolžnosti, bi prišel zgolj kot sekretar za družbene dejavnosti v krški občini. Toda prišla ga je, hvala bogu, tudi želja pokramljati o smislu bivanja in o človekovih notranjih vzgibih in nesoglasjih, ki pehajo slikarje v kraljestvo barvanja, katerega del je tudi Sremič 91.

Petkov večer je bil priložnost za oce-

ne smisla sremičke kolonije. Peter Markovič, direktor gostinstva v krški firmi Mercator — Sremič in eden glavnih organizatorjev kolonije, jo je izkoristil s temi besedami: »Pokrajina izginja. Toda če je upodobljena na platnu, nekako ostane in mi jo želimo ohraniti. Kolonija v tem okolju pomeni tudi višjo obliko turistične ponudbe, dodatek h klasični gostinski storitvi, ki jo pričakujejo obiskovalci lokala.« Za slikarsko kolonijo, katere prvi in pravi pobudnik je kostanjevski akademski slikar Jože Marinč, so tudi letos pokazali veliko razumeva-

nja številni pokrovitelji. Tako so ravnali kljub slabim časom. Po Markoviču, ki

Peter Markovič

je vesel te geste, je to dokaz, da ljudje v sliki vidijo neko vrednost.

M. LUZAR

KULTURNI BAROMETER

POČASTITEV MIKLOŠIČA — V počastitev 100. obletnice smrti znamenitega jezikoslovca našega rodu Frana Miklošiča je bilo več prireditev. Letošnje zborovanje slovenskih slavistov v Mariboru in Ljutomeru je bilo posvečeno delu tega velikega znanstvenika, pred mariborsko Univerzitetno knjižnico so odkrili njegov spomenik, v Radomerščaku pa so obnovili njegovo rojstno hišo in uredili spominsko sobo.

GALLUS II — Jutri se v Cankarjevem domu v Ljubljani začne dvodnevni zborovodski seminar Jacobus Gallus II — Gallusovo zvočno bogastvo v okviru praznovanja 400 — letnice smrti tega skladatelja našega rodu.

KRALJICA INSTRUMENTOV — Za ljubitelje orgel je bila ta teden edinstvena priložnost, da se naužijejo orgelske glasbe. V Cankarjevem domu je od ponedeljka potekalo 1. slovensko tekmovanje

mladih organistov, ki se je zaključilo danes s koncertom nagrajencev in s podelitvijo nagrad.

PLEČNIKOVIM KELIHOM — Razstavo Plečnikovih kelihov, ki so jo odprli v počastitev svetovnega slovenskega kongresa, so v nedeljo zaprli. Razstava se seli na Dunaj in prihodnje leto še v Prago.

KITARE NA RAZSTAVI — Danes so v Edingsovem klubu v Mengšu odprli zanimivo in nenehno razstavo: Nace Zaletey razstavlja 20 različnih modelov svojih kitar in drugih brenkal, s katerimi se je v svetu uveljavil kot visoko kakovosten izdelovalec teh instrumentov. Naslednje dneve bodo razstavo obogatili nastopi glasbenikov Pengova, Drobeža, Ferleza, Arnela, Rebreka, Smolarja, Uršiča idr.

NOBELOVA NAGRADA — Letošnjo Nobelovo nagrado za literaturo je prejela južnoafriška pisateljica Nadine Gordimer.

Še: Zavajanje ima usodne posledice

Odgovor mag. Ravbarju

Glede na članek gospoda mag. Marjana Ravbarja »Zavajanje ima usodne posledice«, objavljen v DL št. 40 z dne 3. oktobra 1991, se čutim dolžnega, da njemu in drugim pojasnim, da sem svojo izjavo, ki sem jo dal na zasedanju zborov Skupščine občine Novo mesto dne 19. 9. 1991 v zvezi s pobudo g. Ravbarja za proučitev možnosti ekonomsko sprejemljive uporabe vseh vojaških objektov, dal na podlagi določil 9. člena Ustavnega zakona za izvedbo temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije (Uradni list RS št. 1/91 z dne 25. 6. 1991). V tem členu zakon določa, da Republika Slovenija prevzame v upravljanje vse premočino in nepremično premoženje, s katerim so na ozemlju Republike Slovenije do uveljavitve tega zakona upravljali zvezni organi ter poveljstva, enote in zavodi Jugoslovanske ljudske armade.

V nadaljevanju določa, da se prevzem premoženja JLA izvrši postopoma, najkasneje do konca leta 1993, v skladu z odredbami Predsedstva Republike Slovenije o preimenovanju enot JLA v enote Teritorialne obrambe Slovenije.

Republiški upravni organ, pristojen za obrambo, v skladu z zakonom oziroma dogovorom zagotovi, da v skladu z odločitvami Predsedstva Republike Slovenije premoženje iz prejšnjega odstavka, s katerim so do uveljavitve tega zakona upravljala poveljstva, enote in zavodi JLA, prevzamejo v upravljanje poveljstva, enote in zavodi Teritorialne obrambe Republike Slovenije.

Menim, da, glede na določila navedene člena, delegatov nisem zavajal, pa tudi tega namena nisem imel. S tem sem želel delegate opozoriti le na dejstvo, da bo postopek pridobitve teh objektov dolgoračen.

Toliko v vednost.

MARJAN DVORNIK
predsednik
skupščine občine Novo mesto

PREVEČ STANOVANJ?

RIBNICA — Redke so občine v Sloveniji — če je sploh katera — ki se lahko pohvalijo s presežkom stanovanj. To pa ne velja za Ribnico. V Ribnici bo konec tega oktobra dokončana gradnja v zameno za nekdanjo Oničevo hišo. To bodo pravzaprav kar tri stavbe, v katerih so zakupile poslovne prostore Ljubljanske banke, Služba družbenega knjigovodstva in Zavarovalnica. To so še tri stanovanja, ki jih je kupila občinska skupščina, a jih bo prodala. Ostalih 11 stanovanj pa je grajenih neto, se pravi brez opreme, in jih je možno odkupiti in uporabiti za pisarne ali druge mirne dejavnosti. Nadalnji štirje apartmaji v velikosti od 18 do 44 kv. m so dokončani in na razpolago za odkup v nanovo pozidani Johanovi hiši. Okoli 40 od skupno preko 80 pa je praznih še vojaških stanovanj, ker se je toliko oficirskih družin preselilo v južne, toplejše kraje.

Za Zahod smo samo drobiž

Zakaj ni odmeva na dobronamerne pobude Slovenije

Slovenski socialisti s svojim pisanjem predsedniku socialistične internacionale dokazujejo, da premalo poznajo evropsko politično stvarnost, v kateri ni prostora za čustvena razmišljanja o pravicah malih narodov in manjšin širom po Evropi. Evropski socialisti z redkimi izjemami niso nobena posebnost. Tudi ti zavzemajo podobna sebičnina stališča, ki vedno dajejo prednost velikim narodom.

Tipičen primer za tak odnos so številne manjšine v Franciji, Španiji, Avstriji, Italiji in še bi lahko naštevali. Načelna politika do manjšin in do manjših narodov je bolj ali manj povsod enaka: manjšinam in malim narodom priznati le toliko pravic, kot jih ti izsilijo z lastnim bojem. Dvomilijonski slovenski narod ter 7-milijonski narod sta za bogati Zahod le drobiž, zato ni odločnih korakov Zahoda, ki bi končno ustavil nesmiselno klanje nedolžnih ljudi.

Slovinci in Hrvati nimamo toliko

Pozdravljamo odločitev skupščine

Izjava predsedstva

Javno pozdravljamo in podpiramo odločitev slovenske skupščine, da sprejema predlog zakona o denacionalizaciji. Iskreno nam je žal, da opozicija ob sprejemanju zakona ni bila prisotna na vseh zborih in da ni našla skupnega jezika s pozicijo pri tako pomembnem vprašanju. Ta zakon je namreč priprava k razvoju gospodarstva, rešuje pa tudi moralno vprašanje slovenskega naroda.

Hkrati je treba z vso spoštljivostjo ugotoviti in priznati, da so vse Demosove stranke glasovale tako, kot so v svojih programih zatrjevale. Predvsem gre zahvala liberalni (slovenski obrtniški) stranki in Slovenski kmečki zvezi — ljudski stranki, ki sta nas dosledno podpirali v času najtežjih odločitev. Prav tako gre zahvala slovenskim krščanskim demokratom, ki so nas tudi odločno podprli v naših prizadevanjih.

Zavedamo se, da težko delo pri praktični izvedbi zakona šele prihaja. Vendar nas ohrabljuje optimizem, saj bo s tem zgodovinski madež enoumja končno odstranjen. ZLRP se bo z vsemi močmi še naprej trudilo, da bo izvedba zakona hitra, dosledna, poštena in pravična.

Zakon in njegova izvedba nam namreč na široko odpirata vrata v združeno Evropo. Člani Združenja lastnikov razlaščenega premoženja se iskreno zahvaljujemo vsem napredno mislečim ljudem — poslanecem, predstavnikom skupščine in vlade ter vsem, ki so kakor koli pomagali pri pripravi zakona o denacionalizaciji. S tem dejanjem so vgradili svoj kamen v gospodarsko gradbo svojega naroda.

PREDSEDSTVO ZLRP

Članek deluje zelo obtožujoče

Pripombe M-KZ Črnomelj k članku »Kmetijska zadruga za zasebne kupčije«

V zadnji številki Dolenjskega lista je bil izražen sum o več kaznivih dejanjih, ki naj bi jih storili nekateri sedanjí in bivši vodilni delavci naše zadruge. Res pisec poudarja, da gre le za sum, medtem ko bo dejansko stanje moralo ugotoviti sodišče, upoštevaje objektivno in subjektivno odgovornost. Vendar je potrebno že sedaj nekatere ugotovitve nekoliko komentirati oz. dopolniti, ker članek deluje zelo obtožujoče in ne upošteva dejanske odgovornosti posameznika.

Iz najbrž zajetnega kupa materiala je bilo pisцу težko zbrati in podati popolno sliko stanja, zato se prepletajo dejanja, ki jih je storil posameznik kot občan ali kot odgovorna oseba, navedenih pa je tudi več netočnih podatkov.

V zaključevanju ni upoštevana specifičnost kmetijske kooperantske proizvodnje, ki terjá velika vlaganja na daljše obdobje, obračun pa se naredi ob zaključku npr. pitanja ali investicije ob sočasnem medsebojnem zaupanju. Kreditna sposobnost kmeta kooperanta se ocenjuje po vrednosti načrtovane proizvodnje, ne samo v tem primeru, gre tudi v določeno riziko, seveda ob primernem zavarovanju vloženih sredstev.

Nadalje: KZ in HKS sta izvajala nekatere zadeve za druge organe, npr. obračun kreditov, nakazovanje nepovratnih sredstev (tu je npr. obveza na hranilno knjižico), dodeljevanje sredstev za računalništvo šol itd. Članek ustvarja vtis, kot da gre za veliko domaćnost v poslovanju, vendar istočasno ugotavlja, da so bila vsa dejanja evidentirana, ovrednotena in tam, kjer niso v skladu z zakoni, tudi opredeljena kot kazniva. Zanimarjeto je dejstvo, da je

bila omenjena delavka delavka s posebnimi odgovornostmi, imela je določena pooblastila in njih izkoriščanje ugotavlja sodišče kot kaznivo dejanje, postopek pa teče tudi v KZ.

Slabosti v njenem poslovanju in delu na kmetiji so se pričele predvsem konec leta 1990. Takoj po prvih ugotovitvah je vodstvo zadruge odločno ukrepalo.

Delavka Vida Kocjan je bila razrešena kot vodja računovodstva, prenehalo pa ji je tudi delovno razmerje, ne pa odgovornost za storjeno; narejeni so bili popisi vseh dolgov in obračuni ter izvedene terjatve; odpeljali smo živino kooperacijskega pitanja in poračunali stroške; ustavili smo izkoriščanje kreditov in priliv novih, odpovedali najemne pogodbe za zemljišča, vložili tožbe za vrnite neodplačanih dolgov in tudi tožbo za povzročeno škodo. Del sredstev je že vrnjen, v teku je tudi postopek za rubež, nekaj tožb pa je še odprtih, zato o dejanskem oškodovanju ne moremo govoriti. Do sedaj se še za noben dinar nismo »obrisali pod nosom«.

Menimo, da bo v uvedenem preiskovalnem oz. sodnem postopku, za katerega želimo, da bi bil hiter, upoštevaje notranjo organizacijo dela in odgovornosti, obseg obtožb na vodjo HKS ter direktorja KZ bistveno drugačen, kot jih sedaj navaja članek. Želimo, da bi Dolenjski list tudi o zaključku sodnih postopkov informiral bralce in pokazal, kdo in koliko odgovornosti nosi za načelna dejanja, ki so bila storjena. S tem bo dan tudi odgovor na naslov članka, ki na osnovi dejanj posameznika meče slabo luč na celotno zadrugo.

Vodstvo M-KZ Črnomelj

Po Levstikovi poti

Že 5. množičnj pohod od Litije do Cateža

LITJA — Kot je že nekaj let običaj, bodo tudi letos v soboto, 5. novembra, torej konec tedna pred Martinovim organizirali množični pohod po Levstikovi poti od Litije do Cateža. Trasa pohoda je znana in dobro označena, pelje pa v glavnem po poti, ki jo je prehodil Levstik in z nje napisal sljovski potopis Potovanje od Litije do Cateža. Odhod bo od 7. do 9. ure zjutraj v Litiji, osrednja prireditelja pa bo od 13. uri na Catežu. Vsi pohodniki bodo prejeli spominsko pripombico, tisti, ki so pot opravili že trikrat, pa še spominsko priznanje. Prevoz od cilja nazaj v Litijo je zagotovljen s posebnimi avtobusi, vozovnico pa bo mogoče kupiti na startu. Organizator bo poskrbel za ustrezno zdravstveno varstvo, za Dnevnik poti, ki ga prejme vsak pohodnik, in za topel napitek na kontrolnih točkah. Prijavnina znaša 40 dinarjev, za organizirane skupine osnovnošolcev pa 20 dinarjev na osebo. Prijave zbira in vse potrebne informacije posreduje Podjetje za turizem in trgovino List, tel. 061—881—269 in 061—882—916.

Napol zasuti vodovodni jarki

Dolenja Podgora lani dobila vodo

Dolenja Podgora in katastralna občina vse do lani ni imela vodovoda. Občinska skupščina občine Črnomelj je sprejela sklep, da v to katastralnó obćino napeljejo vodovod iz Jelenje vasi. Krajevna skupnost Stari trbi je obvestila občane, da je skupščina občine odobrila gradnjo njihovega vodovoda. Vaščani so zagnano prišli za delo, saj se zavedajo, koliko sušnih mesecev na leto je lahko brez vodovoda.

Na koncu pa se je zataknilo. Vodovodno omrežje gre preko polj in travnikov v vasi. Za izkop trase je bilo po-

»Samo življenje za druge je vredno življenja«

Vabilo na koncert

»Samo življenje za druge je vredno življenja« bo naslov koncerta, ki ga v korist Društva za pomoč duševno prizadetim Novo mesto organizira družinski trio Novina. Koncert bo v četrtek, 17. 10. ob 19. v Domu kulture (kino Krka). Vstopnice po enotni ceni bodo v prodaji na blagajni, lahko pa jih rezervirate tudi po tel. 21-210 (Dom kulture) ali 24-604 (Renata Bačar).

Sredstva, zbrana s koncertom in drugimi dobrodelnimi akcijami, bodo namenjena gradnji Varstveno delovnega centra, ki ga v Novem mestu nujno potrebujemo. V njem bo našlo celodnevno varstvo in delovno usposabljanje oz. zaposlitev (primerno sposobnostim) 70 odraslih duševno prizadetih oseb naše občine. Ti ljudje so sedaj v oskrbi domačih ali pa so razsejani po ustanovah izven naše občine in tako zgubijo stik z domom. Mnogi od staršev, ki so doslej skrbeli za svojega prizadetega otroka, so že stari in onemogli. Tem prizadetim osebam pa je vse življenje potrebna pomoč drugih. Nekateri od njih so tudi nepokretni.

Predlog za gradnjo te potrebne ustanove je že obravnavala skupščina in dala svoje soglasje. Društvo za pomoč duševno prizadetim podpira to odločitev in skuša s koncertom in zbiranjem prostovoljnih prispevkov pospešiti začetek gradnje tega Centra. Zato vabimo občane, da se bodisi udeležijo koncerta ali prispevajo prostovoljno sredstva na žiro račun 52100-678-80737 z oznako: za VDC. Hvaležni bomo tudi organizacijam, ki bodo v korist Varstveno delovnega centra nakazale kakršna koli sredstva.

Društvo za pomoč duševno prizadetim Novo mesto (tel.: 24-604)

SLABO UREJENE BANKINE NA MIRNI

TREBNJE — Odbornik Vinko Tomažin je opozoril na neurejene bankine na Mirni oz. cesti, ki vodi v ta kraj, enako pa velja za tisto cesto proti Šentupertu. Zaradi te malomarnosti je bilo že nekaj nesreč oz. je prišlo do precejšnje škode na motornih vozilih. Tomažin je zanimalo, če je vodstvo trebanjske občine v stikih s pobrateno hrvaško občino Velika Gorica in ali je pripravljeno za sprejem beguncev. Sekretarica sekretariata za ljudsko obrambo Zdenka Krese je pojasnila, da je trenutno 17 beguncev iz Hrvaške v gostini Ljubljana občina pa ima še dodatne zmogljivosti v Šentupertu in na Lansprežu. Župan Ciril Pungartnik je povedal, da je v reorganizacijo zagrebških obćin pobratimska občina Velika Gorica uklinjena. Predsednik obrtnega združenja Nace Škoda pa je dodal, da so trebanjski obrtniki v stikih z Velikogoričani in so jim že ponudili pomoč.

— Veš, Štef, v bistvu gre pri nas za enak problem kot v Sloveniji: za lastninjenje. Le s to razliko, da se tam še ne streljajo ...

Grde igre po dodeljeni pomoči

Odgovor KO RK Mirna vsem, ki želijo očrtni delo organizacije (DL 3. okt.)

Narava se je v letošnjem letu z nami Mirenčani res kruto poigrala, toda naravi ni moč zameriti, kajti ob takih priložnostih človek spozna, kako nemočen je v boju proti njej. Mogoče pa je zameriti nekaterim Mirenčanom — izjemam, ki so ob podeljevanju finančne pomoči sejali med ljudmi nezaujanje do dela krajevne organizacije Rdečega križa na Mirni. Naj razčistimo na kratko: kdor je mislil, da je pomoči potreben, pa je ni dobil, bi se moral prigrbiti krajevni organizaciji, zavistnežem pa pomoči ni. Odbor krajevne organizacije Rdečega križa ne trdi, da pri dodeljevanju denarne pomoči ni zagrešil nikakršne napake, kajti težko je bilo izmed mnogih krajanov potrebnih pomoči izbrati najpotrebnejše. Na osnovi katerih dejstev smo dodeljevali pomoči? Na podlagi seznama, ki smo ga prejeli iz občinskega centra za socialno delo, po dodatne informacije smo se obrnili na župnijska urada na Mirni in v Šentupertu; predloge pa smo posredovali tudi odbornikom s svojih področij ter na osnovi prošenj, ki so jih krajinjani posredovali osebno, telefonsko ali pisno. Kdor želi preverjati naše delo, naj se obrne na odbor Rdečega križa na Mirni.

Spoštovani posamezniki, ki se na vso moč trudite, da bi očrtni našo organizacijo, ne poznamo vaših namer, toda naši cilji so jasni: pomagati sočloveku pri težavah ne glede na strankarsko ali kako drugo pripadnost. Rdeči križ je organizacija, ki dela brezplačno, in prav lahko se nam cenjena gospa ali gospod

pridružite, tako porabljen čas bo koristnejše izrabil. Prosimo, pridite na vsakoletno srečanje starejših krajanov. Ko boste videli njihovo zadovoljstvo ob srečanju z vrstniki, boste morda začutili, čemu trud naše organizacije. Lahko pa nas ob novoletnem obdarovanju spremljate v domove počitka in bolnišnice. Tam boste šele spoznali, da skromno darilo in stisk roke človeka iz domačega kraja resnično seže do srca. Srečanja so tako ganljiva, da jih tudi zaposleni delavci po teh ustanovah ne prizbujojo kar tako. Kaj pa, če bi se nam pridružili ob novoletni obdaritvi starejših krajanov, starih nad 70 let, in invalidov? No, ne vabimo vas k zbiranju denarnih prispevkov za potrebe Rdečega križa, kajti zvoniti po hišah in delovnih organizacijah ni prav nič prijetno. Tudi zbiranje oblačil ni zanimivo, še posebno ne, kadar divja vojna.

Naša predsednica Pavlina Hrovatova pa pravi, da jo, cenjeni gospod ali gospa, lahko zamenjate pri njenem predsednikovanju. Ampak v tem primeru se boste morali večkrat odreči tu-

Samostojnost dokažimo sebi in svetu

»Pomagaj si sam, pa ti bo bog pomagal!«

Ko sem prvič gnal živino na pašo, me je spremljal starejši brat. Pokazal mi je, do kod lahko gre živina, potem sem se moral znati sam. Sedemletnega me je doletela vojna z vsemi grototami. Pred nevarnostmi sem samostojno bežal. Po vojni, leta 1956, sem odslužil vojaški rok na nevarni južni meji. Prišel sem domov, se zaposlil in si po nekaj letih varčevanja še vedno težko kupil kolo. Potem sem se odločil, da kljub oviram in težavam odidem v Nemčijo. Kljub začetnim jezikovnim težavam so mi kmalu dovolili opravljati povsem samostojno montažno dela.

Sedaj živim že deset let doma. Še pred leti so mi očitali, da nisem nič prispeval za socializem, pa se za to nisem zmenil. Sedaj živim z mislijo, da nas bodo kmalu priznali. Predlagam, da naše rojake po svetu prepričate, da bodo imeli več zaupanja v naše banke in državo nasloj. Tako bomo dobili več denarja kot od tujcev, pa še večni dolžniki in hlapiči ne bomo. Otroke v šoli pa je potrebno naučiti, da bodo ponosni na slovenski jezik. Sami se bomo morali dokazati pred Evropo in svetom, da nas bodo priznali za samostojne.

S. ŽELJKO

di svoji družini in lastnim interesom. Kajti napisati je morala že nešteto prošenj in priporočil za denarne pomoči, za solidarnostna stanovanja, za sprejeme v socialno-varstvene ustanove in bolnišnice, za pomoči invalidnim otrokom itd. Negovala je prenekateroga bolnika in mu prestiljala posteljo s posteljino, kupljeno iz sredstev Rdečega križa. Tako in mnoga druga dela opravlja v tej organizaciji že 21 let. Za vsa ta dela ni prejela nikakršne materialne nagrade, a kar nekaj priznanj v občinskem in republiškem merilu. Pravi, da je zanjo največja nagrada stisk roke in zahvala, ki pride iz ust irskega človeka. Odborniki, ki vemo, da je njeno ime enako znano pri občinskem kot republiškem Rdečem križu, celo menimo, da ima prav ona zasluge, da se je za to solidarnostno akcijo zbralo toliko denarja. Mirenčani, ravno v tej nesreči smo doživeli hudo preizkušnjo, ki pa smo jo premagali s solidarnostjo, medsebojno in pravo sosedsko pomočjo. Tako bomo lahko s »celimi« strahami dočakali zimo. Posamezniki, če vam je krajevna organizacija vsaj malo olajšala finančne težave, nam je zares drago.

Odbor KORK Mirna

- Okrutnost je zdravilo ranjenega ponosa. (Nietzsche)
- Nobeno nasilje ne traja večno. (Da Vinci)
- Naša resničnost je res ničnost.
- Slovenci še ene revolucije ne bomo preživeli. (Rupel)

Povabilo na srečanje v Rogu

V okviru praznovanja občinskega praznika organizirajo predsedstvo Občinskega odbora ZZB NOV Novo mesto, Območni odbor Socialistične stranke in Občinska konferenca Stranke demokratične prenove Novo mesto družabno srečanje, ki bo

v soboto, 19. oktobra 1991, ob 11. uri

v prostorih nove restavracije na Bazi 20 v Rogu.

Srečanje bo posvečeno 50-letnici ustanovitve OF, ustanovitvi Novomeške čete in 48-letnici Kočevskega zbor slovenskih odposlancev. Na srečanje vabimo vse aktiviste novomeškega okrožja OF, udeležence Kočevskega zbora, skupnosti domicilnih enot NOV novomeške občine, še posebej nosilce partizanske Spomenice 1941, narodne heroje in še živče borce Novomeške čete kakor tudi ostale borce, svojce, prijatelje, znance in vse ljudi dobre volje. Vabimo tudi vodstva in člane drugih političnih strank občine Novo mesto.

Organiziran bo tudi posebni avtobus, ki bo peljal ob 9. uri iz Šentjernej preko Orehovice in Brusnice, ustavlil pri hotelu Kandija in nadaljeval pot do Baze 20.

Drugi avtobus pa bo odpeljal ob 9.30 izpred hotela Kandija preko Ločne do postajališča na Drski, v Straži in Dolenjskih Toplicah do Baze 20. Vljudno vabljeni!

DOMAČE TRNJE

- Pot v demokracijo marsikje vodi — preko pokopališča.
- Medijska vojna je v bistvu »strateško« poneumljanje naroda.
- Mirovne listine so vse bolj podobne menicam Agrokromera.
- Pojasnjevanje srbske vlade in vojaškega vrha je podobno lajanju psa v luno.
- Očitno mnogi še vedno mislijo, da je za trden politični sistem dovolj — »trda buča«.

M. BRADAC

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 10.10.91

Program: SLOVENIJA 1

8.35 - 12.45 in 12.45 - 0.10	TELETEKST TV SLOVENIJA
8.50	VIDEO STRANI
9.00	MOZAIK PONOVI TEV 9.00 INDIJANSKE LEGENDE, KANAD. NANIZ. 7/12 9.25 TOK TOK, KONTAKTNA ODDAJA ZA MLADOSTNIKE
10.15	MOZAIK - SOLSKA TV, PONOVI TEV 10.15 VELIKANI SVETOVNE KNJIŽEVNOSTI: BLOK 10.50 NEKOČ JE BILO... ŽIVLJENJE: PLOŠČICE (6/26)
11.15	MOZAIK PONOVI TEV 11.15 SLOVENC I V ZAMEJSTVU 11.45 M.J. BIRD:VRTINEC, ANGLEŠKA NADALJEVANKA (5/6)
12.35	VIDEO STRANI
13.30	POROČILA (DO 13.40)
15.20	VIDEO STRANI
15.30	MOZAIK, PONOVI TEV SLOVENC I V ZAMEJSTVU
16.00	SOVA, PONOVI TEV AFERA LANCASTER-MILLER, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 1/6
16.50	EP VIDEO STRANI
16.55	POSLOVNE INFORMACIJE
17.00	TV DNEVNIK 1
17.05	MOZAIK, PONOVI TEV ALTERNATIVNI VIRI ENERGIJE, ANGLEŠKA POLJUDNOZNASTVENA SERIJA, 4/6
17.35	ČETRTEK OB 17.30
18.35	EP VIDEO STRANI
18.40	SPORED ZA OTROKE IN MLADE NEVARNI ZALIV, KANADSKA NANIZANKA, 17/20
19.05	RISANKA
19.15	TV OKNO
19.20	DOBRO JE VEDETI
19.24	EPP
19.30	TV DNEVNIK 2
19.55	VREME
19.59	EPP
20.05	R. SIMPSON: NANCY WAKE, AVSTRALSKO-ANGLEŠKA NADALJEVANKA (3/4)
20.55	EPP
21.00	TEDNIK
22.00	TV DNEVNIK 3, VREME
22.20	EP VIDEO STRANI
22.25	SOVA

PETEK, 11.10.91

Program: SLOVENIJA 1

8.35 - 11.10 in 12.45 - 1.05	TELETEKST TV SLOVENIJA
8.50	VIDEO STRANI
9.00	MOZAIK PONOVI TEV 9.00 KLUB KLOBUK 10.10 R. SIMPSON: NANCY WAKE, AVSTRALSKO ANGLEŠKA NADALJEVANKA (2/4)
11.00	VIDEO STRANI
13.30	POROČILA (DO 13.40)
14.25	VIDEO STRANI
14.35	MOZAIK, PONOVI TEV SVET NA ZASLONU
15.05	SOVA, PONOVI TEV GREHO NA ZABAVO, ANGLEŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 5/6 AFERA LANCASTER-MILLER, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 2/6
16.50	EP VIDEO STRANI
16.55	POSLOVNE INFORMACIJE
17.00	TV DNEVNIK 1
17.05	MOZAIK, PONOVI TEV TEDNIK
18.05	EP VIDEO STRANI
18.10	TOK TOK, KONTAKTNA ODDAJA ZA MLADOSTNIKE
19.00	RISANKA
19.15	TV OKNO
19.24	EPP
19.30	TV DNEVNIK 2
19.55	VREME
19.59	FORUM
20.14	EPP
20.20	ČRN USNJE N SUKNJIČ, ANGL. DOKUH. ODDAJA
21.10	EPP
21.15	NIKOLI VEČ, ANGLEŠKA NADALJEVANKA (3/3)
22.05	EPP
22.10	TV DNEVNIK 3, VREME
22.30	EP VIDEO STRANI
22.35	SOVA

SOBOTA, 12.10.91

Program: SLOVENIJA 1

8.10 - 11.50 in 12.45 - 1.20	TELETEKST TV SLOVENIJA
8.25	VIDEO STRANI
8.35	MOZAIK PONOVI TEV 8.35 ANGLEŠČINA-FOLLOW ME, 21. LEKCIJA 9.00 RADOVEDNI TAČEK : SKRINJA 9.20 LONČEK KUHAJ : PŠENIČNA JUHA 9.30 ALF, 48. EPIZODA AMERIŠKE NANIZANKE 9.55 ZGODBE IZ ŠKOLJKE 10.55 II. MEDNARODNI FESTIVAL ZBOROVSKEGA

NAREČNEGA PETJA, 2. ODDAJA

11.40	11.25 FORUM VIDEO STRANI
13.30	POROČILA (DO 13.40)
14.00	VIDEO STRANI
14.10	DRUGA GODBA '91 MALA DUDACKA MUZIKA (ČEŠKA), 2. ODDAJA
14.40	SKRIVNI VRT, AMERIŠKI FILM
16.20	SOVA, PONOVI TEV PRI HUXTABLOVIH, 11. EPIZODA AMERIŠKE NANIZANKE
16.50	EP VIDEO STRANI
16.55	POSLOVNE INFORMACIJE
17.00	TV DNEVNIK 1
17.05	SPORTNI DOGODEK
18.25	EP VIDEO STRANI
18.30	V KAJ DRVI MO SKUPAJ Z ZEHLJO?, ANGLEŠKA POLJUDNOZNASTVENA SERIJA, 5/6
19.00	RISANKA
19.20	TV OKNO
19.24	EPP
19.30	TV DNEVNIK 2
19.55	VREME
19.59	UTRIP
20.14	EPP
20.20	ZREBANJE 3X3
20.30	EPP
20.35	KRIŽKRAZ
21.50	SOVA NA ZDRAVJE, 33. EPIZODA AMERIŠKE NANIZANKE
22.15	TV DNEVNIK 3, SPORT, VREME
22.35	EP VIDEO STRANI
22.40	SOVA

NEDELJA, 13.10.91

Program: SLOVENIJA 1

7.50 - 12.45 in 13.25 - 0.40	TELETEKST TV SLOVENIJA
8.05	VIDEO STRANI
8.15	OTROŠKA MATINEJA ŽIV ZAV
9.05	OTROŠKA MATINEJA NEVARNI ZALIV, KANADSKA NANIZANKA (17/20)
9.35	UMETNOST ZA VSAK DAN, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, PONOVI TEV (2/5)
10.35	GARFIELD IN PRIJATELJI, PONOVI TEV
11.05	DOMAČI ANSAMBLI: SLOVENSKI MUZIKANTJE
11.35	OBZORJA DUHA
11.55	EP VIDEO STRANI
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA
12.30	POROČILA
12.40	VIDEO STRANI
13.40	TVARIETE, PONOVI TEV
14.40	W. JEDRKEWICZ: ZA TEZAVE BEDNARSKI, POLJSKA NADALJEVANKA (2/7)
15.30	SOVA, PONOVI TEV NA ZDRAVJE, 33. EPIZODA AMERIŠKE NANIZANKE AFERA LANCASTER-MILLER, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 3/6
16.50	EP VIDEO STRANI
16.55	POSLOVNE INFORMACIJE
17.00	TV DNEVNIK 1
17.05	ZANDAR IN MARŠOČKI, FRANCOŠKI FILM
18.35	.....
18.50	RISANKA
19.00	TV MERNIK
19.15	TV OKNO
19.24	EPP
19.30	TV DNEVNIK 2
19.55	VREME
19.59	ZRCALO TEDNA
20.14	EPP
20.20	ŽELJKO KOZINC-HELLMUT ANDICS: KUGY, 3. ZADNJI DEL TV NADALJEVANKE
21.30	EPP
21.35	ZDRAVO
22.55	TV DNEVNIK 3, SPORT, VREME
23.15	EP VIDEO STRANI
23.20	SOVA

PONEDELJEK, 14.10.91

Program: SLOVENIJA 1

8.35 - 10.45 in 12.45 - 1.05	TELETEKST TV SLOVENIJA
8.50	VIDEO STRANI
9.00	MOZAIK PONOVI TEV 9.00 E. MAJARON: V ZNAHENJU DVOJČKOV, LUTKOVNA IGRICA (4/12)
9.20	REPUBLIŠKA REV IJA MPZ ZAGORJE 84 (MLADINSKI ZBORI POJEJO NARODNE)
9.50	UTRIP
10.05	ZRCALO TEDNA
10.20	TV MERNIK
10.35	VIDEO STRANI
13.30	POROČILA (DO 13.40)
15.00	VIDEO STRANI
15.10	OBZORJA DUHA, PONOVI TEV
15.30	SOVA, PONOVI TEV POLNA HIŠA, AMERIŠKA NANIZANKA, 17/22 AFERA LANCASTER-MILLER, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 4/6
16.50	EP VIDEO STRANI
16.55	POSLOVNE INFORMACIJE
17.00	TV DNEVNIK 1
17.05	MOZAIK PONOVI TEV ZDRAVO
18.25	EP VIDEO STRANI
18.30	SPORED ZA OTROKE IN MLADE 18.30 RADOVEDNI TAČEK: ČEBELA

18.50 BEATRIX BEX: ŽABA V ČRNILNIKU

19.05	RISANKA
19.15	TV OKNO
19.24	EPP
19.30	TV DNEVNIK 2
19.55	VREME
19.59	EPP
20.05	EURIPID: ELEKTRA, DRAMA HTV
21.35	EPP
21.40	OSMI DAN
22.25	TV DNEVNIK 3, VREME
22.45	EP VIDEO STRANI
22.50	S PESMIJO V SRCU
23.25	SOVA

TOREK, 15.10.91

Program: SLOVENIJA 1

8.35 - 12.45 in 12.45 - 0.55	TELETEKST TV SLOVENIJA
8.50	VIDEO STRANI
9.00	MOZAIK PONOVI TEV 9.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE 9.55 ČETRTEK OB 17.30 10.55 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 23. LEKCIJA 11.20 SEDMA STEZA 11.50 OSMI DAN
12.35	VIDEO STRANI
13.30	POROČILA
13.40	MOZAIK PONOVI TEV 13.40 OMIZJE
15.15	SOVA, PONOVI TEV AFERA LANCASTER-MILLER, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 5/6 NEDOTAKLJIVI, 7. EPIZODA AMERIŠKE NANIZANKE (ČB)
16.50	EP VIDEO STRANI
16.55	POSLOVNE INFORMACIJE
17.00	TV DNEVNIK 1
17.05	MOZAIK - SOLSKA TV 17.05 VELIKANI SVETOVNE KNJIŽEVNOSTI: CHATEAUBRIAND 17.35 NEKOČ JE BILO... ŽIVLJENJE: SRCE (7/26)
18.00	EP VIDEO STRANI
18.05	SPORED ZA OTROKE IN MLADE 18.05 LONČEK KUHAJ: POLENTA Z GOBICAMI 18.20 ALF, 49. EPIZODA AMERIŠKE NANIZANKE 18.45 ŽELEZNIŠKA POSTAJA.
19.00	RISANKA
19.15	TV OKNO
19.24	EPP
19.30	TV DNEVNIK 2
19.55	VREME
19.59	EPP
20.05	A. NEWMAN: OBCUTEK KRIVDE, ANGLEŠKA NADALJEVANKA (1/7)
20.55	EPP
21.00	NOVOSTI ZALOŽB
21.10	TUJI SHOW
22.10	TV DNEVNIK 3, VREME
22.30	EP VIDEO STRANI
22.35	SOVA

SREDA, 16.10.91

Program: SLOVENIJA 1

8.35 - 12.35 in 12.45 - 0.05	TELETEKST TV SLOVENIJA
8.50	VIDEO STRANI
9.00	MOZAIK PONOVI TEV 9.00 ŽIV ZAV 9.50 EURIPID: ELEKTRA, DRAMA HTV 11.20 A. NEWMAN: OBCUTEK KRIVDE, ANGLEŠKA NADALJEVANKA (1/7)
12.25	12.10 AEROBIKA, 1. ODDAJA VIDEO STRANI
13.30	POROČILA (DO 13.40)
15.20	VIDEO STRANI
15.30	SOVA, PONOVI TEV SKUPNI RAČUNI, ANGLEŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 6/6 AFERA LANCASTER-MILLER, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 6/6
16.50	EP VIDEO STRANI
16.55	POSLOVNE INFORMACIJE
17.00	TV DNEVNIK 1
17.05	MOZAIK, PONOVI TEV 17.05 BOJ ZA OBSTANEK, ANGL. POLJ. ZN. SERIJA 17.35 DOHAČE OBATI, NIZOZEŠKA IZOBRAŽEVALNA ODDAJA (3/13)
17.45	EP VIDEO STRANI
17.50	SPORED ZA OTROKE IN MLADE KLUB KLOBUK, KONTAKTNA ODDAJA
19.00	RISANKA
19.15	TV OKNO
19.24	EPP
19.30	TV DNEVNIK 2
19.55	VREME
19.59	EPP
20.05	FILM TEDNA POD NADZOROM TUJCEV, AMERIŠKI FILM
21.35	EPP
21.40	HARLBORO MUSIC SHOW
22.10	TV DNEVNIK 3, VREME
22.30	EP VIDEO STRANI
22.35	SOVA ALF, 58. EPIZODA AMERIŠKE NANIZANKE DRŽNA LUCKY, AMER. NADALJ., 1/6
23.55	VIDEO STRANI

Dolenjski list v očeh bralcev

Enako številko Dolenjskega lista, kot jo zdaj držite v rokah, je prejelo poleg vas še več kot 20.000 stalnih naročnikov, nekaj tisoč bralcev je kupilo Dolenjski list na prodajnih mestih širom Slovenije, poštar pa je pozvonil tudi na vrata številnih domov v zamejstvu in izseljenstvu, kjer bivajo naši ljudje. Bralci Dolenjske so namreč raztreseni po vsem svetu, po časopisu listajo naši ljudje v Ameriki, Avstraliji, Argentini, berejo ga v mnogih evropskih državah, najpogosteje in z največ zvestobe pa seveda v krajih, posejanih po območju širše Dolenjske, kjer je Dolenjski list že 42 let redno tedensko ogledalo dogajanj, žitja in bitja Dolenjcev, Posavcev, Belokranjcev, Kočevcev in Ribničanov.

Novinarska ekipa, ki ga teden za tednom piše skupaj s številnimi zunanji in občasni sodelavci, dobro ve, da so kot »starši« časopisa nekoliko pristranski in da na svoje dete ne gledajo z najstrožjim očesom, vsekakor pa prijazneje kot drugi. Ljubezem včasih zamageljen pogled in starši hčib svojih otrok ne vidijo. Prav zaradi tega vsake toliko časa »očetje in mame« papirnatega Dolenjskega povprašamo bralce, kaj menijo o Dolenjskem listu, kaj bi v njem spremenili, čemu dali več poudarka, kaj izpustili, skratka, poskušamo zatipati utrip kar najširšega kroga našega bralstva. V ta namen že vrsto let opravljamo anketiranje. Nazadnje smo anketo opravili pred tremi leti, čas je torej dozorel za novo ugotavljanje, še posebej, ker je prišlo v tem času do mnogih sprememb, ki so vplivale in verjetno še bodo na vsebinsko zasnovano časopisa in tudi na potrebe ter želje bralcev.

DOBER ODZIV KLJUB VOJNI

Vprašalnik smo natisnili v »Dolenjcu« in ga poslali med bralce konec letošnjega junija, le nekaj dni pred izbruhom vojne v Sloveniji. Odmev na anketo je bil zato nekoliko slabši, kot je dosedanje povprečje odzivov, kar pa je razumljivo, saj se je v dneih, ko so se po slovenskih cestah valili tanki »bratske« armade in so po nebu zlovesče krožila bojna letala, ljudem

po glavi motalo vse kaj drugega kot pa odgovorjanje na anketa vprašanja. Kljub temu so se mnogi naši naročniki in bralci izkazali in se odzvali v kar lepem številu — na uredništvo je prispelo 375 izpolnjenih anketnih vprašalnikov. Odziv je zaostal za anketo izpred treh let, ko smo prejeli rekordno število izpolnjenih vprašalnikov, ostaja pa se v zlati sredini v primerjavi z vsemi izvedenimi anketami. 375 anketirancev predstavlja nekaj manj kot 2 odst. vseh naročnikov, kolikor smo jih imeli na polovici leta.

Največ odgovorov (148 ali 40 odst. vseh) smo dobili iz novomeške občine, najmanj pa iz ribniške, od koder se je oglašil en sam bralec. Glede na število naročnikov je bil odziv, kar je presenetljivo, najboljši iz občin zunaj Dolenjske, saj je iz drugih krajev v anketi sodelovalo skoraj 3 odst. vseh tamkajšnjih naročnikov. Med našimi devetimi občinami je po odzivu glede na število naročnikov na prvem mestu Kočevje (2,25 odst. naročnikov), sledi pa mu občine: Črnomelj, Novo mesto, Krško, Trebnje, Sevnica, Metlika, Brežice in na repu Ribnica.

Najbolj marljivi izpolnjevalci anketnih listov so bili tisti s srednjim izobrazbo, ki jih je bilo več kot polovica, medtem ko je bilo višje in visoko izobraženih precej manj, kar je razumljivo in normalno glede na izobrazbeno strukturo prebivalstva. Pogled na starostno sestavo anketirancev pa kaže, da smo imeli najbolj zavzete izpolnjevalce med starejšimi bralci (41 odst.), sledi jim tisti od 25. do 50. leta (35 odst.), medtem ko je bilo mladih anketirancev za slabo četrtino. Izobrazbena in starostna sestava anketirancev kaže običajno podobo našega bralstva, zato tudi po zastopanosti vseh teh kategorij bralstva lahko sprejmemo rezultate ankete kot verodostojen odraz našega bralstva.

DOBRO OCENJEN

Slovenija je medijsko razmeroma dobro razvito območje, saj v naši republiki izhaja precejšnje število najrazličnejših časopisov, deluje več televizijskih postaj in oddaja lepo število radijskih postaj. Dolenjski list si med njimi išče svoj življenjski prostor in svoje poslanstvo. V anketi smo se pozanimali, kakšno mesto ima domači tednik med siceršnjimi viri informira-

li vprašanje splošne ocene nekako tako, kot da so bralci učitelji, časopis pa šolarček. Bralci so imeli možnost oceniti časopis in še posebej njegovo štirinajstdnevno Prilogo z ocenami: slab, dober in odličen. V zadovoljstvo nam je bilo, ko je računalnik prežvečil vložene podatke iz anketnih vprašalnikov in izpisal, da je časopis dobil odlično oceno kar pri 30 odst. anketirancev, 69 odst. mu je dalo oceno dober, zanemarljiv nepolni odstotek pa je bilo tako strogih ocenjevalcev, da so časopisu dali nezadostno. Nekoliko slabše se je odrezala Priloga, ki jo je kot slabo ocenilo 5 odst. anketirancev, kot dobro tri četrtine, kot odlično pa petina anketirancev. Tako redni časopis kot njegova Priloga sta torej dobro prestala ocenjevanje.

»Z OZIROM NA CIFRO MOJEGA ROJSTVA...«

Včasih bralci v četrtik, ko poberejo Dolenjski list iz nabiralnika, med prsti potipajo časopis in ugotavljajo, da je revež v zadnjih časih nekoliko shušal, medtem ko drugi ugotavljajo, da na sicer nekaj manj straneh, kot je izhajal pred leti, vendarle ni nič manj branja. Anketa kaže, da je s sedanjim obsegom časopisa povsem zadovoljna večina naših bralcev, 74,9 odst. jih je namreč odgovorilo, da je obseg pravišen, dobri petini (22 odst.) je obseg časopisa premajhen, našlo pa se je tudi za 1 odst. anketirancev, ki se jim zdi obseg prevelik.

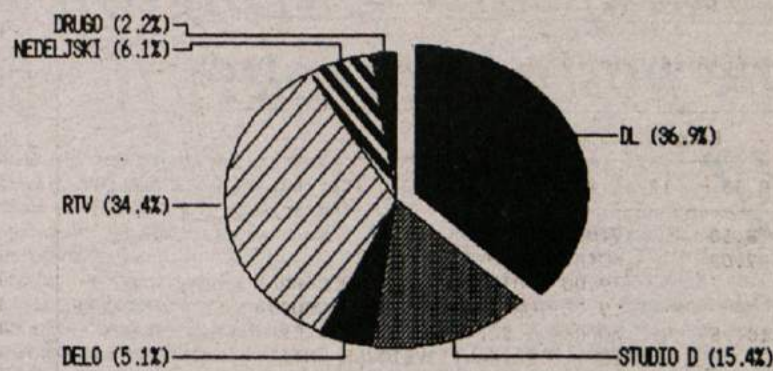
In kako je s fotografijami v časopisu, jih je preveč ali premalo, so premajhne ali prevelike? Anketa kaže, da ste večine zadovoljni s takšno odmero slikovnemu delu časopisa, kot jo iz tedna v teden dajemo. Tretjini anketirancev je vseeno, kako velike so fotografije v časopisu, 60 odst. so všeč take kot so, 7 odst. pa bi raje videlo, da bi bile slike v časopisu večje.

Ko smo na nekaj manj straneh vse dražjega in dražjega časopisnega papirja skušali natisniti enak obseg novic in branja, smo železno rezervo poiskali v grafičnih logih in se odločili za nekoliko manjše črke. Od časa do časa smo predvsem od starejših bralcev dobili opozorila, da težko berejo besedila v manjših črkah. Anketa je pokazala, da ni šlo za osamljene glasove. Niso se vsi, ki težje berejo manjše črke, odpovedali Dolenjskemu listu, kot se je starejši bralec iz Ljubljane, ki poslednji časopis le še občasno kupuje, kot je sporočil na robu anketnega lističa, so pa nekateri potarnali. »Težko čakam Dolenjsca, a imam že 70 let in ga težko čitam, ker je drobno tiskan,« je pripisal možak iz Dragatuša, upokojenec z Blance pa je pripomnil, da bi mu bilo »z ozirom na cifro mojega rojstva zelo ustreženo, če bi bile črke malo večje«. Med anketnimi lističi smo dobili tudi stran s pripisom: »Prilagaj vam stran Dolenjsca, kategera pri 70 letih res ne morem prečitati.«

V anketi sicer prehudega nezadovoljstva zaradi velikosti črk ni, 66 odst. bralcev so črke take, kot so zdaj, primerne, vendar 17 odst. vseh anketirancev meni, da so črke premajhne, med starejšimi anketiranci jih je kar 29 odst. Ker vemo, da bodo tudi tisti, ki so zdaj zado-

GLAVNI VIRI OBVEŠČANJA

voljni z velikostjo črk ali jim je vseeno (17 odst. vseh), čez nekaj let morda le nekoliko opešali v ostroidnosti, smo že začeli del časopisa tiskati v nekaj večjih črkah, poskusili pa bomo vse, kar je branja vrednega ali zahteva nekaj daljši napor očii, natisniti v primerno velikih črkah, da ne bo nihče ob veselje nad branjem.

DOM IN SVET

Sto ljudi — sto čudi, pravi star pregovor. In kar drži, saj opazamo, da bi ljudje imeli radi časopis različno ukrojen, pač po svojih željah in interesih. Koga denimo silno zanima šport, kaj se zanimivega dogaja na kulturnem področju, pa prav nič; kdo drug pa na šport nič ne da, saj ne loči košarke od rokometu, ga pa zanima, kaj je novega na knjižnem trgu. Kot v dosedanjih anketah smo tudi v tej omogočili anketirancem, da so lahko izbirali in ovrednotili, koliko jih zanimajo novinarski prispevki s posameznih področij.

Rezultati kažejo, da je veliko takih, ki jih zanima vse in preberejo časopis od prve do zadnje strani. »Časopis naj bo tak, kot je. Kar mi ni všeč, ne preberem, verjetno pa prebere kdo drug. Za vsakega je nekaj,« je na anketni listič pripisala bralka iz Dolenjskih Toplic in pokazala razumevanje za različne okuse in interese. Zvečine bralci raje vidijo, da je v časopisu več tistega, kar jih zanima, kar jih ne, pa bi kar odpravili. Da bi lahko sestavili lestvico splošnega zanimanja za posamezna področja, smo anketirancem dali možnost označiti stopnjo zanimanja za prispevke s posameznih področij, in sicer s štirimi stopnjami: nič, malo, srednje, zelo. Pri zbiranju točk za posamezna področja smo dali 3 točke za vsak obkroženi »zelo«, 2 za »srednje«, 1 za »malo«, za »nič« pa smo točko ostleli. Kjer anketiranci niso obkrožili nobene od ponujenih stopenj, smo pač pustili nič. Nato smo točke sešteli in dobili lestvico priljubljenosti posameznih področij.

Na prvo mesto so se uvrstili prispevki in novice iz ožjega okolja. Ljudi očito najbolj zanima, kaj se godi doma in v ožjem okolju, dogodki in vesti, ki jih drugi časopisi nimajo ali pa o njih poročajo le na kratko in zelo skopo. Po svojem osnovnem poročanju je Dolenjski list pač lokalni medij in ima v tem tudi svoj razpoznaven obraz med drugimi časopisi, zato je povsem razumljivo, da so prispevki takega značaja med bralci Dolenjske najbolj priljubljeni. Vendar naši ljudje niso zagledani le v lastno dvorišče, pogledajo radi tudi prek domačega plota v beli svet. Če bi ne bili takšni, bi si v anketi ne izbrile na drugo mesto priljubljenosti zanimivosti iz sveta.

Veliko je zanimanje tudi za vse, kar časopis piše o temnejših platih življenja, o umorih, tatvinah, ropih, goljufijah, prometnih nesrečah in o vsem sistem, kar se zbira na strani Pota in stranpota, na kratko pa ji pravimo kar kriminal. Tovrstni prispevki so se po priljubljenosti uvrstili na tretje mesto. Sledi jim sklop prispevkov, ki so namenjeni razvedrilu in branju. Po anketi sodeč, je med našimi bralci kar precej reševalcev križank in ugank, saj je na lestvici ta vrst pred podlistkom, povestmi in zgodbami, ki jih pišejo bralci. Potem so šele na vrsti prispevki, ki obravnavajo gospodarsko tematiko, sledi jim prispevki o kmetijstvu, politiki in kulturi.

povsem na repu pa so športni prispevki. Prejšnja leta je bila na repu zanimanja politika, v letošnji lestvici pa je napredovala za dva klina navzgor, kar je nedvomno posledica demokratizacije in pluralizma, ki sta s politike snela suhoparnost. Koga pa zanimajo stvari, za katere se je vse več ali manj sklenilo in odločilo v ozkih krogih vladajoče politične elite, javnosti pa so dali le ogledane kosti.

Če lestvico sestavimo po odločitvah glede na starostno in izobrazbeno sestavo anketirancev, se pokaže, da je priljubljenost posameznih področij le nekoliko drugače razvrščena. Pri mlajših bralcih sta na dnu zanimanja kultura in kmetijstvo, klin nad njima so križanke, celo politika je uvrščena višje, v vrhu pa so zanimivosti iz sveta, sledijo kriminal in prispevki iz domačega okolja. Nad 50 let stari anketiranci pa demokratsko kmetijstvo postavljajo na tretje mesto, takoj za prispevki iz domačih in tujih logov, kulturo in šport pa na zadnji mesti. Bralci, stari med 25 in 50 let, na dno lestvice postavljajo politiko in šport, v vrh pa prispevke iz domačega okolja, iz sveta, kriminal, zelo radi rešujejo križanke, takoj zatem pa so jim že pri srcu gospodarski prispevki.

Bralci z nižjo izobrazbo najraje berejo prispevke iz domačega okolja, kriminal, zanimivosti iz sveta, podlistek in zgodbe ter kmetijske prispevke, za šport in križanke pa jim ni. Srednje izobraženi so križanke postavili na tretje mesto, za domačimi in svetovnimi zanimivostmi. Sledi kriminal, podlistek, gospodarstvo, na dnu je tudi zanje šport. Višje in visoko izobraženi anketiranci so razred zase. Na zelo visoko mesto so postavili gospodarske in politične prispevke, takoj za njimi iz domačega okolja. Pri njih imajo visoko mesto tudi prispevki s kulturnega področja, saj jih uvrščajo na 5. klin lestvice takoj za zanimivostmi iz sveta in pred kriminalom. Za šport, križanke in zgodbe pa jim ni kaj dosti, saj so jih uvrstili na dno lestvice.

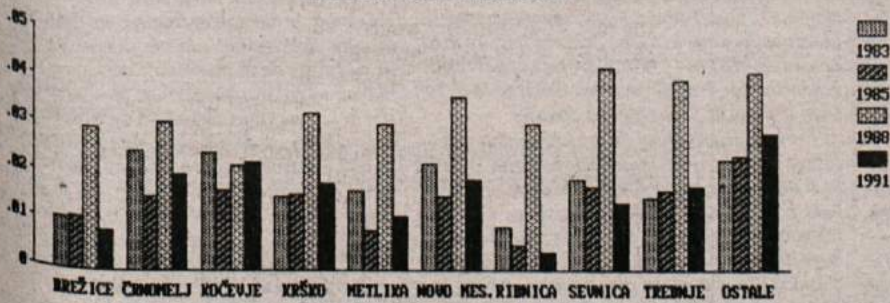
ODPOVED, TEGA PA NE!

Ob vsem tem so anketiranci na lastno pobudo napisali, kaj vse bi še radi videli v časopisu. Nekateri bi svoje vsakotenske odločitve radi usmerjali po ukazu zvezd in si želijo v Dolenjskem listu horoskop, drugi bi radi pregnali kuhinjski dolgčas in si žele kuharske nasvete, tretji nasvete za sadjarjenje in nego okrasnega cvetja, spet drugi pravnikovo in psihologovo svetovanje, tudi taki so, ki bi radi brali, kako je z devizami na črni borzi itd. Največ bralcev bi imelo rado obsežnejši pregled vsakotenskega radijskega in televizijskega sporeda. Kaj se da napraviti v tem pogledu, bo uredniški odbor še pretehtal.

Prav na koncu ankete smo bralce vprašali, kaj bi bilo tisto, kar bi jih morda odvrnilo od Dolenjskega lista. 62 odst. anketirancev je obkrožilo, da se Dolenjskemu listu sploh ne bi odpovedalo. Visoka cena pa je, kot kažejo rezultati ankete, tisto, kar najbolj žuli naše bralce in naročnike. 22 odst. jih je v anketi dalo vedeti, da bi prav denar lahko igral odločilno vlogo pri morebitni odpovedi. Premajhen obseg, neredna dostava ali kak drug časopis pa niso razlogi, ki bi jih jemali kaj dosti v misel.

MILAN MARKELJ

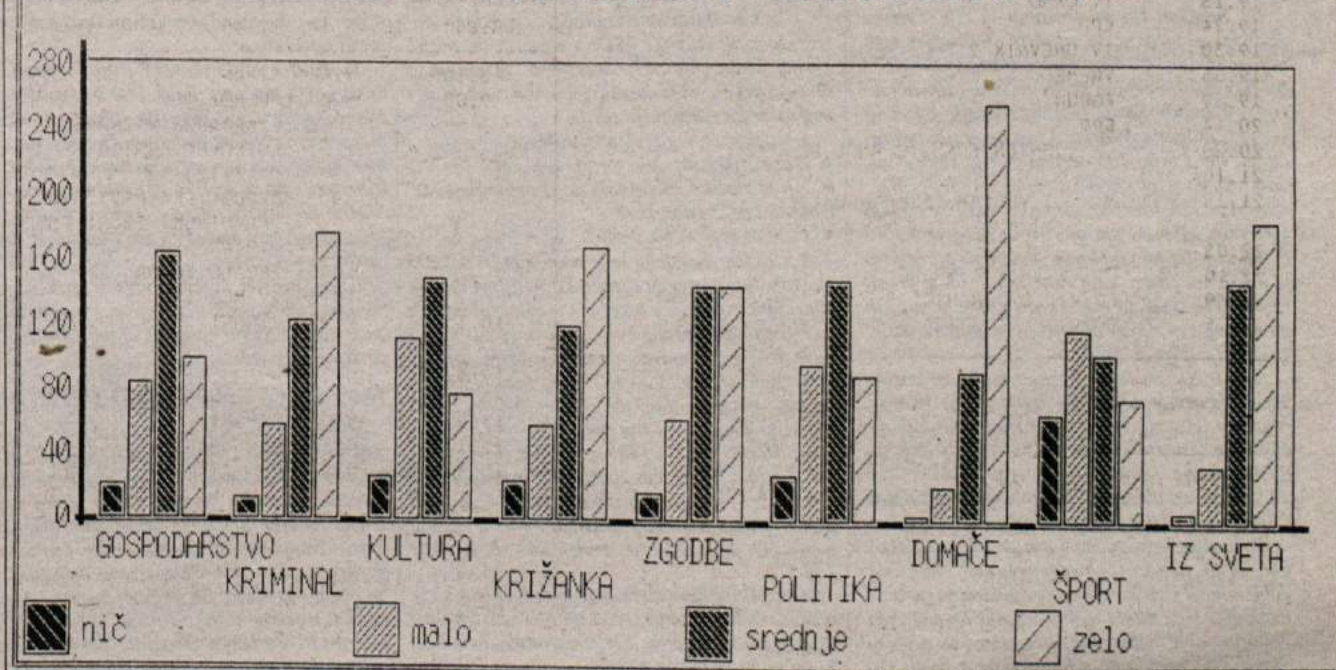
ODZIV NA ANKETE

nja. Ugotovili smo, da je Dolenjski list kot pomemben vir obveščanja označilo 37 odst. anketirancev. Najresnejša konkurenta sta radio in televizija, kar je popolnoma razumljivo, toliko bolj, ker sta ta dva medija v vojnih dneh pokazala svojo moč in koristnost pri hitrem in sprotnem obveščanju. Na tretjem mestu je bila omenjena lokalna radijska postaja Studio D. Ti trije so, kot kaže naša anketa, poglobitvi informacijski viri, iz katerih Dolenjci zajemajo vednosti o dogajanje na domačem dvorišču in v širnem svetu. Sledi jim Nedeljski dnevnik, Delo in ostalo časopisje.

Z odmevnostjo in bralnostjo Dolenjskega lista smo torej lahko zadovoljni, saj si je izboril pomembno mesto v medijski mreži na našem območju. Zato je toliko bolj zanimivo, kako bralci časopis ocenjujejo. V anketi smo zastavi-

KAJ ZANIMA BRALCE

Zakaj lord Carington ne posluša otrok?

Zadnja septembrska sobota. Ob dvanajstih, ko so kot običajno preizkušali sirene, je triletna hči začela kričati, zakaj vendar že ne gremo v zaklonišče. Pa smo v času slovenske vojne, od katere je minilo že tri mesece, le trikrat bežali v zaklonišče in ko smo prišli ven, je bilo še vse na svojem mestu in tudi pokalo ni. Otroci na Hrvaško nimajo te sreče, če je to sreča. Njihove oči so pričale mnogim porušenim ali vsaj poškodovanim domovom, šolam, vrtcem, bolnicam, tovarnam, pobitim bratom, stricem, očkom, pa tudi mamicam. Otroci v večini hrvaških mest že mnoge dneve nimajo mirnega sna, igre, učenja, dneve in noči niso na šoli, vrtcu, na prostem preživljajo po kleteh in zakloniščih. Namesto veselja, lepih, sproščujočih stvari je njihov vsakdanji boj. Kako boleče je poslušati tri in štiri letnike, ki ti vedo povedati, kdo uničuje, s čim uničujejo, ki ti znajo natančno razložiti, kaj je kaseta bomba, minometalec ali raketa, čeprav še ne obvladajo r-ja. Lord Carington in še kdo iz Evrope in sveta, od katerega zaman pričakujemo oz. pričakujejo rešitev in pomoč, bi morali priti med te otroke in bi jim bile mnoge stvari iz te umazane balkanske morije bolj jasne. Ampak lord Carington in podobni seveda ne poslušajo teh otrok. Še manj pa domači generali in njihova soldateska, čeprav so med temi otroci tudi njihovi.

In vojna se kljub brezštevili dogovorom o prekinitvi ognja, ustavitvi bojev, o premirju nadaljuje. Vse hujska, vse bolj umazana in vse bolj široka je. Ljudje pa bežijo. Število tistih, ki so zbežali zdama, ker tega ni več ali kar so si reševali golo življenje, gre v stotisoče. In zdaj to niso več takšni begunci, kakršnih je bil pred tednom poln Čatež, Otočec, Toplice, ki so se pred šele grozečo nevarnostjo umaknili v glavnem iz Zagreba, za vsak primer. Konec septembra so tudi v naše kraje začeli prihajati begunci, ki so doma ostali brez vsega. Zadnje septembrsko soboto sem se z eno takšnih družin pogovarjala v taktičnem delujočem begunskem centru na Otočcu. Mamica, očka, dva majhna otroka in moževa mati, ki je pribežala za njimi z drugimi. Ženin oče in dva brata sta ostala v Vukovarju, od tam so begunci namreč bili, moževa oče sta se »pobrli« sredi ulice četniki in ga menda odpeljali s se drugimi moškimi s seboj, da bi pokopali mrtve. Teh je, tako so rekli, mnogo mnogo več, kot slišimo po radiu in TV. Pokopavajo jih v skupinske grobnice, na dvorišča, vrtove, zaradi česar bo zelo težko vedeti končno morilsko bilanco te vojne.

Omenjena družina je v Vukovarju zdržala, dokler je lahko. Petnajst dni so bili nepretrgoma v kleti, ko so jim hišo uničili, so zmetali najnujnejše v avto in se preko koruznih polj odpeljali proti zahodu. »Da vsaj rešimo otroke,« so rekli. Mož se je tudi moral umakniti, saj je dobil

poziv za v JA, v kateri pa se ni hotel boriti. Skriti se ni dalo, kdo je kdo, čigav je kdo, so rezervisti iz Srbije dobro vedeli, saj so dovčerajšnji složni srbski sosede dvignili grebene, spravili svoje ženske in otroke v Srbijo in stopili na srbsko-vojaško-rezervistično uničevalsko nastrojeno stran. »Ne morem verjeti, da to počno ljudje, rojeni kot jaz mnogo po vojni, ali tisti, ki so dali skozi pekel druge svetovne vojne. Ne morem razumeti,« je s solzami v očeh ponavljala mlada mati in na vprašanje dodala, da bi se vrnila domov in na istih temeljih začeli graditi nov dom, ko bi le bilo kakšno upanje za mir in življenje, kakršno je bilo pred vojno. A tako ne bo nikoli več, je rekla, stvari, ki so se dogajale, okrvavljenih sosedovih nožev ne bo tako lahko pozabiti, gneva in sovraštva ne izbrisati.

Begunske zgodbe so si močno podobne. Čeprav je vsaka po svoje različna. In vse več jih je. Pretekli vikend, ko se je uničevanje Karlovca, Duge Rese in drugih krajev slišalo vse do Novoga mesta, so se proti Sloveniji začele z vseh koncev zlivati cele reke beguncev. Samo v ponedeljek jih je preko stalno držurnega novomeškega odbora Rdečega križa šlo preko 300. V terek je bilo samo v Novem mestu uradno prijavljenih 1.400 beguncev, precej je pri sorodnikih in prijateljih tudi neprijavljenih. Begunski center na Otočcu, Metropol, Dolenjske in Šmarješke Toplice so prepolni, zato Rdeči križ išče družine, ki bi begunce sprejele medse, deloma pa jih preusmerjajo naprej v Ljubljano in Postojno, kjer imajo še nekaj prostora.

Bežijo cele družine, tudi za obrambo sposobni in potrebni moški. A kako bi jih sploh lahko vprašali, zakaj so odšli. To jih bodo slej ko prej tako ali tako vprašali tisti, ki so ostali na Hrvaškem, ki so morda spravili na varno žene in otroke, potem pa se sli nazaj borit. Ker nočejo, da »moja domovina« ne bi bila več njihova. Sploh pa je vse več primerov, da starša spravi otroke v Slovenijo, potem pa se vrne domov, saj jim sicer vse bolj strogo grozi izguba zaposlitve. Na Otočcu je precej takšnih otrok vseh starosti, tako da so zanje organizirali tudi vrtec, v katerega delo se izdatno vključujejo same begunke. Veliko božajočih rok je potrebnih, da otroci lažje prenašajo iztiranost iz domačega okolja, mamino odsotnost in tisto, kar so tam videli in doživeli.

Slovenija ima skratka široko srce in beguncem pomaga po najboljših močeh, z nastanitvijo, hrano, obleko, ter velikim trudom, da bi jim bilo v njihovi stiski lažje. Tudi zdaj, ko smo že samostojna država, pomoči ljudem, ki so zbežali, da si rešijo golo življenje, ne bomo odtegnili, če nam je še tako težko. Seveda pa je to le pomoč, začasna rešitev. Ko bi le lahko storili več ali sploh kaj, da bi ti otroci živeli v svojih domovih v miru kot njihovi vrstniki drugje po svetu, s starši, ki hodijo na delo, s starejšimi brati in sestrami, ki se učijo.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Pisma za vaš, naš in njihov mir

Belokranjci se te dni s strahom in zaskrbljenostjo ozirajo preko Kolpe na Hrvaško stran, kjer je iz daljave skoraj neprestano slišati zamolklo grmenje težkih topov. Včasih že tako močno, da zašklepetajo šipe v oknih. Vojna, ki smo se je komaj rešili v Sloveniji, se je še bolj divjaško razplamela na Hrvaškem. Precej časa se je odražala samo v medijskih poročilih, sedaj pa se bliža in dobiva tudi pri nas čisto konkretne oblike, saj jo že slišimo, vidimo pa tudi številne begunce, ki se umikajo pred tem nerazumljivim peklom. Iznjali smo vojno iz Slovenije, upajmo, da za vedno, toda ostala je v naših srcih, saj nam ni vseeno, kaj se dogaja onkraj Kolpe. Mnogi imajo tam svoje sorodnike, prijatelje ali znance. Tam so naši soljudje, katerih življenje je v nevarnosti, njihovi domovi pa tarča grozovitih bombardiranj.

Eno je biti zaskrbljen in sočustvujoč, drugo pa je biti aktivno udeležen v prizadevanjih za končanje tega brezsmiselnega in za sodobnega človeka ponižujočega početja. Navadni ljudje lahko kaj malo storimo, da bi vojno končali, zato se čisto pretvarjamo, da se to nas ne tiče, in postajamo ravnodušni. Verjetno bi se bolje počutili, če bi storili vsaj tisto, kar je v naših močeh. To pa je, da poskušamo vplivati na tiste, ki imajo moč in možnost, da spremenijo potek dogajanja.

»Če bi ničesar ne storil, bi se počutil sokrivga,« pravi slikar in kipar Dirk Heij, po rodu Holanec, sicer poročen s Slovenko, ki že vrsto let živi v Dragatušu. Močno je užaljen nad ravnanjem nekaterih nizozemskih politikov v posredniških vlogah Evropske skupnosti ter nad njihovim odklonilnim odnosom do priznanja Slovenije in Hrvaške. S Holancem lastnim ognjem se je vrgel na pisanje odprtega pisma svojim politikom, v katerem hoče povedati resnico o mrvi Jugoslaviji ter fizičnem in kulturnem genocidu, ki se tu dogaja. Toda vsak dan prihajajo na dan novi, še strahotnejši dokazi, tako da pismo stalno dopolnjuje in ga še ni odposlal. »Misel na zlo, ki se dogaja ljudem in kulturni dediščini, vse tako blizu, v krajih, ki jih poznam in so mi dragi, me paralizira, moja umetniška ustvarjalnost je na najnižji točki.«

Podobno čuti tudi Dirnova žena Janja Turnšek—Heij, učiteljica po poklicu. Tudi ona ne prenese pasivnosti ob zavesti, da sredi Evrope in v naši neposredni bližini divja ena od najstrahotnejših vojn, ki si jih je moč zamisliti. Po Dirkovem zgledu se je lotila pisanja pisma, toda metoda, ki jo je ubrala, je drugačna: ona stavi na množičnost. Politike, ki nosijo odgovornost za evropsko usodo in lahko naredijo veliko tudi za mir na Hrvaškem, je treba po njenem mnenju dobesedno zasuti s pismi, da bodo končno

le spoznali, da ne gre le za taktične poteze in strateška vprašanja, temveč za ljudi. Z množičnostjo naj bi zbudili pozornost tudi v evropski in svetovni javnosti, ki bi po svoje pritisnila na politike, ki jih je izvolila.

Ko smo obiskali Janjo in Dirka, je Janja ravno prišla iz šole s polno vrečo pisem. Kar okoli 150 so jih pod njenim vodstvom napisali učenci na nastave slovenskih osnovnih in srednjih šol. Vsebinsko je poziv k akciji pisanja pisma za mir. Podobna pisma je Janja že prej poslala številnim redakcijam slovenskih časopisov. Do sedaj, kolikor nam je znano, ji pisma še nihče ni objavil.

»V pismu pozivam prebivalce moje dežele, naj ne čakajo, da bodo bombe spet padale tudi po nas, pa tudi ne, da bodo drugi kaj storili. Zato naj storijo to takoj. Pišejo naj pisma evropskim parlamentom. Če bo vsaka slovenska družina poslala po eno pismo, bodo birakri pod njimi pokopani. Delati bodo morali, odgovarjati, pritoževati se bodo naprej. Če ne bodo nič storili, jim bomo spet pisali, isto, vsak teden, dokler ne bodo pomagali ustaviti vojne,« pravi odločno Janja.

Priporoča, naj bi evropskim politikom poslali pismo z naslednjo vsebino:

SFRJ ne obstaja več. Nekdanja JLA je zdaj srbska vojska. Srbsko vodstvo in generali nje ne vojske so krivi za to vojno. V tej vojni morijo in uničujejo vse. Če ne boste nič storili, boste tudi vi krivi.

- Zato zahtevamo:
- da se republike nekdanje Jugoslavije, ki to želijo, priznajo kot samostojne države.
  - da se nekdanja zvezna armada razoroži,
  - da se zagotovijo človekove pravice in pravice manjšin,
  - da se izvede prava mirovna konferenca,
  - da se postavijo vsi vojni zločinci iz te vojne pred mednarodno sodišče.

Zahtevamo odgovor!

Janja in Dirk iz Dragatuša hočeta zbuditi nas in Evropo

Da se ne bi tuji diplomati izgovarjali, da ne razumejo našega jezika, naj bi jim pisali v angleščini. Angleški tekst se glasi takole:

1. Yugoslavia doesn't exist any longer.
2. Ex—Yugoslavian national army is now Serbian army.
3. Serbian leadership and army generals are responsible for this war.
4. They destroy everything and murder anybody in this war.
5. If you don't do anything you will be guilty, too.

There for we demand:

1. That the ex—Yugoslavian republics, which want that, are recognized as independent countries.
2. That the ex—federal army is disarmed.
3. That human rights and the minority rights are respected.
4. That a real peace conference is carried out.
5. That all the war criminals out of this war are brought to the international court.

We demand an answer.

Address:

Tukaj napišete svoj naslov. Morda bo kdo pomislil, češ eno pismo manj ni nič pomeni, pa temu ni tako. Vsako pismo je dragoceno in bo kazalo našo trdno voljo in prepričanje. Za nas same pa bo pomembno tudi pomeben premik iz pasivnosti in resignacije. Kar se tega tiče, nam s svojo idejo Janja in Dirk iz Dragatuša ponujata veliko.

T. JAKŠE

Naslovi, na katere lahko pišemo:

Mrs. Catherine la Lumiere
Secretari general of the council of Europe
F 67000 Strasbourg Cedex
Francija

His excellency
Mr. Javier Perez de Cuellar
Secretary general of the UN
United nations plaza
New York, NY 10017
USA

His excellency
mr. Helmut Liedermann
Ambassador and secretary general of CSCE
Hofburg—Josephplatz
A—1600 Vienna
Austria

Parlament of Germany
5300 Bonn
Nemčija

Parlament of Italy
00 100 Rome
Italija

Parlament of Austria
A—1014 Wien
Avstrija

Parlament of Netherlands
2 500 EA The Hague
Nizozemska

Parlament of England
London SW1A 2AA
Anglija

Parlament of France
75 700 Paris
Francija

Virus z imenom pohlep

Eden od najmočnejših ameriških investitorjev je nad sobami upravnih odborov velikih družb sprožil glasen opozorilni strel. Bistvo sporočila je bilo: obrzdate pohlep in v svoje plačilne pakete vlijete spet malo razuma. Opozorilo je prišlo od kalifornijskega pokojninskega sistema javnih uslužbencev, ki ga bolj poznajo s skrajšanim imenom Calpers in ki je največji javni pokojninski sklad v ZDA. Je tudi eden od vodilnih članov hitro rastočega gibanja za nadzor velikih korporacij, ki sestoji v glavnem iz institucionalnih investitorjev in želi, da bi se družbe bolj odzivala na želje delničarjev.

Na zadnjem letnem srečanju ITT je Calpers glasoval proti ponovni izvolitvi direktorjev tega konglomerata. Razlog: nasprotovanje velikanski plači v paketu ugodnosti, ki jih je lani užival njegov predsednik Rand Araskog. Lani je prejel 10—11,5 milijona dolarjev, ki so jih različno izračunali kot 23- do 103-odstoten dvig plače. Calpers trdi, da si tolikšnega denarja zaradi povprečnih finančnih dosežkov firme ni zaslužil. Plačila upravnih odborov zadnje čase v ZDA in Veliki Britaniji doživljajo veliko več natančne pozornosti in kritik kot doslej, toda vsote, o katerih se prepirajo v ZDA, zbujaajo videz, kot da želje britanskih managerjev niso višje od otroškega pohlepa malega oliverja Twista.

Lani je Steven Ross, direktor medijske družbe Time Warner, pobral 39 do 78 milijonov dolarjev (odvisno od tega, kako so izračunavali posebne enkratne zaslužke), Stephen Wolf, predsednik letalske družbe United Airlines, je prislužil več kot 18 milijonov dolarjev, John Sculley iz Apple Computer pa 16,7 milijona dolarjev.

Te številke so komajda reprezentativne za ZDA kot celoto, ker so v glavnem rezultat enkratnih dobičkov od delnic. Povprečen dohodek ameriškega glavnega direktorja je bil lani 1,4 milijona dolarjev. Vanj štejejo plača, ugodnosti in posebni deleži. Pri ugotavljanju teh podatkov so zajeli 350 večjih družb.

Kljub temu so velikanske vsote, ki so jih zaslužili gospodje Wolf, Ross in njima podobni, izzvale svetovalce za management, politike demokratske stranke, vodje sindikatov in institucionalne delničarje, da so zagnali vik in krik, češ plače velikih direktorjev so se izvile nadzoru in treba je popraviti sistem, ki to omogoča.

POGOLTNOST JE DOBRA STVAR?

Zbor nezadovoljnih se je letos še okrepil. Recesija in odpor proti filozofiji Wall Streeta v osemdesetih letih, katere načelo je bilo »pohlep je dobra stvar«, sta glavni vzrok. Kolosalni plačilni čeki velikih direktorjev so videti še posebej brezobzirni zdaj, ko navadni delavci izgubljajo zaposlitve. Narasčajajoče direktorske plače v času, ko se profiti krčijo, zastavljajo tudi neprijetna vprašanja o domnevni zvezi med dosežki in nadomestili, ki se v bolj cvetočih časih lažje skrijejo.

- V razpravah se prepletajo tri teme:
- Ali so ameriški direktorji preplačani?
  - Ali je plačilni sistem tak, da iz managerjev iztisne čim boljše dosežke?
  - Če ni, kaj je treba storiti?

V zadnjem desetletju se je prepad med zaslužki glavnih direktorjev in tistimi, ki predstavljajo večino članov ameriške družbe — sem spadajo tudi direktorji nižjega ranga — močno povečal. Raziskava berkeleyske univerze v Kaliforniji je ugotovila, da je v letih 1973—1975 deset ključno izbranih glavnih direktorjev ameriških družb zaslužilo 29-krat več kot povprečen ameriški delavec. V letih 1987—1989 se je to število povečalo na 53-krat. Če pri tem upoštevamo še dolgoročne spodbude — to so na primer delnice — je sredi 70-tih let glavni direktor zaslužil 34-krat več kot povprečen delavec, na koncu 80-tih pa kar 109-krat.

Ameriški glavni direktorji se tudi izjemno dobro odrezujejo v primerjavi s tujimi. Mednarodne primerjave so nevarne, ker je ogromno dodatkov, ki jih ne prikazujejo v plačah, a jih direktorji po svetu še kako uživajo. Toda raziskava iste univer-

ze je ugotovila, da japonski direktor zasluži 17 povprečnih delavskih plač, francoski in nemški 23 do 25, britanski pa 33 do 35.

V času, ko se Amerika bojuje za ohranjanje svoje tekmovalnosti z Japonsko in Nemčijo, ljudje vedno bolj dvomijo o tem, da bleščeča plača upravnega odbora dejansko vpliva na boljše dosežke družbe. Vendar pojav ni tako množičen in lahko bi rekli, da je »na vsak slab primer vsaj 100 družb, ki delajo dokaj dobro.«

Michael Jensen s harvardske poslovne šole poučarja, da realne plače direktorjev javnih družb šele zdaj začinjajo loviti tiste izpred pedesetih let, in da še zdaleč niso prevlekle, če jih primerjamo s plačami vrhunskih pravnih družb ali investicijskih družb Wall Streeta. Zoper te mora namreč tekmoovati industrija, če hoče privabiti najbolj nadarjene posameznike.

V reviji Harvard Business Review je lani zapisal: »S plačami glavnih direktorjev so resne težave, toda 'ekscesivne' plače niso glavna. Neizprosno osredinjenje javnosti na koliko so ti direktorji plačani, odrača njeno pozornost od tega, kako so plačani. V večini javnih družb so plače glavnih direktorjev tako rekoč popolnoma neodvisne od njihovih dosežkov.«

To stališče delijo skoraj vsi strokovnjaki, ki se ukvarjajo s plačami. Pogled na tri sestavine plačilnega paketa glavnega direktorja — osnovno plačo, letne bonitete in dolgoročne stimulacije — nam razloži, zakaj je tako. Osnovni dohodek, to je jedro plače, ki ni odvisen od uspešnosti družbe, od družbe do družbe močno variira. Pogosto drži groba zveza med plačilnim paketom in veličino ter zapletenostjo posla.

To je zato, ker komite za plače upravnega odbora, ki določa plačo glavnega direktorja, išče navzven o primerljivih vsotah podobnih družb pri neodvisnih svetovalcih.

RAZLAGA ZA SANJSKE PLAČE

Sistem pa vsebuje verižni efekt, s katerim si lahko razložimo, zakaj so v zadnjih letih plače direktorjev velikih družb tako močno prehiteli povprečne ameriške. Komite izvira, kako konkurenčne družbe plačujejo svoje generalne direktorje. Nato določijo številko, ki je višja od povprečne, in sicer na osnovi tega, da je tudi družba nad povprečjem, ali pa zato, ker želi, da bi generalni direktor izboljšal njeno učinkovitost. Činiki trdijo, da lahko generalni direktorji močno vplivajo na velikost lastnega plačilnega paketa s tem, da poskrbijo, da je odbor njihove družbe pol-

še bolj plačanih direktorjev iz drugih družb. »Če vodite družbo in si želite zvišanje plače, v upravni odbor ne boste povabili matere Tereze,« pravi Graef Crystal, vodilni strokovnjak za direktorske plače v ZDA. »Želeli pa bi si, da bi bil v upravni odboru generalni direktor neke druge družbe, seveda če ima mnogo višjo plačo od vas.«

Vsekakor pa se osnovna plača kot del celotnega dohodka krči — zdaj znaša samo 39 odstotkov celotnega paketa generalnega direktorja. 25 odstotkov predstavljajo kratkoročne bonitete, 36 pa dolgoročne stimulacije. In prav ti zadnji dve področji prispevata najvišja in najbolj nepravilna plačila.

Z letnimi bonitetami naj bi direktorje nagrajevali za dosežke njihove družbe v preteklih 12 mesecih. Vežane so na eno ali več meril finančnih uspešnosti. Te nagrade so lahko skrajno donosne. Najbolj vpijoci primer lanskega leta je bil Michael Eisner, ki je v poznih 80-tih letih oživil zabavišni skupino Walta Disneya. Eisner ima zelo spremenljiv sistem bonitet, ki začne delovati šele, ko družba zasluži več kot 11 odstotkov na kapital resničnih lastnikov. Takrat pa se mu izplača, da je kaj. Lani je zaslužil 11,2 milijona dolarjev.

Eisnerja včasih navajajo kot primer dobro delujočega sistema — on in delničarji Walta Disneya so si delili od dobička ponovne oživitve družbe — toda kritiki pravijo, da sistem bonitet v mnogih korporacijah ni dovolj občutljiv za valovanje njihove uspešnosti. Lani se je povprečno letno nadomestilo (osnovna plača plus bonitete) povprečnega generalnega direktorja zvišalo za 6,7 odstotka. To je bilo manj kot 8-odstotni dvig prejšnjega leta in 13-odstotni leta 1988, vsekakor pa se ni ujemalo s povprečno 12-odstotnim znižanjem lanskih dobičkov.

Lani je bilo nekaj krepkih znižanj plač: plača Roberta Stempla, predsednika General Motorsa, ki je zabredel v velike izgube, se je znižala kar za 51 odstotkov. Družba Towers Perrin, ki svetuje mnogim ameriškim korporacijam, trdi, da obstaja groba zveza med nižjimi ugodnostmi in industrijskimi sektorji, ki se soočajo s krhanjem dobičkov.

Crystal pa nasprotno trdi, da je ugotovil, da se na 10-odstotni prirastek zaslužka na delnico plača in bonitete povprečno dvignejo za 13 odstotkov. Celo za 10-odstotni padec se plača direktorju zviša — za 4 odstotke. Videti je, da je za to več razlogov. Cilji, ki omogočajo bonitete, so velikokrat preizkoro zastavljeni. Nekatere določa upravni odbor, ki se lahko odloči in ukrepa radodarno. Generalni direktor določa ugodnosti tistim, ki so pod

njim, in tako ustanovi osnovo za nagrajevanje, ki močno vpliva na njegovo lastno plačo.

Tudi »dolgoročne spodbude«, kot na primer delniške opcije, so na udaru. Najenostavnejša osnovna oblika takih delnic daje direktorju pravico, da kupi določeno število delnic v svoji družbi po določeni ceni (navadno je to borzna cena). Pravica do prodaje je določena za nek prihodnji čas. To naj bi ga spodbudilo, da bi bolje in več delal.

V PREMISLEK NAŠIM MANAGERJEM

Večina strokovnjakov se strinja, da bi bilo koristno najprej jasno povedati, kaj direktorji dobičajo. Direktorjevo plačo prikažejo v poročilu družbe, ki ga pošljejo delničarjem pred vsakoletnim srečanjem. Toda nekateri plačilni paketi so tako zapleteni, da jih ne morejo obdelati niti specialisti.

Veliki delničarji, kot je Kalifornijski pokojninski sistem, bi tudi lahko delovali kot protitež prepiranim direktorskim plačam, čeprav zaenkrat še ni možnosti, da bi investitorji odločali o višini ali načinu nagrajevanja. Razlog: to so »navadni posli« in kot taki zadeva samega upravnega odbora. Mnogi kritiki dodajajo, da je nujno imeti močnejše in bolj neodvisne upravne odbore. Najboljših načinov nagrajevanja pa je toliko, kot je različnih svetovalci predlagajo, naj družbe postavijo merilo za lastništvo delnic — recimo desetkratno vrednost direktorjeve osnovne plače.

Drugič: treba bi bilo odpraviti stimulacijske sheme, v katerih je malo ali skoraj nič tveganja, odsvetovati bi bilo treba vrsto svetovalcev. Nekateri najbolj radikalni zagovorniki tega ukrepa bi odpravili vse vrste spodbud z utemeljivijo, da ugodnosti niso delo.

Tretjič: pri zastavljanju ciljev bi morali odbori uporabljati merila, ki odsevajo dobičke lastnikov delnic — saj naj bi managerji delali v dobro lastnikov družbe.

Vse to bi bila lahko poučna lekcija tudi za delce na tej strani Atlantika, kjer so sheme nagrajevanja managerjev še vedno precej preproste. Toda Crystal se boji, da se virus dejanskega začenja širiti čez ocean. »Kaže, da se je to bolezenjo okužilo že precejšnje število britanskih poslovnežev. Poznamo pa jo z začetnicami P.O.H.L.E.P.«

Naj bo to v premislek tudi našim novokomponiranim managerjem in »managerjem.«
FINANCIAL TIMES
(prevled J. PENCA)

književna Ozornja

LITANIJE ZA MIR

V Škofji Loki udomljena pesnica Neža Maurer je dala na svetlo svojo novo, že deveto pesniško zbirko. Njen naslov, Litanije za mir, je kar pravšen glede na surovi čas, ki nas je zajel. Tudi pesmi so precej drugačne od tistih, ki jih je Maurerjeva napisala do zdaj. Porodile so se iz strahu pred uničenjem življenja, najdragocenejšega, kar je dano človeku. Govorijo o strahu pred nasiljem, nasilnim pokončenjem vsega, kar sta ustvarila človekov duh in človekova misel.

»Naš čas je s križi zaznamovan,« pravi pesnica, nesreča pa je v tem, ker smo si ljudje odtujeni, in namesto da bi se pogovarjali, se imeli radi, kulturno in civilizacijsko razreševali morebitne spore, pustimo rasti ograje in plotove. Ker se ne znamo ali nočemo pogovarjati, pride do vojne. In apokalipsa je tu. Tako razbiramo iz pesmi v zbirki Litanije za mir. Pesmi niso nežno lirске, ker se pesnica zaveda, da takih pesmi ne bi nihče slišal. Glas v njih je povzdignjen, iztrgan iz grla. »Kričim, tulim«, zapiše pesnica, vse mogoče stvari počne, samo da bi ji prisluhnil. Da ne bi prišlo do tistega najstrašnejšega. »Komu govorimo?« se sprašuje resignirano, ko ni odmeva na njeno rotitev: »Pet minut pred dvanajsto / pomikamo kazalce nazaj / in trdimo, / da naš čas še ni prišel, / da še nismo dozoreli / za smrt«.

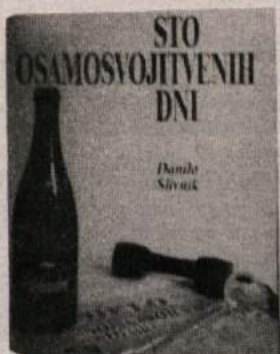
Strah, da se lahko vse zgodi, je močnejši od vsega drugega. Zrno strahu pred pokončenjem nosi pesnica v sebi že od otroštva, od druge svetovne vojne.

Vse, kar je doživela med letošnjo vojno v Sloveniji, jo spominja na tiste čase. Celo pesmi, ki jih poslušaj, saj »vsaka pesem, / vsak refren / zveni mi / kot Lili Marlen«. Najbolj pa se žre ob spoznanju, da kot ustvarjalka / pesnica ne more ničesar narediti »za mir«, za to, da bi ona kot vsi ljudje tega sveta dočakali normalno, naravno smrt. Predvsem pa, ker ugotavlja, da je »ustvarjanje novih slik, oblik, / melodij, / gibov in verzov — / le / mamila za obvladovanje strahu«.

I. ZORAN

STO OSAMOSVOJITVENIH DNI

Knjiga novinarka Dela Daniela Slivnika z naslovom Sto osamosvojitvenih dni se res bere kot kriminalka, kot piše Janez Stanič na njenih platnicah. NE da se je odložiti, pre-

den ne prideš do konca, do 248. strani. Bralca drži v napetosti in pričakovanju, ker odstira zakulisje in opisuje podrobnosti slovenskega osamosvojitvenega procesa, ki še ni končan in ki je predvsem v času junijske agresije na Slove-

nijo visel na nitki. Spomini so še kako živi, zato je radovednost toliko večja.

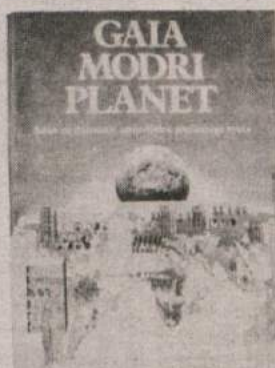
Slivnikova knjiga zajema dogajanje od 29. marca do 9. julija, od dne, ko je na seji predsedstva Republike Slovenije predsednik Milan Kučan po prihodu iz Splita dejal, da so možnosti za sporazumno rešitev jugoslovanske krize minimalne, pa do dne, ko so brionski sporazum potrdili v republiški skupščini. Nastajala je torej sto dni, napisana pa je bila v zamahu in je v bistvu eno samo dolgo komentirano novinarsko poročilo. Njena privlačnost je v detajlih pa tudi v novinarskem podajanju snovi, pri katerem avtor daje ali hoče dati vtis neposredne prisotnosti v srčki odločilnih dogajanj. Žal je večina pričevanj iz druge ali tretje roke, dostikrat pa si pisec pomaga tudi z besedjo »baje,« kar zmanjšuje vrednost in verodostojnost dela, ki tako in tako nima namena biti zgodovinsko. Bolj avtentično pričevanje bi lahko napisal le kdo izmed avtorjev ključnih odločitev v slovenskem osamosvojitvenem procesu, pa še v tem primeru knjiga ne bi bila brez prigovorov. Saj vemo, kako je z memoari.

Kakorkoli, Slivnikova knjiga govori z jezikom novinarstva, kar je njena oteževalna okolnost pa tudi njen čar. Zapisane stvari morajo držati v podrobnostih in ne smejo biti sad domišljije. Prav to pa zahteva izredno veliko dela, zapisovanja in preverjanja pa tudi novinarske iznajdljivosti in vztrajnosti. To je Danilo Slivnik ob siceršnjem težaškem novinarskem delu zmožgel in dal slovenskemu bralcu nad vse zanimivo knjigo, ki je hkrati tudi upoštevanja vreden sekundarni zgodovinski vir.

M. LEGAN

GAIA — MODRI PLANET

Planet Zemlja je v kritičnem trenutku svoje zgodovine. Človek, ki je le ena od živih vrst, ki se je razvila v njegovem obseju, grozi, da bo izčrpal in

razbil vse sisteme, ki ohranjajo življenje. Zaradi človekovih dejavnosti se tanjša varovalna ozonska plast, vode so vse bolj onesnažene, izginjajo gozdovi, zelena pljuča sveta, svet se duši pod odpadki, med katerimi jih je veliko zelo strupenih. Vse to in še marsikaj drugega je posledica zoonenega pogleda na okolje, posledica napačnega razumevanja človeka in njegovega mesta v naravi. Človeku svet ni dan na milost in nemilost, svet ni neičrpnna skrinja in ni mogoče z njim ravnati kot svinja z mehkom. To spoznanje si je že utrla pot in nastalo je več novih pogledov na vlogo človeštva v planetarnem okolju. Odraslih in za ohranitev življenja še kako potrebnih gledanj je knjiga Gaia — modri planet. Slovenski prevod je te dni izšel pri Mladinski knjigi.

Avtorji so knjigo podnaslovili kot Atlas za današnje upravljavce jutrišnjega sveta, vendar to ni atlas v običajnem pomenu besede. V njem je množica podatkov in statističnih napovedi, ki izrisujejo ekološki zemljevid in stanje okolja. Hkrati ko kaže podobo temne prihodnosti ob nespremenjenem ravnanju z svetom, so v knjigi zapisane tudi rešitve iz grozečega stanja. V sedmih poglavjih (Kopno, Ocean, Elementi, Evolucija, Človeštvo, Civilizacija, Upravljanje) so vse tematike obravnavane s treh vidikov: potencialni viri, krize in alternative pri upravljanju. Takšno obravnavanje omogoča, da posamezna področja dejavnosti pretehtamo in ugotovimo, kaj nam

lahko dajo, kje in zakaj gredo stvari narobe ter kako bi jih z uporabo alternativnih rešitev lahko ponovno spravili v red.

Marsikaj temačnega in nespodbudnega je v knjigi, nad mnogimi številkami in podatki se bo bralec zgrožen globoko zamislil, vendar pa knjiga v celoti le zbuja upanje, saj kaže pot, kako naj človek dozori v dobrega upravljavca planeta Zemlja. Atlas Gaia gleda na svet v novi, zreli luči in označuje novo etiko civilizacije, ki temelji na spoznanju, da na planetu ne moremo živeti sami. Predlaga živ odnos medsebojnega zaupanja in spoštovanja, simbiozo med ljudmi in naravo.

Sprejmo besedo za slovensko izdajo je napisal fizik in publicist Janez Strnad.

M. MARKELJ

TRI IZ ZENITA

Zbirka Zenit, ki že vrsto let izhaja pri Mladinski knjigi in si je pridobila krog zvestih bralcev, je bogatejša za tri nove knjige, ki prinašajo, kot je za to zbirko že uveljavljeno, zanimivo branje iz tujih logov. Izšel je prevod romana Ruska hiša angleškega pisca Johna le Carreja. Pisatelj, ki ga nekateri štejejo za najboljšega pisca vohunskih romanov sploh, je v Ruski hiši dogajanje postavil v bližnji čas, v začetke Gorbačeve perestrojke in razgrnil zakulisno dogajanje, v katerega mašinerijo zro le oči posvečenih. Roman seveda odlikuje vse tisto, kar je privlačnega v vohunskem žanru, zato je skoraj odveč zapisati vabilo k branju.

Zbogom, draga moja je detektivka izpod peresa Raymond Chandlerja, ki se je uveljavil kot eden najboljših piscev sodobnega detektivskega romana. Po njegovih romanih so bili posneti filmi in televizijska nadaljevanka, kar po svoje priča o bralnosti Chandlerjevih detektivk. Zbogom, draga moja se uvršča med njegova najboljša dela. Napeta pripoved, zanimivi liki, literarna dognanost opisov, romantično pesimistični glavni junak Marlowe, pravi prototip

literarnega detektiva, vse skupaj je dovolj za napeto branje.

Stekleni zvon je zgodba o dekletu, ki se med odrasčanjem v žensko zlomi in se znajde v psihiatrični bolnišnici. Avtorica knjige je ena najbolj znanih pesnic 20. stoletja Sylvie Plath. Roman je takoj ob izidu naletel na velik odziv tako med poznavalci kot med navadnimi bralci, in ne samo zaradi samomora mlade avtorice, v sebi je imel dovolj lastnih moči, da je očaral bralce. Tudi naše bo.

MIM

SLOVENSKA MITOLOGIJA

V zbirki Sopotjã je založba Domus izdala zanimivo knjigo Damjana J. Ovšca Slovenska mitologija in verovanje. Gre za delo, ki izpolnjuje precejšnjo praznino na tem področju pri nas. Slovenci namreč do izida Ovščeve knjige samostojnega pregleda slovenske mitologije nismo imeli, saj se naši raziskovalci niso kaj dosti ukvarjali niti s slovenskim bajeslovjem.

Knjiga je zamišljena kot priročnik, zato jo je avtor skušal napisati čim bolj poljudno, ne da bi se s tem odrekel znanstvenim zahtevam, zato obširno navaja vire, literaturo, dodana pa je tudi bibliografija in abecedno kazalo bogov in demonov. Knjiga ima poleg uvoda, ki podaja splošno vedenje o mitologiji in religiji, še 12 poglavij, v katerih avtor najprej podaja pregled različnih virov in literature o slovenski mitologiji, nato pa obdela slovenska božanstva, duhove in demone, verovanja, šege, obrede ter z njimi povezano folklorno gradivo.

za vaše zdravje

DOLENJSKE TOPLICE * ZDRAVILIŠČE STRUNJAN * ŠMARJEŠKE TOPLICE

AMBULANTA ZA PREVENCIJO BOLEZNI SRCA IN OŽILJA

V razvitih državah sveta so bolezni srca in ožilja najpomembnejši vzrok smrti — kar 50% ljudi umre za njimi. Tudi pri nas te bolezni dramatično naraščajo. V zadnjih dvajsetih letih se je tako število bolnikov z infarktom srčne mišice potrojilo, ishemičnih bolezni srca je skoraj štirikrat več, obolenj perifernega ožilja pa dvakrat. **Prevenција kardiovaskularnih bolezni je zato ena izmed najpomembnejših nalog sodobne medicine.** V okviru akcije Svetovne zdravstvene organizacije ZDRAVJE ZA VSE V EVROPI DO LETA 2000 je tako zajeta v posebni nalogi, ki so jo označili z motom DODAJANJE LET ŽIVLJENJU.

Napori zdravnikov so usmerjeni v dve smeri: preprečiti nastanek in upočasniti razvoj aterosklerotičnih sprememb na krvnih žilah ljudi, ki jih ta bolezen ogroža, in seveda na drugi strani čim učinkoviteje zdraviti že nastale bolezenske spremembe. V prvem primeru igra odločilno vlogo sodobna zdravstvena vzgoja ljudi. Na uspeh zdravljenja že nastalih bolezni poleg visokega strokovnega znanja sodobne medicine odločilno vpliva njihovo čim bolj zgodnje odkrivanje.

Najpomembnejši dejavniki tveganja za nastanek bolezni srca in ožilja so:

- preveč holesterola v krvi,
- kajenje in
- previsok krvni tlak.

Omenjeni dejavniki povzročajo aterosklerotične bolezenske spremembe na perifernih arterijah, zaradi česar pride do zmanjšane prekrvavitve tako srčne mišice kot tudi ostalega telesa.

Bolj zdrav način življenja je seveda najboljša zaščita pred potencialnim nastankom bolezni srca in ožilja. Zelo pomembno pa je tudi zgodnje odkrivanje bolezenskih znakov, ki lahko vodijo do resnejših obolenj. Kadar so se pri bolniku že razvili bolezenski znaki aterosklerozne zožitve žil, je bolnikova prognoza odvisna tako od obsega poškodbe kot tudi od kompleksnega in pravočasnega zdravljenja.

V Zdravilišču Šmarješke Toplice so se zato odločili, da uvedejo odprto samoplačniško ambulanto za preventivo bolezni srca in ožilja. Na enem mestu, brez dolgega čakanja in predhodnih napovic, lahko bolniki opravijo celotni specialistični pregled, saj je zanj potrebna le pravočasna telefonska najava. Pred uvodnim posvetom z zdravnikom se opravi EKG (elektrokardiogram v mirovanju) in osnovne laboratorijske preiskave krvi (pa-

cienci mora priti na odvzem krvi teč), ugotavljanje holesterola in trigliceridov v krvi ter višine krvnega sladkorja.

Med samim pregledom se zdravnik odloči za potrebne dodatne diagnostične preiskave, in sicer:

- obremenilno testiranje (ugotavljanje funkcijske zmogljivosti srca na kolesu ali tekaču)
- Holter Monitoring (24-urna dinamična elektrokardiografija),
- spirometrijo (funkcijsko testiranje dihal) in
- ultrazvočno preiskavo perifernih žil po Dopplerju ali MODULAB, najnovejšo večfunkcijsko preiskavo ožilja, s katero je omogočen ultrazvočni vpogled v funkcijsko stanje ožilja.

Po končanem pregledu dobi pacient zaključno oceno svojega zdravja. Ta je osnova za temeljit posvet o potrebnih ukrepih za izboljšanje zdravstvenega stanja. Zdravnik se s pacientom pogovori, pri nasvetih upošteva tako najnovejša strokovna spoznanja s področja sodobne medicinske edukacije (zdravstvene vzgoje) kot tudi izkušnje in poznavanje siceršnje zdravstvene kulture in načina življenja pri nas.

Pomemben del tega razgovora je tudi svetovanje o nadaljnjem zdravljenju eventualnih bolezenskih znakov. Upošteva se njihovo težo, lahko to poteka bodisi na stacionarni (v obliki 10-, 14- ali 21-dnevnega bivanja v zdravilišču) ali ambulantni način (s pomočjo posebnega programa terapij v popoldanskem času).

Zdravstvena služba Šmarjeških Toplic ima pri zdravljenju bolezni srca in ožilja veliko izkušenj, saj že vrsto let izvaja tudi najzahtevnejše rehabilitacijske programe pacientov s prebolelim infarktom, pacientov po operacijah srca, v zadnjih dveh letih pa tudi pacientov bodisi po operacijah ožilja ali pa z različnimi boleznimi arterijske, venske in limfne cirkulacije.

Specialistična ambulanta za preventivo bolezni srca in ožilja je odprta vsak ponedeljek in sredo med 15. in 19. uro. Vodila jo bosta specialistka internista, kardiologa dr. Tomislav Majič in dr. Daroslav Ivaškovič.

Predhodne telefonske najave sprejemajo na telefon: Zdravilišče Šmarješke Toplice, (068) 73-230 ali 28-000, interno 330.

Zdravilišče Šmarješke Toplice je prav gotovo ena izmed najbolj opremljenih zdravstvenih ustanov v Sloveniji. Na voljo ima številne najsodobnejše aparature za diagnostiko srca in ožilja, ki so namenjene predvsem spremljanju rezultatov medicinske rehabilitacije in zdravljenja bolnikov z boleznimi srca in ožilja. Slednje na podaljšano zdravljenje pošiljajo tako interne klinike Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani kot tudi nekatere regionalne bolnišnice. Bralcem Dolenjskega lista zato na poljuden način predstavljamo nekatere najpomembnejše:

- **Holter Monitoring ali dinamična elektrokardiografija,** spremljanje električnega impulza srca med različnimi aktivnostmi (delo, rekreacija, spanje) skozi najmanj 24 ur,
- **ultrazvočna preiskava ožilja po Doppler metodi,** neinvazivna in neboleča metoda za ultrazvočno preiskavo ožilja, ki meri pretok krvi skozi ožilje okončin,
- **MODULAB vaskularni laboratorij,** večnamenska diagnostična metoda za spremljanje bolezenskih sprememb na ožilju, ki s pomočjo nebolečega in neinvazivnega postopka (s posebnim ultrazvočnim snemalcem) omogoča zdravniku vpogled v ožilje od znotraj, hkrati pa s pomočjo računalniško vodene analize poda tudi hitrost in količino pretoka na posameznem delu ali celotnem ožilju.

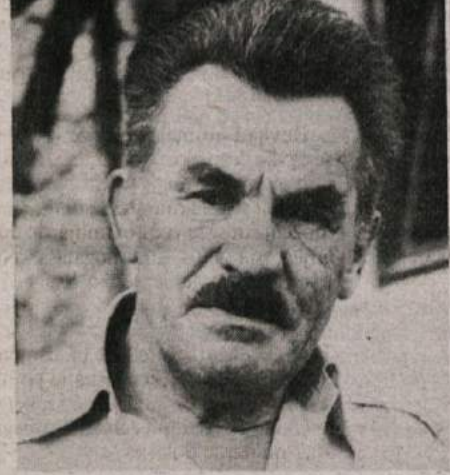
OBRAZI

Nove vojne, nove meje, novi mostovi

Stojiva naslonjena na nizko ograjo in z visokega brega kot z balkona opazuje dogajanje pod seboj. Tik pod nama, skoraj na doseg roke, domačini obirajo zadnje grozde v strmi bradi, čisto spodaj pa brnijo gradbeni stroji. Težki tovornjaki dovažajo pesek, stroji ga ravna in leptajo, z drugih tovornjakov pa že strešajo kadeči se asfalt, da se črna cestna odeja neprestano širi.

Tam naprej se vije srebrni pas Kolpe, reke, ki ločuje in združuje. Tukaj nosi višek lok mostu, po njem pa to nedeljsko popoldne na to stran vozijo števila vozila, polna potnikov. Tam onkraj je namreč Hrvaška in kljub brnjenju strojev v dolini je iz daljave v sicer spokojno nedeljsko popoldne čuti zamolklo bobnenje topov. Vojna!

Pravzaprav prisostvujeva zgodovinskemu trenutku, postavljanju mejnega prehoda samostojne slovenske države na njeni južni meji, pri Vinici. Hkrati poslušava bobnenju neke vojne, ki bo gotovo šla v zgodovino kot ena najbolj brezsmiselnih in okrutnih, če sploh je kakšna vojna, ki ni brezsmiselna in ne okrutna. Zame je morda to nekaj novega, edinstvenega, toda

moj sogovornik, Janko Starešinič iz Sečega sela pri Vinici, z nejevero opazuje svet okoli sebe, poslušajo preko Kolpe in zdi se mu, kot da je vse skupaj nekje že enkrat doživel.

Ne, tega ni moč pripisati utrujenosti in mačku, kajti ni še dolgo tega, kar se je vrnil s celonočne gostije, na kateri se je slavila poroka njegove najmlajše hčerke. Roke se mu ne tresajo od utrujenosti, ko si prižiga cigareto. To je zaradi spomina, ki vse bolj močno sili na dan.

Bilo je prav tako oktobra, toda sedemindvajset let nazaj. Takrat mu je bilo šestnajst let in bil je mlad, skoraj premlad partizan. Tedaj je prav tako bobnelo onkraj Kolpe, kajti bližale so se desetisočglave horde nemških in ustaških vojakov s težko oborožitvijo in tanki. Valila se je silna peta ofenziva. Partizanov je bilo le kakih dva tisoč. Vedeli so, da se bodo morali pred premočjo umakniti. Janko je z domačega Sečega sela skupaj z drugimi opazoval, kako so partizani minirali mosti. Ob treh popoldne je zadonela eksplozija in prelomil se je v Kolpo. Za nekaj časa je to zadržalo prodiranje sovražnika, zaustavilo ga ni. Nekaj sto metrov višje so njegovi inženirci pričeli graditi pontonske mostove. Pri cerkvi v Pribanjcih na hrvaški strani so postavili topove in odprli močan ogenj na slovensko stran. Iz Sečega sela so partizani odgovarjali. Domačini so že prej pobrali najnujnejše, odvezali živino in zbežali na varno, kajti jasno je bilo, da bodo premočne sovražnikove sile prej ali slej prečkale Kolpo in nobene milosti ni bilo pričakovati od njih. Ko so se med begom ozirali, so videli, da nebo žari v plamenih, le dvestavbi v vasi nista zgoreli.

Take spomine ima Janko, ko opazuje nastajanje nove državne meje in prisluškuje oddaljenim detonacijam nove vojne. Oči mu sledijo hrvaško obzorje in ob novem spominu se mu ovlažijo. »Tam v Gorskem Kotaru nekje leži Franc, moj starejši brat. Bil je obveščevalec v Serčerjevi brigadi. Ko je šel še z enim borcem v izvidnico, jima je rafal presekala noge. Na tleh ležeča so ju ustrelili v tilnik. To sem pozneje zvedel od soborcev. Nihče ne ve, kje je pokopan.«

Janku se oči povesijo. Z roko pokaže na brajdo pod seboj: »To je last moje nečakinje, hčerke pokojnega brata, ki je živel v Zagrebu. Tudi ona živi tam. Pa je poklicala po telefonu in povedala, da imajo neprestano alarme za zračne napade, zato si nihče ne upa na cesto. Prosim, la je bratranca, če bi lahko potrgal namesto nje. Tako rada je prihajala sem, sedaj, v najlepšem času ob trgatvi pa to.« Janko jezno zamahne z roko, jaz pa ga z vprašanji speljem na druge misli.

»Kaj da sem po poklicu? Upokojenec sem, pa kmet in sodar, zraven pa še malo cimerna.« pove, ko ga pobaram, s čim se ukvarja. »Sedaj živim sam, saj so se otroci vsi porazgubili naokrog. Včasih sem delal lepe sode, iz lastne hrastovine ali jelovine. Še več kot sodov pa sem naredil kadi, majhnih in velikih, za kislno zelje in repo. Tega dela sem se naučil sam. Marsikaj je moral človek po vojni narediti sam, kajti revni smo bili tukaj, saj nam je vse pogorelo.«

Spet prisluhneva bobnenju na oni strani. Kaj se mota po Jankovi glavi, ne vem. Jaz preiščujem, kakšen pravzaprav je to človek, ki kar naprej ruši, da bi zopet gradil, postavlja meje, da bi jih podiral, daje besedo, da bi jo prelomil. In zakaj se nikoli nič ne nauči?

T. JAKŠE

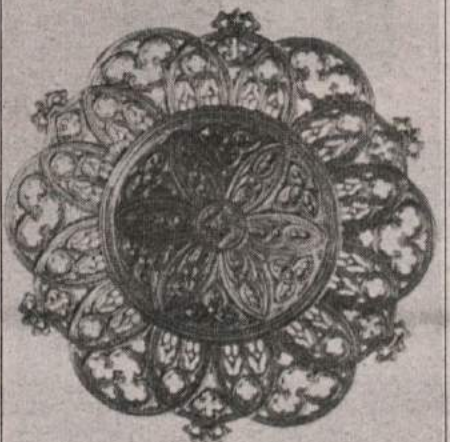
Pred sto leti je utihnila železarna na Dvoru

Knez Henrik Auersperg je že 1763 prosil za dovoljenje, da odpre železarno na Dvoru, vendar je bila prošnja zavrnjena, dovoljenje je dobil šele leta 1795. Železarna na Dvoru je začela obratovati spomladi 1796.

Kvaliteto izdelkov je seveda potrjeval trg, saj so dve tretjini izdelkov prodali v Italijo, eno tretjino pa v avstroogrski monarhiji, torej doma. Udeleževali so se tudi obrtnih razstav in sejmov, ki so jih prirejali v 19. stoletju. Na Dunajskem sejmu so za svoje izdelke prejeli zlato medaljo.

Za uspešno obratovanje železarne v tistem času so bili potrebni naslednji pogoji: železova ruda, voda, delovna sila in les. Vse to je bilo na Dvoru in širšem Kranjskem zagotovljeno. Les so dobavljali iz roških gozdov, železovo rudo so kopali v Soteski, Dobrniču, na Vrhtrebnjem, v Šentrupertu, Šentjanžu itd., vodno energijo je zagotavljala reka Krka, poceni delovne sile pa je bilo glede na agrarno prenaseljenost Kranjske dovolj. Vodilni delavci železolivarne so bili finančno dobro stimulirani in so prišli iz Češke in nemško govorečih dežel. Uvoz vodilnih delavcev pa se je obrestoval, saj je železarna že 1803 postala tudi livarna in se je v kasnejših letih hitro razvijala. Nekaj izboljšav v proizvodnji železa so patentirali prav delavci iz železolivarne Dvor in so bile uporabljene tudi v drugih železolivarnah po avstrijskih deželah.

Izdelki dvorske železarne so bili kvalitetni po izdelavi kot tudi po oblikovni plati. Naročniki so lahko kupovali serijsko izdelane predmete ali pa naročili ročno izdelan predmet.

Letno je dvorska železarna proizvajala okoli 500 ton železa in zaposlovala od 600 do 700 ljudi, všteti rudarje, prevoznike rude, drvarje, oglarje, žagarje, delavce v samih obratih in voznike, ki so razvažali izdelke v centralna skladišča v Ljubljani, Trstu in Benetkah.

Izdelki železarne so bili raznovrstni: poljedelski stroji, stroji za tovarniške obrate (turbine), orožje (topovi, topovske kroglice, strelni možnarji), uporabni predmeti za gospodinjstvo (lonci, mlinčki za kavo, naprave za brušenje nožev, možnarji, kuhinjski pribor, svečniki, igrače, okrasni predmeti, krožniki itd.) Na pokopališčih na Kranjskem so v 19. stoletju prevladovali nagrobni križi in plošče dvorske železolivarne.

Železarna je ogromno pomenila za dolino Krke in širšo Kranjsko v 19. stoletju. Odvečna kmečka delovna sila je dobila zaposlitev, dvignila se je življenjska raven prebivalcev, zaustavilo se je izseljevanje, prihajalo je do stika s širšim svetom in hitrejšega pretoka informacij.

Ob koncu 19. stoletja se je dolenska železnica izognila dolini Krke, kar je pomenilo za železarno hud udarec. Tudi železova ruda iz dolenskih rudnikov je bila nekvalitetna, kar vse je podražilo končne izdelke. Dvorska železarna ni mogla več konkurirati železarnam iz ostalih delov avstroogrske monarhije, zato so jo 1. oktobra 1891 zaprli. Zaprtje železarne je povzročilo plaz izseljevanja in upočasnitev razvoja samega kraja in vse doline ob Krki.

Železarna na Dvoru ne obratuje že 100 let. Ohranjeni so številni izdelki, ki pričajo o uspešnosti dvorskih železarjev. Dolenski muzej hrani večje število izdelkov železarne, zbirka pa se ves čas dopolnjuje predvsem po zaslugi ljudi, ki se zavedajo pomena te železarne na življenje ljudi v dolini Krke.

MAJDA PUNGERČAR

»Šklemp« za tristo polhov

Dve ali tri stoletja nazaj segajo časi, ko poljši lov ni bil prav nič enostavna zadeva. Gospoda ga je večidel prepuščala kmetom, slednji so svojo lovsko strast več kot pošteno plačali. Še v 17. stoletju so morali gospodarju, lastniku gozdov, odšteti za dobro poljšo luknjo po dva goldinarja, na Kozjanskem in na Dolenjskem je bila ta cena v 18. stoletju postavljena na en tolar za eno past. Gospodi pač do mesa ni bilo, podganam podobne živalce so se jim

upirale, prepuščali so jih kmetom, veliko bolj so cenili koziče in mast. Kmetje pa, ki si z mesom niso bili ravno na ti, so s stanimi polhi polnili lonce, sode ali kadi in jih uživali vso zimo. Prenekateri jih je nasolil tudi po več tisoč.

Danes so za poljši lov dovolj že dobra volja, dovolj pasti in seveda nekaj izkušnje, kajti že Rajko Ložar je svojčas zapisal, kako so zahodnodolenski gozdovi pravi poljši raj. Stane, Ivan, Igor in Bojan Bančič, Milan in Tadej Repar, Marjan Ule, Janez Barolj, Tone Henigman, Rudi Ivančič in pisec teh vrstic, pisana ribniško — novomeška družina, ki se je on-

dan podala v kočevske gozdove, točneje Nemški Dol pri Brezovici, ni sicer nikomur odštela goldinarja, tolarja, dinarja, klasa ali lipe, bi si pa, če bi kolesje časa zavrteli za stoletje ali več nazaj, zanesljivo zaslužila pozornost Valvasorja ali Jurčiča, dveh najznamenitejših slovenskih polhopiscev. V dveh nočeh je v dvesto pasteh končalo preko tristo polhov. Malo jih je, ki bi se letos ali kdajkoli prej lahko pohvalili s takšnim ulovom. Celo Lojze Peterle, ki je bil ondan na poljšem lovu nekje med Trško goro in Družinsko vasjo, si je moral podobne teh živalic bolj ali manj priklicati kar iz spomina.

Kdor je kdaj doživel, kako polhi v mesečnih nočeh lezejo iz svojih duplin, gomaze po deblih, škrebļjajo, kihajo, lomastijo in pokajo, se ne bo čudil kranjskim kmetom, ki so svojčas svojemu baronu Valvasorju nadvse prepričljivo pripovedovali, kako polhe pase sam vrag. Prvi slovenski polhopisec je vragu namenil podobo pol kozla, pol človeka, ki nad polhi poka z bičem. Tudi način najpreprostejšega lova na polhe omenja Valvasor. Ko je šel s svojimi kmeti ponoči v gozd, je videl gomazenje velikanske množice polhov. Kmetje okrog njega so urno slekli suknje in sezuli škornje ter vse skupaj

pometali od sebe. Polhi so se poskrili v rokave in obuvala, suknjiči in škornji so jih bili povsem polni. Valvasor priznava, da se take reči ne dogajajo ravno vsak dan, pač pa le ob sobotah zvečer.

In sobota zvečer je bila, ko smo dva Bojana, Ivan, Stanko, Igor, Milan, Marjan, Tone, Tadej, Janez in Rudi končali z nastavljanjem pasti. Po gabru in bukvah ter tu in tam kakih hruški ali lesniki jih je bilo prek dvesto. Naše lovsko delo je bilo končano, vse ostalo je bila stvar dobre ali slabe polšje volje. Sedaj je bilo potrebno misliti na ogenj, ki nas bo grel do jutra, in na prazne želodce. Medtem ko sta Igor in Milan z družino pripravljala drva, sta Janez in Marjan sekljala čebulo, Tone pa je prav nič sramežljivo slačil kožuharje, ki so se v pasti ujeli prejšnjo noč. Poljši golaž je poslastica, ki ji ni para, tudi Rudijevo brenkanje na kitaro ni zmotilo pogledov, uprtih v kotliček, v katerega je svoje kuharske sposobnosti naslednjo uro ali dve sre-

sal Janez. Potrpljenje se je izplačalo, golaž je bil tak, da je bilo potrebno veliko spretnosti in zvičajnosti, če si se hotel z žlico prebiti do kotlička.

Tačas pa so polhi, kot je svoje dni zapisal Josip Jurčič, začeli pravi poljši direndaj. »Tekajo po drevju in prenekaterega zvabi dišeč želod ali lesnika, da pomoli glavco v past in z zobmi popade vabo. Že je po njem, pasti ga neusmiljeno zagrabijo za vrat in zadavi. Ako je posebno dober ulov, takrat pasti kar zaporedoma javljajo svoj »šklemp«, kar je za polharja dobro znamenje. Od časa do časa gredo iz pasti, ki so se sprožile, ven pobrat in znova nastavi. Tak nočni lov se jenja, ko se jutranja zarja začne žareti izmed drevesnih debel. Takrat se polhi, ki jih ni ujela pasti, poskrijejo v svoja skrivališča, lovci pobero svoje reči in se napote proti domu.«

Tudi mi smo se, v dveh nočeh so pasti svoj »šklemp« ponovile več kot tristokrat.

B. BUDJA

Potrebno je bilo poskrbeti tudi za prazne želodce, Tone Henigman je mojster v slačenju živalic, ki so se znašle v kotličku, njihovi kožuhi pa na razpeti žici. Okoli trideset jih je potrebnih za polhovko, pravi.

Na tisoče gre število polhov, ki jih je doslej ujel Ivan Bančič.

Kako dober je bil poljši golaž, ki ga je skuhal Janez, dovolj zgovorno priča tale posnetek.

Jubilejna kazen zmikavtu avtov

Deseta sodba 39-letnemu Francu Kerinu se glasi: zavoljo kraje osebnega avtomobila je enotna kazen 1 leto in 2 meseca zapora

NOVO MESTO, RAKA — 39-letni Franc Kerin iz Podlipe pri Raki je minule dni doživljal nenavaden »jubilej«: doslej je bil zavoljo tatvin motornih vozil že devetkrat na zatožni klopi, deseto sodbo je poslušal v dvorani novomeškega sodišča pred nekaj dnevi.

21. maja letos je bil Kerin pogojno izpuščen iz novomeških zaporov, kjer je prestajal kazen, prislužno — s čim drugim kot s krajo osebnega avtomobila. Možakar je bil brez zaposlitve, stanoval je pri starših v Podlipe. Skušnjava ga je kmalu potegnila na stara pota: 24. maja popoldne je obiskal vasico Mikote; ko je bila vaščanka Marija Vernik na njivi, je to izkoristil in stopil v njeno hišo. V dnevni sobi je našel torbico, v njej pa kontaktne ključke za osebni avto Z 101, ki jih je seveda vtaknil v žep, enako pa tudi 1.500 din gotovine. Kerinova te tatvine tisti dan ni opazila, zato je bila tolikanj bolj presenečena naslednjega dne, ko v garaži ni več našla svojega avtomobila. Okoli ene ure ponoči je namreč v garažo vlomil Kerin, s najdenim ključem spravi v pogon stoenko z registriranim tablicama LJ 587-297 in vozilo odpeljal. Veselo se je s stoenko prevažal vse do 2. junija, ko so vozilo brez tablic in krepko poškodovano našli na gozdni poti v Krakovskem gozdu.

Na sodni obravnavi pred tedni je Kerin dejanje vztrajno zanikal, trdil je, da

je bil ves čas po izpustitvi iz zapora doma, zagotavljal je tudi, kako kraja z imenom Mikote sploh ne pozna. Dokazi in priče so govorili drugače. Predvsem Romi iz naselja Rimš so ga videli, kako se je k njim pripeljal s stoenko; tudi najdeni mikro sledovi v avtomobilu so nedvoumno govorili, da je za volanom sedel Franc Kerin. Senat je imel v rokah torej več kot dovolj dokazov, da mu je izrekel že deseto sodbo v imenu

ljudstva; ob upoštevanju tega, da gre za specialnega povratnika in da je dejanje storil v času pogojnega izpusta iz zapora, so mu sodniki prisodili enotno kazen enega leta in dveh mesecev zapora. Sodba še ni pravomočna.

ZAKONCA PLUT OBSOJENA!

KRŠKO — V ponedeljek, 7. oktobra popoldne, je predsednica senata krške enote novomeškega temeljnega sodišča, Danica Kostevc, razglasila sodbo v imenu ljudstva: zakonca Ciril in Ana Plut sta kriva večine očitanih jima kaznivih dejanj — kot je brzkončno znano, gre za dogajanje na leskoviški osnovni šoli, ko sta zakonca Plut na račun šole vsaj tri leta zase nabavljala najrazličnejše blago, od građenega materiala do salam — zaradi česar je 65-letni bivši ravnatelj OŠ Leskovec obsojen na 6 mesecev zapora, njegova žena, bivša računovodkinja taiste šole, pa na 8 mesecev zapora. Sodišče je obema tudi naložilo plačilo stroškov sodnega postopka, prav tako pa odločilo, da sta dolžna šoli povrniti protipravno odvzeto premoženjsko korist. Več v naslednji številki DL.

POVOZIL DVELETNO HČERKO

DOLENJE JESENICE — 34-letni Franc D. iz Dolenjih Jesenic pri Trebnjem je 3. oktobra okoli 17. ure premikal kmetijski traktor in pri tem spregledal svojo dveletno hčerko Majo ter po s traktorjem zadel. Hudo poškodovano dekletce so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

IZGINILO ZA STO TISOČAKOV DEVIZ

ŠKOCJAN — 2. oktobra dopoldne je neznan storilec vlomil v stanovanjsko hišo Antona Bobiča iz Škocjana 60. Nepridiprav je očitno dobro vedel, kaj išče, iz hiše je odšel s polnimi žepi deviz, katerih uradna protivrednost je okroglih 100 tisočakov.

POVOZIL PEŠČA

DOBOVA — Po Ulici bratov Gerjevič se je v nedeljo, 6. oktobra, nekaj po četrti uri zjutraj peljal z osebnim avtom jugo 23-letni Milan Kovačič z Bizeljskega. V bližini hiše številka 5, kjer je cestni svetilnik delno osvetljeno, je opazil na tleh ležečega pešca, 25-letnega Romana Šetinca iz Mihalovca. Kovačič je sicer zaviral, toda trka mu ni uspelo preprečiti. Šetince je zadel, pri tem pa je pešec dobil tako hude poškodbe, da jim je na mestu nesreče podlegel.

PO DOLENJSKI DEŽELI

- Garderobni prostori niso ravno najprimernejši za spanje. To je ondan okusil tudi 22-letni Mirko M. iz Hrasta pri Vinici, ki je bil med tovrstnim opravlilom v kanižarskem ručniku ob tisočaku, ki ga je dotlej varno hranil v denarnici, in to v zadnjem hlačenem žepu. Očitno je mladenič spal na trebuhu.
- Glas o kulturnih vrednotah jagnječjih pečenjk je segel tudi do Sel pri Ratežu. Stravnika je tam neznan kam odmeketalo jagnje, last Feliksa Zabukovca.
- Minulo soboto se je Ljubljancin Albin Šerbec veselo namakal v zunanjem bazenu kopališča Šmarješke Toplice, enako veselo pa je tačas nekdo brskal po žepih njegovih hlač. Iz njih je potegnil natanko 9.190 din.
- Srečko Anželj, vaščan Blata, je imel pod vasjo vse do nedavnega spravljivih pol kubika smrekovih plohov. Da les ne bi propadel, ga je nekdo prepeljal na primernejše in varnejše mesto. Anželj in miličniki to mesto še danes iščejo.

dežurni poročajo

ODPELJAL AVTOMOBILSKO PRIKOLICO — Novomeščan Matjaž S. je osumjen, da je 1. oktobra ponoči neznan kam odpeljal prikolico someščana Janeza Gregoričiča in ga oškodoval za 14.000 din.

VLOM V VIKEND — Zadnje septembrske dni je nekdo vlomil v vikend na Brezovici pri Šmarjeških Toplicah in lastnico Ano Mihelič iz Ljubljane oškodoval za tisočaka.

OB KOLO — Še neznan storilec je 1. oktobra med 15.30 in 18.50 ukradel moško kolo, puščeno pred poslopjem novomeškega AMD na Ljubljanski cesti. Vozilce je bilo last Branka Rebe, ki je tako vsaj ob 2 tisočaka.

IZTOČIL BENCIN — V noči na 1. oktober je nekdo pred blokom v Šegovi ulici v Novem mestu odprl pokrov rezervarja osebnega avtomobila Branka Tinctorja in iztočil 10 litrov bencina. Škode je za 200 din.

POŠKODOVAN GRADBENI STROJ — V dnevi med 28. septembrom in 2. oktobrom je nekdo v peskokopu na Hrastu pri Vinici poškodoval tam parkirani gradbeni stroj in s tem lastnika Janeza Juršiniča oškodoval kar za okoli 50.000 din.

IZPRAZNIL REZERVOAR — Na parkirišču Tovarne zdravil Krka je 3. oktobra stal osebni avto Franca Murna s Sel pri Dolenjskih Toplicah. V vozilo je nekdo vlomil in izpraznil rezervoar; škode je za 2.000 din.

ODNESEL GOTOVINO IN ČEKE — 3. oktobra med 19. uro in 19.20 je neznan storilec vlomil v osebni avto Sonje Bučar, parkiran na Dilančevi ulici v Novem mestu. Nepridiprav je odnesel 600 din gotovine ter 4 čeke Ljubljanske banke.

SREČANJE MLADIH GASILCEV

NOVO MESTO — Jutri, 11. oktobra, se bo v Novem mestu pričelo že 11. srečanje članov društev »Mladi gasilec«, katerih organizatorji so osnovna šola Bršljin, Gasilska zveza Slovenije in Občinska gasilska zveza Novo mesto, pokrovitelj pa Skupščina občine Novo mesto. Na dvodnevem srečanju bo sodelovalo 197 učencev iz kar 48 osnovnih šol Slovenije, poleg njih pa še 94 pedagogov in mentorjev. Mladi gasilci bodo jutri tekmovali, risali in spoznavali gasilska društva v občini, pedagogji in mentorji bodo imeli posvet, sobota pa je rezervirana za sklepno prireditve s kvizom.

Toni je strl zadnji in najtrši oreh

V Smolenji vasi stoji nova avtoelektromehanična delavnica

SMOLENJA VAS — Še letošnjega februarja je Toni Prus, ki so ga mnogi svojčas imeli kar za nepogrešljiv inventar Pionirjevga servisa v Ločni, danes pa je zasebnik avtoelektričarke stroke, govoril: »Moja edina želja je, da bi to delo razširil še z avtoelektriko in tako voznikom motornih vozil ponudil kompletno uslugo. Največja ovira na poti k temu je, kako najti in urediti takšno obsegu dela primerno veliko delavnico. Ni vrag, da tudi tega trdega oreha ne bom strl.«

Toni je ta oreh dokončno strl pred dnevi: od 1. oktobra naprej stoji v Smolenji vasi ob cesti med Novim mestom in Šentjernejem nova, sodobno opremljena avtoelektro-mehanična delavnica. Njena vrata so odprta voznikom vseh vrst motornih vozil, tudi traktorjev, posebnost Tonijeve delavnice pa so vgradnje avtoradijev, alarmnih naprav, elektronskih pomičnih streh, klima naprav, sistemov za centralno zaklepanje; pogovori so v teku za servisiranje in vzdrževanje klima

Toni Prus: Z novo delavnico v Smolenji vasi je strl zadnji in najtrši oreh.

ZMAJARJA OBLEŽALA MRTVA — Mirno nedeljsko jutro je bilo, ura pa 7.45, ko sta se z letališča ribniškega Aerokluba odpravila na izlet z motornim zmajem znakom Rotax 36-letni Samo Dečman in 44-letni Joško Finc, oba doma iz Ribnice. Zmaja je krmari Dečman. Možakarja sta okoli 8.30 priletela nad vas Podgora pri Novem mestu, ko sta se jima najverjetneje pretrgali jekleni vrvi, ki povezujeta triangel s krilom zmaja. Zmaj je z višine med 150 in 200 metri strmoglavil na travnik blizu letališke steze v Prečni, Dečman in Finc sta bila na mestu mrtva. (Posnetek: Borut Peterlin)

Mrtvih za 22 razredov otrok

Predvsem zato je letošnji teden prometne varnosti v dneh, ko poteka tudi teden otroka

Po hudi nesreči 17-letnega fanta je njegova mati v obupu in žalosti obožila državo, ker zakonsko ni zahtevala nošenja zaščitne čelade. Danes je nošenje z zakonom predpisano, toda čelade so še zmeraj vsepovsod drugod, le na glavah ne. Na spoznanju, kako življenja držimo predvsem v svojih rokah, temeljiti letošnji teden prometne varnosti med 7. in 14. oktobrom, ki ni naključno prav v dneh, ko poteka teden otroka.

V zadnjih dvanajstih letih je bilo v prometnih nezgodah na slovenskih cestah 666 mrtvih in 19.659 poškodovanih otrok in mladotletnikov. Ali z drugimi besedami: izgubili smo za 22 razredov otrok, za 390 avtobusov jih je bilo bolj ali manj ranjenih. Nič čudnega, če je — podobno kot lani — tudi letos skupna akcija vseh šol in občinskih svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ubrana na temo »Dan varnih poti«. Ta dan je bil včeraj, v sredo, ko so tudi dolenski otroci z risanjem varnih poti ponovili zahtevo, naj jih ubranimo pred nevestnimi in brezobzirnimi vozniki na eni ter nerazumnostjo prometnih projektantov na drugi strani. Nekaj je bilo tudi šol, katerih predstavniki so včeraj obiskali predsednika občinskih skupščin ter jim izročili pisna opozorila o tem, kaj je v okolici njihovih šol še potrebno urediti za večjo varnost otrok.

Nekdo je izračunal, da je v zadnjih 21 letih na cestah Slovenije umrlo 1227 otrok in mladotletnikov, poškodovanih pa je bilo 35.574. Približno tako, kot če bi bili vsi prebivalci Kranja invalidi, na bolniških posteljah in v povojih. Na za-

lostni evropski lestvici je Slovenija s to številko povsem na vrhu, ima največ mrtvih na sto tisoč otrok, za njo so Belgija, Jugoslavija, Francija, Danska, Avstrija, Nizozemska, Nemčija, Velika Britanija, Švica, Italija in Švedska. Podatek, ki terja, naj teden otroške prometne varnosti trajaja kar celo leto.

NABIRAL GOBE, NAŠEL GRANATO

MAVERLEN — V nedeljo, 6. oktobra, okoli 11. ure je Silvo Žibert iz Logatca nabiral gobe v gozdu nad vasjo Maverlen nekeje med Kanižarico in Livodom. Namesto gob je našel granato kalibra 80 mm, ki izhaja še iz druge svetovne vojne. Nevarni ostanek je črnomaljski pirotehnik že uničil.

Otroška igra kriva dveh požarov

Najhuje je bilo v Blatnem pri Črnomlju

ČRNOMELJ — Kar dva požara v pičlih dveh dneh je zanela otroška igra z vžigalicami. Prvega 30. septembra okoli 8.30 v stanovanjskem bloku v Ulici 21. oktobra v Črnomlju, kjer je 11-letni H. G. med igro s 4 leta mlajšim bratom na balkonu zažgal kup časopisnega papirja. Ogenj je hipoma zajel še perilo, ki se je sušilo na balkonu, na srečo pa je bil sstanovalec dovolj prisoben in hiter, da je požar pogasil. Škode je bilo za 3 tisočake.

Neprimerno večja pa je bila škoda, do katere je prišlo dan kasneje ob 9.45 v Blatniku pri Črnomlju. Pod kozolcem se je z vžigalicami igral 5-letni M. B. in tako zanel ostenj, ki je uničil ostrejšje kozolca, dve priklopi sena in 300-litrsko hrastovo kad, tako da je skupna škoda ocenjena kar na 50 tisočakov.

STRAH PRED PSI — Če se Romi koga boje, so to psi. To je pokazal tudi srednji obisk Žabjeka. Nista pa bila volčjaka z novomeške postaje milice le za ustrahovanje, povsem praktično sta pokazala tudi, kako po sledi priti do skrtega in zakopanega plena.

Sledovi so vodili k Romom

Kar 200 policistov je sodelovalo v akciji v romskih naseljih Žabjek, Ruperčvrh, Smihel in Pogance

NOVO MESTO — Ni sicer natančnih podatkov, toda ne bomo se zmotili dosti, ako zapišemo, da vsaj polovica najdenih sledov ob najrazličnejših kaznivih dejanjih po Dolenjski, še posebej pa Novem mestu in okolici, vodi v romska naselja. Tako so delavci kriminalistične službe in policije v zadnjih mesecih raziskovali kar nekaj večjih kaznivih dejanj — omenimo samo rop na Muhaberju, vlome v prečensko župnišče, pošto v Adlešičih, v zidance in hiše od Trške gore do Gradišča pri Trebnjem — med katerimi je bilo celo nekaj poskusov umorov v romskem naselju Žabjek; piko na i vsem pa so poglobila številna izginotja orožja in streliva. Tarča Romov je bilo med drugim od vojske bolj ali manj zapuščeno skladišče v Bršljnem. Vsa ta dejanja imajo seveda skupni imenovalec: storilci naj bi bili Romi, tako so bolj ali manj prepričljivo govorile najdeni sledi. Še posebej pa so možem postavbe v oči padle zadnje tedne namnožene preprodaje orožja in streliv, svoje vrste rekorder v tem poslu naj bi bil stanovalec romskega naselja na Ruperčvrhu.

Vse to in še marsikaj drugega je bilo dovolj neposreden razlog, da so uslužbenci novomeške uprave za notranje zadeve prejšnji teden, točneje v sredo, 2. oktobra, izvedli obširno akcijo; v njej je sodelovalo nič več in nič manj kot 200 policistov, nekaj celo iz drugih uprav za notranje zadeve. Kriminalisti, specialci, konjeniki, pirotehniki in ostala družina v modrih uniformah se je že v jutranjih urah in v strogi tajnosti odpravila v romska naselja Žabjek, Smihel, Ruperčvrh in Pogance. Rezultat akcije, naperjene izključno proti tistim Romom, za katere je obstajal utemeljen sum o vpletenosti v takšno ali drugačno kaznivo dejanje, ni bil od muh, resnici na ljubo pa je le treba dodati, da je po mnenju boljših poznavalcev romske »problematike« najden plen le malo večja drobitina tistega, kar kdove kje skrivajo romske orožarne.

Policisti so v sredo zasegli 650 kosov bodisi različnega orožja bodisi predmetov, ki so z njim v sorodstvu. Omenimo posebej 2 lovski puški, vojaško puško, dva revolverja kalibra 38, pištolo M-57, večje količine streliva različnega kalibra, na plano je prišla celo mina za minomet kalibra 120 mm, da vžigalnikov za eksploziv, dimnih vložkov za tankovske šolske mine, kilogramov smod-

nika, nožev, boksarjev in drugega ne omenjamo posebej. Niso pa v uradnih rokah končali le takšni predmeti, cigarnom je bilo namreč zaseženih še nekaj radioparatov, motornih žag, različnih oblačil in tehničnih predmetov, katerih izvor resda še ni ugotovljen, obstaja pa sum, da gre za plen tatvin in vlomov. In prav v slednjem je nemara največji uspeh celodnevne akcije. Kajti ni prinesla le gore zaseženih predmetov, pač pa tudi nekaj dokazov in najdenih mikrosledov, ki utegnejo pojasniti prenekatero doslej neraziskano kaznivo dejanje. Prvo potrdilo temu bomo brzkončno dobili že te dni, ko naj bi končni epilop prav po zaslugi sredine akcije dobili eno ali dve uvodoma naštetih dejanjih. Podrobnosti o tem nemara že prihodnji teden. B. B.

ROMSKA OROŽARNA — Tak je videti tisti del plena sredine akcije, ki je policiste najbolj zanimal: zgoraj lovška puška z naboji, spodaj ob lovskih še vojaška puška, naboji in pištole, še nižje pa municija, noži, sablje, vžigalniki, dimni vložki in še kaj.

OROŽJE POD POSTEJO — Ko je miličniku uspelo razstaviti po romsko sestavljeno postejo, se je izpod nje prikazala prava pravca puška.

GRABLJE NAMESTO PIŠTOLE — Miličniki so kar nekajkrat morali poprijeti tudi za lopate in grablje. Med kupi nesnage in odpadkov na tleh se hitro najde kaka koristna sled. Denimo v obliki praznega tulca.

KONJI SO BILI POSEBNA ATRAKCIJA — Na veliko veselje romskih otrok so njihovo naselje obiskali tudi konji, resda nekaj drugačne postave od tistih, ki jih sicer vsakodnevno videvajo doma. Njim in jezdecem so pripravili poseben »špalir«.

S kakšnim grbom na prsih?

Slovenski šport med dilemo: odreči se (vsaj začasno) vrhunstvu ali jugoslovanskemu dresu

Tudi šport živi od torke v samostojni državi Sloveniji. Skupaj z vsemi plačuje ceno temu zgodovinskemu spoznanju, le da jih ni malo, ki pravijo, da zna biti ta cena daleč previsoka. Spor ni od večeraj in tudi ne bo končan jutri, temeljno vprašanje, ali naj slovenski športniki še kdaj oblečejo jugoslovanski dres, nosi v sebi precej več, kot kaže površna ocena. Na eni strani neizpodbitno stoji, kako so lahko uspešni in v svetu uveljavljeni športniki najboljši ambasadorki nove samostojne države, enako neizpodbitno pa je na drugi strani, da vrhunskih športnikov brez udeležbe na vrhunskih merjenjih moči ni.

Slovenski športniki so nemalokrat dokazali svoje slovenstvo in patriotizem; spominimo se le njihovega odhoda iz državnih reprezentanc v času vojne agresije na Slovenijo; drugo je vprašanje, ali k temu patriotizmu za vsako ceno sodi prekinjanje vseh zvez med Ljubljano in Beogradom. Logične in razumne so odločitve nekaterih ligašev, da se zaradi vojne na Hrvaškem zavestno odpovedo sodelovanju v najvišjih ligahških tekmovanjih, manj razumno je stališče tistih, ki pravijo, naj slovenski športniki nikoli več ne oblečejo jugoslovanskega dresa. Slednji naj bi bil simbol jugoslovanstva in kot tak simbol vsega umazanega in gnusnega, kar se te dni dogaja na tleh sosednje Hrvaške, hkrati pa športniki pravijo, da jim ta dres ne pomeni nič drugega kot edino možno pot do pravic, ki jim gredo do

dokončne razdružitve slovenskega športa z jugoslovanskim. Le jugoslovanske reprezentance lahko danes nastopajo na mednarodnih tekmovanjih, evropskih in svetovnih prvenstvih ter olimpijskih igrah, Slovenija, mednarodno pravno še nepriznana, tega mandata zaenkrat še nima. Odreči se jugoslovanskemu dresu pomeni danes odreči se mednarodnim tekmovanjem in prvenstvom, pomeni izgubo motivacije športnikov in v nadaljevanju slovo od vrhunske športne kariere. Ne nazadnje: umik iz mednarodne športne arene bi prinesel tudi to, da bi sponzorji, na čigar ramingih stoji vse več vrhunskega slovenskega športa, le-temu počasi pričeli obratovati hrbet.

Zaradi vsega tega, da drugih okoliščin in dejstev ne omenjamo, so najbliže kolikor toliko razumni, nikakor pa ne vsem po volji, odločitvi že usklajena stališča Športne zveze Slovenije in republiškega ministristva za kulturo in šport, naj slovenski športniki, če tega ni mogoče izvesti v okvirih slovenskih selekcij, v prehodnem času do popolnega mednarodnega priznanja mlade države Slovenije nastopajo pač v jugoslovanskih reprezentancah. To je navsezadnje na sestanku z vodstvom slovenske smučarske zveze potrdil tudi predsednik vlade Lojze Peterle. V nasprotju s šport izgubil preveč, Slovenija pa s tem bodoče ambasadorki nove evropske države.

B. BUDJA

V super ligah vse po napovedih

Ribničani doma izgubili s Kolinsko, Novomeščanke z Branikom, medtem ko je Oprema zmagala v Ljubljani — V soboto derbi med Opremo in Velenjem

Pred dvanajstimi dnevi pričeto prvenstvo v obeh rokometnih super ligah poteka brez presenečenj. To med drugim pomeni, da so igralci Inlesa Rika ostali praznih rok doma v srečanju s Kolinsko Slovanom, Novomeščanke doma v tekmi z mariborskim Branikom, medtem ko so rokometni kočevske Opreme popravile uvodni spodrsljaj in v Ljubljani gladko ugnale vrsto Polja. Da vse poteka po napovedih, pričata tudi novi visoki zmagi ekip, ki bosta slej ko prej končni zmagovalki: Pivovarna Laško je brez težav dobila derbi v Slovenj Gradcu, igralke Belinke Olimpije pa so bile v najzanimivejšem ženskem srečanju precej boljše od Kranjčank.

INLES RIKO — KOLINSKA SLOVAN 17:25 (8:11) — Škoda, da so se Ribničani že pred tekmo vdali v usodo in točki veliko lažje, kot so pričakovali Ljubljani, prepustili gostom. Izkušena in tudi kvalitetnejša ekipa Kolinske je vedela, kako igrati s takim nasprotnikom. Začela je namreč silovito, povedla kar s 7:1 in vsakega odpora domačih rokometšev je bilo konec. Resda so Ribničani v zadnjem delu prvega dela znižali rezultat na vsega 8:11, toda to gre prevsem na račun

lagodnejše igre Ljubljančanov. V vrsti Inlesa je povsem odpevala naveza Jurič

ŠAHOVSKI TURNIR »PRIJATELJSTVO«

KOČEVJE — V okviru športnih tekmovanj ob kočevskem občinskem prazniku je potekal tudi tradicionalni pionirski šahovski turnir »Prijateljstvo«, na katerem so nastopili tudi hrvaški pionirji. Pri starejših pionirjih je zmagal Andrej Janša (Kočevoje), pri starejših pionirkah Ingrid Mihelič, pri mlajših pionirjih Tadej Kobe in pionirka Darja Kapš (vsii Stari trg).

ŠPORT IN ZABAVA V VITA CENTRU

TREBNJE — V soboto in nedeljo, 12. in 13. oktobra, bo v trebnjskem športnem centru Vita znova živahno. V soboto ob 9. uri se bo namreč pričel za ključni del občinskega posamičnega prvenstva v tenisu, v nedeljo ob 15. uri pa odprti ekspres turnir za posameznike po sistemu izzivanja v igri na 2 dobljena tie breaka. Priveditvi bosta popostreni s kostanjem in moštom, v nedeljo pa bodo organizirane še igre za otroke.

TRENINGI ZA KOLESARJE ZAČETNIKE

NOVO MESTO — KD Krka obvešča vse kolesarje začetnike, ki žele redno delati in vaditi v klubu, da potekajo treningi in vpisovanje vsak torek in četrtek med 16. uro in 17.30 na krožni progi pred osnovno šolo v Bršljini. Vabljeni!

V nedeljo konjske dirke v Šentjernej

Pričetek zadnje letošnje konjeniške prireditve bo ob 13.30

ŠENTJERNEJ — Prva konjeniška prireditel v samostojni državi Sloveniji in hkrati zadnja v letošnji kasaški sezoni, bo to nedeljo, 13. oktobra, s pričetkom ob 13.30 na hipodromu v Šentjernej. Lepšega darila si prizadevni in neutrudni šentjernejski ljubitelji konjskega športa niso mogli želeti.

Nedeljsko popoldne bo prineslo sedem kasaških preizkušenj, gledalci pa bodo med številnimi konji lahko videli tudi Karla Frosta, Talbota in Voltrama, tri trenutno najhitrejše slovenske kasače. Organizatorji mladini do 15. leta starosti obljubljajo prost vstop, ni pa odveč dodati, da bo na nedeljski prireditvi dišalo tudi po pečenem kostanju, iz pip bo tekel mošt, za zabavo pa bo na veselici po dirkah igral nihče drug kot ansambel »Objem«.

Šentjernejski tekmovalci obljubljajo, da ne bodo zgolj statisti v dirkah, to dokazuje tudi nedavna rezultata Firrenga, ki je pred dnevi v Ljubljani zmagal s kilometrskim časom 1:23,9, dan kasneje pa je v Komendi slavila Pelisona.

ZMAGA SEVNIŠKIH ŠAHISTOV

SEVNICA — ŠK Milan Majcen iz Sevnice je pripravil tradicionalno srečanje sevnških in krških šahistov, ki so ga v počasnem šahu dobili gostitelji s 5:3, v hitropoteznem pa z 39,5:24,5. Posamični izidi počasnega turnirja: Kranjec — Rokvič 1:0, Z. Mesojevec — Božič 0:1, Smerdel — Volčanšek remi, R. Blas — Žnidaršič remi, Šibilja — Ahmatović 1:0, Lazič — Colarič 1:0, Šopar — R. Volčanšek 0:1 in Derstvenšek — Polovič 1:0.

J. BLAS

Straški rafting klub peti v Sloveniji

Končano je letošnje tekmovanje za pokal Slovenije

STRAŽA — Pred dnevi se je končalo tekmovanje za letošnji pokal Slovenije v raftingu. Zmaga je pripadla novogoriški Soči, medtem ko je straški Rafting klub zasedel imenitno peto mesto.

Vrhunec letošnje sezone je bilo zanesljivo tekmovanje na progi za svetovno prvenstvo na reki Soči med Srpenicami in Trnovim. S starta je krenilo 14 ekip; najboljši čas in s tem prvo startno mesto v finalni vožnji so si priborili gostitelji, Stražani so krenili kot peti, vendar so se morali na koncu zadovoljiti z devetim mestom. Ne glede na to je Rafting klubu Straža pripadlo v skupnem seštevku peto mesto, kar je za mlado neizkušeno ekipo velik uspeh, še posebej, če vemo, da v drugih ekipah tekmujejo večidel bivši tekmovalci in celo reprezentanti v kajaku in kanuju. Želja Stražanov je tudi vnaprej ostati pri vrhu slovenskega rafting športa, za kaj takega pa bo potrebno več pomoči od drugod, kajti doslej so tekmovalci drago opremo kupovali iz lastnega žepa. Da ne govorimo o tih želji pa nakupu novega tekmovalnega čolna za novo sezono.

J. TAVČAR

587 cm; bronasta v troskoku pa je bila z 11,41 metra Irena Špelič. Republiški prvak je postal tudi mladi Boštjan Šimunič, ki je v troskoku dosegel rezultat 13,83 m in napovedal, da z velikimi koraki stopa po očetovi poti.

PO NJEGOVH STOPINJAH — Ni vrag, da se med 130 kolesarskimi nado-budneži, ki so se v soboto pomerili na osnovnošolskem prvenstvu, ne bi našel kdo, ki bo šel po stopinjah Bogdana Finka (na posnetku), lani tretjega mladinceva sveta.

Kolesarilo 130 učencev

Rekordna udeležba na letošnjem kolesarskem prvenstvu osnovnih šol

NOVO MESTO — Rekordno število preko 130 učencev se je minulo soboto, 5. oktobra, pomerilo na prvenstvu novomeških osnovnih šol, ki ga je pripravilo KD Krka. Mladi kolesarji iz Centra, Grma, Vavte vasi, Šmihela, Otočca, Bršljina in Stopič so s svojim nastopom presenetili celo strokovnjake, nekaj jih bo že te dni obleklo zeleno-bele drese Krke.

Pokroviteljica tekmovanja sta bila Fručtal iz Ajdovšine in Tovarna zdravil Krka, ki sta za najboljše prispevala tudi nagrade, medtem ko je pokale podarila Športna zveza. Prvenstvo je potekalo na novi asfaltni prevleki v Bršljini, rezultati pa so takšni:

Učenci, letnik 1982, 81, 80: 1. Vidmar (Šmihel), 2. Zrimšek (Grm), 3. Drobnič (Šmihel), 4. Gaber, 5. Gril (oba Bršljin); učenci, rojeni leta 1979 in 78: 1. Ribič (Šmihel), 2. Murn, 3. Aš, 4. Novak (vsi Grm), 5. Zalar (Šmihel); učenci, rojeni leta 1977 in 76: 1. Žilič (Šmihel), 2. Sajevec, 3. Golob, 4. Pešič (vsi Vavta vas), 5. Židanič (Šmihel).

Prvak Novega mesta v vožnji na 1.000 metrov je postal Aleksander Žilič in za to

TRI BALINARSKE

prejel še posebno nagrado organizatorja. Vsi nastopajoči so bili povabljeni v kolesarsko društvo, kjer bodo lahko pričeli s treningi.

● BK Mirna je zmagovalca letošnje doljenjske lige in bo nastopila v kvalifikacijah za vstop v severno skupino republiške lige. Za Mirenčani so se zvrstile ekipe Svobode Krmelj, Krškega in IMV.

● Sindikalnih športnih iger se je udeležilo 6 ekip, zmagala je Krka, za katero so balinali Juvan, Moro in Srovin, druga je bila IMV in tretje Cestno podjetje.

● 12 balinarjev se je udeležilo občinskega tekmovanja Novega mesta v bližnjaki in izbijanju v krog. Zmagal je Blatnik (IMV), drugi je bil Moro in tretji Srovin (oba Mirna).

Šport

KRATKE IZ RIBNICE IN KOČEVJA

● Psihično bitko smo izgubili že pred tekmo, to je tudi odločilno vplivalo na končni izid srečanja s Kolinsko Slovanom,« je razočaran komentiral razplet sobotnega drugega v moški super ligi trener Ribničani Andrej Mate. »Dogovorili smo se, da bodo dosledno pokrivali v obrambi najvarnejše ljubljanske strele, toda ključni igralci v naši ekipi so zatajili. Veliko boljše volje je bil trener deklet kočevske Opreme Dušan Kržman.

● Resda Polje ni bil dorašel tekme naših vrst, zato pa prvi točki pomenita veliko moralno oporo pred sobotno teko tekmo z Velenjem v Ribnici.

● Mlade ekipe ribniških in kočevških rokometnih ligašev v minulem kolu niso imele dobrega iztržka. Oprema je v drugi republiški ligi igrala v Sežani in izgubila z 22:25, Inles Riko je v Ljubljani izgubil proti Kolinski Slovanu s 25:29, kadeti Opreme so doma izgubili proti vrstnikom Črnomlja s 14:16, edino zmago je prispevala kadetska vrsta Inles Rika, ki je ugnala Mokrec s 17:16.

● Z odprtim prvenstvom Kočevja se je minule dni končala letošnja bogata teniška sezona v Kočevju. Kočevci so spravili pod streho kar 13 turnirjev; na zadnjem je nastopilo 32 igralcev, zmagal pa je Divjak, ki je v finalu s 7:6, 1:6 in 7:5 ugnal Struno. Še rezultata polfinala: Divjak — Vučko 6:1, 3:6 in 6:4 ter Struna — Poklač 6:3, 6:4.

● V počasitvev kočevskega občinskega praznika sta ženski vrsti kočevske Opreme in reškega Zameta odigrali prijateljsko srečanje. Kočevke so presenetile in lanskega prvotigaša premagale z 22:19 (11:12), medtem ko je dvobojev teh dveh ekip v moški konkurenci pripadel Rečanom s 26:20 (12:8).

M. GLAVONJČIČ

PRESTOPNI ROK KONČAN

NOVO MESTO — 26. septembra je potekel zadnji dan prestopnega roka v območni kegljaški zvezi Novo mesto. Največ je pridobil Rudar s prestopom Metličanov Draganja, Šimica in Hutarja, Trebanjci so v svoje vrste dobili Muslimovića (Črnomelj) in Konestaba iz Ivančne Gorice, medtem ko sta klub zapustila Tkavec in Maraž. Dodajmo ob tem, da so se pričeli treninji v Kanžarici in Ivančni Gorici, kjer trenirajo tudi Novomeščani, saj so ostali brez kegljašča.

Zadovoljni navzlic porazu

V svojem prvem nastopu v rdeči skupini I. SKL je Podbočje doma izgubilo proti Tenixu iz Medvod z 71:76 (46:34)

PODBOČJE — Ni manjkalo dosti, pa bi košarkarji Podbočja v svojem uvodnem nastopu v rdeči skupini prve slovenske lige pripravili lepo presenečenje: doma so namreč igrali proti ekipi Tinexa iz Medvod in tesno izgubili, razplet v prvem polčasu pa je celo kazal na njihovo zmago.

Kakih 200 gledalcev je v dvoran osnovne šole v Podbočju gromko pozdravilo nove republiške prvotigaše. Ti so se jim oddolžili z dobro igro, prvi polčas so celo oddolžili v svojo korist s prednostjo kar dvanajstih košev. Toda kot da je tako visoka in nenadejana razlika gostitelje presenetila, da so se ustrašili zmage. Drugi polčas so pričeli bojazljivo, gostje so prednost od minute do minute manjšali in presenečenje je šlo po zlu. Škoda, kajti Podbočje je dokazalo, da ni po naključju postalo republiški prvotigaš in da bodo še marsikateremu nasprotniku mešali strene. Tudi to spoznanje nekaj velja.

Podbočje: Vego 4, Davidovič 2, Gajšek

VUČKOVIČ IN BERKOPČEVA PETA

LJUBLJANA — Čeprav je šele tri mesece tega, kar je zaživel prvi novomeški squash center na Mestnjih njiavh, so Novomeščani na nedavnem odprtem prvenstvu Slovenije v tej igri zabeležili nekaj lepih uspehov. V moški konkurenci je Goran Vučkovič zasedel 5. mesto, S. Turk je bil 6., Zupan 14. in M. Turk 19., pri ženskah je bila Irena Berkopec peta, Zupanova pa šesta.

DANES DŠI

NOVO MESTO — V športni dvorani pod Marofom se bo danes ob 16. uri pričelo letošnje tekmovanje v badmintonu, ki sodi v okvir delavskih športnih iger novomeške občine. Organizator sprejema prijave do 12. ure. Natanko čez teden dni pa bo na igriščih Loka in SŠTZU prvenstvo DŠI v malem nogometu, za katero se je moč prijavit do 14. oktobra. Dodajmo ob tem, da bo odšel vsako nedeljo med 15. in 21. uro v športni dvorani pod Marofom rekreacijsko igranje badmintonu.

Ta ponedeljek jih je pribežalo 50, prejšnji teden pa nadaljnjih 80

KOČEVJE — Vedno več beguncev prihaja na Kočevsko. Na vprašanja o beguncih nam je podpredsednica občinskega odbora RK Kočevje Stanka Žagar, ki sicer opravlja dolžnost predsednika, odgovorila tako:

»Minuli teden je pribežalo na Kočevsko 80 novih beguncev, v ponedeljek, 7. oktobra, pa še nadaljnjih 50. Skupno je na Kočevskem preko 200 beguncev, sicer pa je bilo prebežnikov preko 250, a so se nekateri že vrnilo domov, drugim pa je bil status begunca odvzet, ker niso izpolnjevali zaostrenih pogojev. Med begunci je večina otrok, med njimi pa novorojenček, dva para dvojčkov, starih dobra dva meseca oz. dve leti in pol, ter pet nosečnic. Ena begunka Steje nad 85 let in je nepokretna. Večina jih je nastanjenih po vaseh na obrobju občine, le redki pa v mestu.

Oblačil imajo begunci dovolj, po potrebi pa jim pomagata RK in Karitas. Begunci so doslej dobivali tudi pakete RK Slovenije in še pomoč Karitas v hrani in oblačilih. Nekaj pomoči za begunce so darovali tudi Mercator in Kmetijsko gospodarstvo, Lekarna in osnovna šola ter posamezniki.

Beguncev je še več, a se vsi ne prijavijo. Večina jih živi pri sorodnikih in prijateljih, nekaj pa sta jih prevzeli v oskrbo družini iz Kočevja. Vse zgodbe beguncev so pretresljive. Naš Rdeči križ usklajuje delo tudi z vsemi drugimi organi, organizaci-

Stanka Žagar

jami in ustanovami, kot to počno v ostalih občinah. J. PRIMC

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 28. septembra do 4. oktobra so v brežiški porodnišnici rodile: Gordana Mirt iz Brdovca — Ana, Marijana Katič iz Krškega — Franja, Mateja Lužar iz Lončarjevega dola — Janeza, Terezija Mikulanc iz Krškega — Majo, Marija Zorenč iz Trebč — Anamarijo, Vesna Vrčkovič iz Oresja — Matejo, Nedeljka Svalina iz Zaprešica — dečka, Mateja Rožman iz Brežic — Luko, Anuša Ajster iz Cerklje — Tjašo, Anica Šimurina iz Posedanja — Josipa in Anita Knežič iz Kraja Gornjeja — Matija. Čestitamo!

Na okroglo o šolstvu

RIBNICA — Okroglo mizo z naslovom »Kadrovska problematika v osnovni šoli Ribnica« je sklicalo pred kratkim vodstvo kulturne ustanove Miklova hiša, vodila pa jo je ravnateljica osnovne šole dr. Franceta Prešerna Anica Benčina. V razgovoru so prisotni obdelali vsa druga vprašanja šolstva razen kadrovskih.

Na pripombo, da je šola premalo povezana s cerkvijo, je bilo med drugim pojasnjeno, da ta povezuje, kadar je obojestranski interes. Vezi so stakane. Odpora ni.

Izraženo je bilo tudi opozorilo, da na okrogli mizi ni predstavnikov firm, ki so glavni porabniki znanja. Odgovor je bil, da so porabniki znanja pravzaprav vsi, od otrok in vseh prisotnih pa do firm.

Očitano je bilo tudi, da v občini ni nikjer zanesljivih podatkov o tem, koliko višje in visoko izobraženih se vozi na delo v druge kraje izven domače občine, pred-

vsem v Kočevje in Ljubljano. To pa bi bilo potrebno, saj bodo le potem lahko načrtovali, koga in kako dobiti nazaj, da bo delal v domači občini.

Brez odgovora je ostalo vprašanje in razmišljanje o tem, če danes ravnamo z učenci slabše ali bolje, kot smo včasih, in v čigavo škodo ali korist. Disciplino in odnos učitelj — učenec so v različnih obdobjih reševali drugače. Pred dvesto leti in v Prešernovih časih so učencu ščipali prste in ga zbadali, če ni znal latinščine. Pred 100 in še manj leti jih je učenec za neznanje dobil s šibo po prstih ali še kje drugje. Danes pa smo že toliko napredovali, da neznanje in nedisciplino učenca zvalimo prej na pleča učitelja kot na učenca, je seveda poudaril eden izmed prisotnih učiteljev. Odgovora na vprašanje, če je danes v šoli preveč ali premalo popuščanja, seveda ni bilo.

J. P.

Gallusu v spomin

Glavna jubilejna prireditev bo Gallusova maša

RIBNICA — Te dni se bo v Ribnici zvrstilo več prireditev, posvečenih 400-letnici smrti velikega ribniškega rojaka, skladatelja Jakoba Gallusa-Petelina.

Se ta teden (v času, ko to poročamo, pa natančni datum še ni znan) je predvidena predstavitev knjige »Podoba Gallusovega časa« avtorja prof. dr. Jureta Mikuža, zgodovinarja, ki opisuje stenske slikarje iz 15. in 16. stoletja v ribniški okolici. Predstavitve bo združena tudi s tiskovno konferenco, na katero bodo vabljeni še strokovnjaki s tega področja pa tudi javnost.

Glavna prireditev bo 19. oktobra ob 20. uri v župnijski cerkvi v Ribnici. To bo koncert, na katerem bo 30 pevecov iz ribniške doline predstavilo Gallusovo mašo, nonet Vitra in oktet Gallus pa bosta nastopila z Gallusovimi moteti. Pevci bodo nastopali v novih oblekah, izdelanih po modi iz 16. stoletja (kreirala jih je gledališka kostumerka, dobitnica Prešernove nagrade, Alenka Bartl), vendar so narjene tako, da jih bodo z nekaterimi manjšimi spremembami lahko uporabljali na vseh slovenskih koncertih.

Načrtovani sta še dve prireditvi, posvečeni temu jubileju, njun datum pa še ni določen. Razstavo »Ribnica v 16. stoletju« bo pripravil ribniški muzej, o Jakobu Gallusu-Petelinu pa bo predaval dr. Škulj, ki je napisal tudi knjigo o življenju in delu tega velikega evropskega skladatelja.

J. P.

POMOČ ZDRAVSTVENEMU DOMU

TREBNJE — Občinski odborniki so soglašali s predlogom trebanjske vlade, ki ga je obrazložil sekretar izvršnega sveta in občinske skupščine Milan Rman, da pomagajo trebanjskemu zdravstvu premostiti hude finančne zagate tako, da bo do konca leta oz. do sprejema nove zakonodaje ostala v veljavi sedanja prispevna stopnja za zdravstvo 0,64. Tako naj bi prišlo do presežka okrog 1,3 milijona dinarjev, omenjena stopnja pa je višja, kot bi bilo potrebno, ker se bolnišnice zmanjšujejo bolniške. Da je lahko trebanjski zdravstveni dom poravnal nekatere račune, je vlada že pomagala s 600 tisočaki.

MESEC BOJA PROTI DIABETESU

NOVO MESTO — Letos mineva 35 let, kar je v Sloveniji začela delati organizacija za boj proti sladkorni bolezni, ki je najpogostejša bolezen našega časa, saj jo ima vsak dvajseti prebivalec, nad 50 let starosti pa celo vsak deseti prebivalec Slovenije. V družini, kakršno deluje tudi v Novem mestu, se ljudje, oboleni za diabetesom, z različnimi predavanji, demonstracijami primerne prehrane itd. učijo, kako čim normalneje živeti z njim. Poučna dejavnost se vsako leto zgodi v oktobru, ki velja za mesec boja proti sladkorni bolezni. Tako bo tudi letos po vsej Sloveniji. Jutri, 11. oktobra, pa bo v Posavskem muzeju v Brežicah svečana seja Zveze društev za boj proti sladkorni bolezni, s katero bodo počastili 35 let delovanja.

ZBIRALNA AKCIJA — Akcija zbiranja papirja na OŠ Center (prej Katja Rupena) je pošteno izpraznila skladišča starega papirja v našem mestu. Z njim smo napolnili dva ogromna zabojnika. Na fotografiji: čakamo, da bodo stehali naš papir. (Foto: Bojan Šporar, 6. b. OŠ Center, Novo mesto)

Vodovodne skrbi in načrti

Vedno težje je zagotavljati zdravo pitno vodo

KOČEVJE, RIBNICA — O delu in načrtih Hidrovoda Kočevje-Ribnica je direktor Janjo Veber povedal:

SODRAŽICA — Z globinskimi vrtinami so prišli do zelo kakovostne vode. Vodo bodo kljub temu preventivno klorirali. Kmalu pričakujejo uporabno dovoljenje.

SLOVENSKA VAS, GOTENICA — V Slovenski vasi bo še dodatna globinska vrtina. Doslej se je pokazalo, da to vodo onesnažuje zaradi neurejene kanalizacije Gotenica. Potrebna bo čistilna naprava za Gotenico, saj so s tega

območja onesnažene še vode in izviri v Kolpski dolini (Črni potok, Osilnica, Fara) pa tudi Obrha (zajetje za Kočevje in Ribnico) ter Kočevske Reke.

RAJNDOL, MOZELJ — Opušeni vodni vir v Rajndolu so obnovili in ga prikliučili na regionalni vodovod kot dodatek. To vodo dobivajo tudi v Mozlju in tako kljub suši tu ni več težav z vodo. Gre za manjše količine zelo dobre vode, ki gravitacijsko teče do regionalnega vodovoda.

PREGRAD, DOL — Voda v Dolskem potoku je onesnažena, zato je republiška sanitarna inspekcija prepovedala uporabo vode za pitje iz tega vodovoda. Močni onesnaževalci so na območju Koprivnika, Nemške Loke, Brezovice in Čepelj. Rešitev za vasi ob Kolpi je izgradnja vodohrama in namestitve plinske klorinacije tudi za visoko cono. V nadaljnji fazi pa je treba najti kakovostnejši vodni vir. Računajo na izvir Šumetec in druga raziskovanja.

GRACARICE — Tu je slaba kakovost vode. Rešitev za naselje je povezava z vodovodom na Obrhu.

GNOJEVKA — Na vprašanje, če polivanje kmetijskih površin z gnojno onesnažuje vodne vire in splot pitno vodo, je direktor Veber odgovoril, da je treba pri polivanju z gnojno strogo spoštovati varstvene pasove v bližini vodovodnih zajetij. Tako na primer ne bi smeli polivati gnojne na tisti strani Rinže pri Slovenski vasi, kjer so globinske vrtnice za pitno vodo. Tudi na območju Gore ne bi smeli polivati, ker je tu zbirno območje vode za vrtnice in zajetja pri Sodražici. Doslej so bolj kot polivanje gnojnice škodovala zajetjem pitne vode in rekama Rinži in Kolpi ter potoku Šumetec kmetijske farme. Dodal je še, da Hidrovod ne začenja novih investicij, ker pač nima denarja.

J. PRIMC

Dekle pod avtobus

Za smrtno nesrečo kriva tako šofer kot pokojnica

KOČEVJE — Na 6 mesecev zapora, pogojno za dve leti, je bil pred kratkim pred kočevskim sodiščem obsojen 55-letni šofer avtobusa Janez Gačnik iz Podgore (Videm-Dobrepolje), ki je 17. maja 1989 z avtobusom zbil 17 letno dijakinjo Stanko Nose, da je 8 dni kasneje umrla v ljubljanski bolnišnici. Sodba še ni pravomočna.

Nesreča se je zgodila pri avtobusnih postajališčih v Zlebiču ob 7.35. Janez Gačnik je vozil iz Ljubljane proti Kočevju, za njim pa je peljal še šolski avtobus, na katerega je verjetno nameravala dijakinja Stanka Nose. Gačnik avtobusa ni nameraval ustaviti na tem postajališču in je peljal kar naprej, saj bi šolarje pobral šolski avtobus. Prav takrat je na postajališču v Zlebiču na nasprotni strani ceste ustavljal drug avtobus, ki je peljal iz Kočevja proti Ljubljani, in izza tega avtobusa je stekla dijakinja Nosetova in se znašla pred avtobusom, ki ga je vozil Gačnik; tako je prišlo do tragične nesreče.

Sodni izvedenec je povedal, da je tahograf avtobusa, ki ga je vozil Gačnik, kazal tik pred zaviranjem hitrost 77 km na uro. Sodišče je menilo, da je bila ta hitrost z ozirom na razmere na cesti in postajališčih prevelika in da se voznik ni prilagodil okoliščinam, saj bi moral pričakovati kakšen nenavaden dogodek. Sodišče pa je tudi upoštevalo, da je ponesrečenka imela že 17 let, da je tudi sama kršila prometne predpise, da torej ni bila več otrok in bi morala biti bolj pazljiva.

SMRT NA KRIŽIŠČU

KOČEVJE — Do hude prometne nesreče je prišlo 1. oktobra ob 19.35 na križišču Roške in Tomšičeve ceste (pri zdravstvenem domu) v Kočevju. Po ugotovitvah miličnikov naj bi 44-letni Ivan Papež iz Kočevja izsilil prednost pred voznikom osebnega avta brez registracije, Francem Robido iz Starega Loga. Pri trčenju vozil je Papež vrglo iz fička, da je z glavo zadel ob pločnik, nakar je v zdravstvenem domu v Kočevju podlegel poškodbam.

DELOVNA NEZGODA

NOVO MESTO — Novomeški miličniki so bili 4. oktobra obveščeni, da se je tega dne ob 9.15 med delom na krožni žagi v Pionirjevem lesnem obratu hujše poškodoval 22-letni Franc Derganc iz Velikih Brusnic. Zaradi nepazljivosti med delom je bil ob palec leve roke.

OB TRAČNO ŽAGO

PREČNA — Zadnje dni septembra je bilo vlomljeno v skladišče Dolenjskega letalskega centra v Prečni, od koder je nekdo odnesel električno mizarско tračno žago iz litega železa, vredno vsaj 60 tisočakov. Tat je moral biti orjak, žaga tehta vsaj 150 kilogramov.

Rebalansa še ni

Dva zbora sta rebalans občinskega proračuna sprejela, tretji pa ne

KOČEVJE — Občinska skupščina Kočevje je komaj pred nekaj tedni sprejela občinski proračun za letos. Takoj nato je bil na dnevnem redu že sprejem rebalans proračuna s predlogom, naj bi sprejeti proračun še zmanjšali od bližje 160 milijonov dinarjev na dobrih 141 milijonov.

Spremembo (rebalans) proračuna je najprej že pred tedni sprejel zbor krajevnih skupnosti. Zbor združenega dela je to storil 25. septembra. Isti dan pa je predlagani rebalans zavrnil družbenopolitični zbor, saj je zanj glasoval le en delegat, pet jih je bilo proti, ostali pa so se vzdržali. Zdjaj bo potrebno še usklajevanje.

V razpravi v družbenopolitičnem zboru so bila izražena tudi zelo različna stališča. Razpravljajci pa so poudarjali, da bi se dalo še marsikje privarčevati. Poudarjeno je bilo tudi, da je šolstvu namenjeno za materialne izdatke v primerjavi z drugimi premalo denarja. V razpravi je bilo tudi rečeno, da na sejah ni nikoli pravih poročevalcev, da posamezni člani izvršnega sveta niso zadolženi za določena področja dejavnosti in da gre zdaj za splošno neodgovornost.

J. P.

VLADKA ŠKOF, pedagoška svetovalka Zavoda za šolstvo Republike Slovenije — organizacijska enota Novo mesto, je že vrsto let predsednica metliške Zveze prijateljev mladine. Kljub temu da zadnji čas Zveza nima profesionalnega delavca, delo ni zastalo. V tedniku otroka je izvedla Zveza vrsto akcij, kulturnih in prometnovarnostnih, za december načrtuje prireditev, med katerimi ne bo izostal dedek Mraz, ki bo obdaril preko šeststo predšolskih otrok. Ker za te vrste dejavnosti v občini ni denarja, so se člani izvršnega odbora odločili zaprositi za pomoč delovne organizacije. Tako bodo učenke Tekstilne šole sešile nad šeststo plišastih medvedkov, pomoč za sladkarije pa gotovo ne bo odklonila Gala. V kratkem bo pripravila Zveza prijateljev mladine okroglo mizo, na kateri naj btekle beseda o težavah metliških otrok, po krajevnih skupnostih pa nameravajo obuditi k življenju nekaj dokaj delovna društva prijateljev mladine. (T. G.)

BELOKRANJSKA PUŠČAVSKA LISICA — V Beli krajini je bilo v zadnjem času ustanovljenih več novih rockovskih skupin. Ena od njih je Desert Fox, ki ima za seboj že 15 samostojnih nastopov in 4 nastope na koncertih v družbi z znanimi imeni slovenskega rocka. Fanje so se odločili za čisti rock, sami skladajo, so dobro opremljeni. Pripravljajo se že tudi na snemanje svoje prve kasete, s katero se želijo predstaviti javnosti v kar najboljši luči. Člani skupine so (na sliki od leve proti desni): Peter Jakša (vokal, kitara), Miro Matekovič (bobni), Bojan Macele (vokal, kitara), Sergej Čas (vokal, basovska kitara).

OBVESTILO

Podjetja, druge organizacije in skupnosti, organe in društva, delovne ljudi in občane obveščamo, da je po sklepu Izvršnega sveta Skupščine občine Novo mesto, sprejetem na seji dne 17. septembra 1991 (Skupščinski Dolenjski list št. 11/91).

**JAVNO RAZGRNEN
OSNUTEK PROSTORSKIH UREDITVENIH POGOJEV ZA
MESTO NOVO MESTO, IZVEN MESTNEGA JEDRA**

v času od 1. oktobra 1991 do 31. oktobra 1991:

- v prostorih Skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska c. 2, I. nadstropje ter
- v prostorih krajevnih skupnosti Bučna vas, Bršljin, Drska, Gotna vas, Kandija—Grm, Ločna—Mačkovec, Mestne njeve, Majde Šilc, Regrča vas, Šmihel, Žabja vas, Mali Slatnik in Prečna.

JAVNE OBRAVNAVE

osnutka prostorskih ureditvenih pogojev bodo v krajevnih skupnostih potekale v času od 14. 10. do 30. 10. 1991.

Razpored javnih obravnav za prihodnji teden je naslednji:

- **KS Bučna vas:** ponedeljek, 14. 10. 1991, ob 18.00 uri v galskem domu v Dol. Kamencah;
- **KS Bršljin:** torek, 15. 10. 1991, ob 18. uri v prostorih krajevnih skupnosti Bršljin;
- **KS Drska:** sredo, 16. 10. 1991, ob 18. uri v prostorih krajevnih skupnosti Drska, Drska 9;
- **KS Gotna vas:** četrtek, 17. 10. 1991, ob 18. uri v prostorih krajevnih skupnosti Gotna vas;
- **KS Ločna—Mačkovec:** petek, 18. 10. 1991 ob 18. uri v galskem domu v Ločni.

Razpored ostalih obravnav bo objavljen v naslednji številki Dolenjskega lista.

Do poteka javne razgrnitve osnutka lahko podate pisne pripombe, mnenja in predloge na kraju razgrnitve ali pa jih pošljete Zavodu za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje, Novo mesto, Ljubljanska 2.

Na javni obravnavi bodo navzoči izdelovalci prostorskih ureditvenih pogojev, ki bodo osnutek podrobneje obrazložili in prisotnim dajali pojasnila.

Vabljeni!
Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje občine Novo mesto

V prodaji druga številka revije

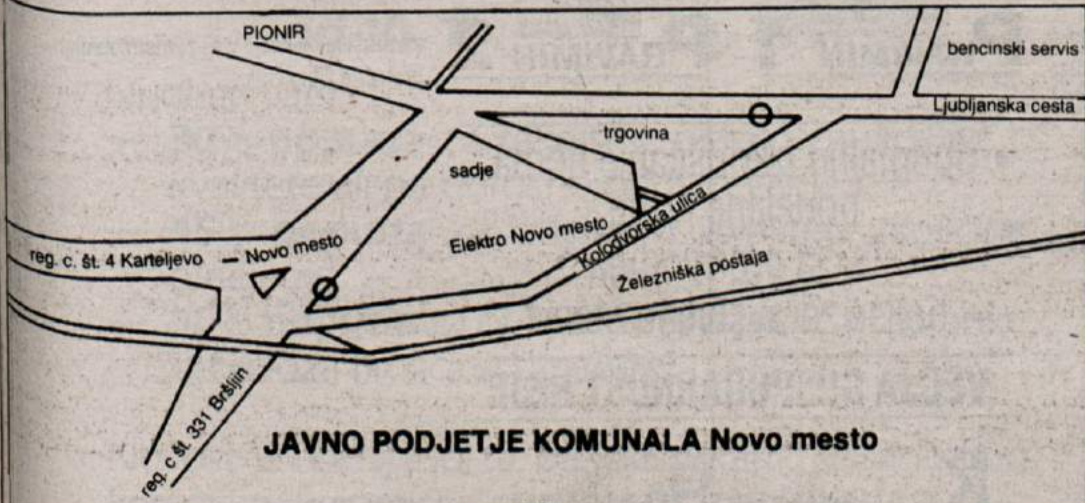
TENIS

TENIS ŠPORT
mesečnik za tiste, ki vedo, kaj je tenis

- Srdan Ivanišević verjame v Gorana
- Moji pogovori z Moniko Seleš
- Ali ATP turneja uničuje mlade igralce
- Kako nastajajo svetovne računalniške lestvice

PRENOVLJENI LOKAL »NA KRIŽIŠČU« — Tudi predsednica sevnške občinske skupščine Breda Mijović in predsednik izvršnega sveta Marjan Kurnik sta bila pretekli teden na otvoritvi tega lokala, ki ga je sevniško Gostinstvo podjetje povsem prenovilo. Boljša, a ne predraga kuhinja bo postregla tudi z malicami, specialiteta lokala bodo ribje jedi, saj je lokal v neposredni sosesčini dobro založene ribarnice Milene Dobršek. (Foto: P. Perc)

JAVNO PODJETJE KOMUNALA Novo mesto

OBVEŠČA

vse udeležence v prometu, da bo zaradi izvajanja nujnih vzdrževalnih del na vodovodu izvedena polovična zapora magistralne ceste št. 4 Karteljevo—Novo mesto in regionalne ceste št. 331 v Bršljinu na odseku od bencinskega servisa na Ljubljanski cesti do križanja ceste R-331 z železniško progo v Bršljinu.
ZAPORA BO V ČASU od 14. 10. 1991 do 24. 11. 1991.
Promet za pešce in kolesarje bo urejen po Kolodvorski ulici v Bršljinu.
Prosimo vas za razumevanje

DOLENJSKI LIST

NAROČILNICA

Naročam tednik Dolenjski list. Pošiljajte mi ga na naslov

Priimek in ime: _____

Ulica in hišna št.: _____

Poštna številka in kraj: _____

Št. osebne izkaznice: _____

DOLENJSKI LIST

- oglase
- razpise
- licitacije

sprejemamo tudi po telefaxu

068/24-898

avto moto društvo trebnje

bo organiziralo teoretični tečaj za voznike motornih vozil A-, B- in C-kategorije

Tečaj se bo začel v osnovni šoli Trebnje v ponedeljek, 14. 10., ob 17. uri.
Prijavite se lahko na tečaju.
Tečaj je brezplačen.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 25. septembra do 3. oktobra so v novomeški porodnišnici rodile: Mira Brunski iz Brihevega — Ano, Andreja Struna s Potov Vrh — Simono, Darja Kavšek iz Gotne vasi — Gašperja, Marjeta Tramte iz Zloganja — Marijo, Milena Bradač iz Loške vasi — Meggi, Marija Bukovec z Gor. Gradišča — Klavdijo, Vesna Slobodnik iz Stranske vasi — Jožeta, Greta Teraš iz Brestanice — Julijana, Vida Klobčar iz Podgrada — Anjo, Marija Staniša iz Mirne Peči — Nejca, Darinka Krmežič iz Krmežičev — Petro, Ankica Domitrovič iz Polešnika — Gorana, Marija Vidnjevič iz Paunovičev — Marka, Mojca Juršič iz Koroške vasi — Anito, Jasmina Fric iz Vrškovca — Rebeko, Zdenka Škrbec s Potov Vrh — Mateja, Martina Horvat z Rebri — Tanjo, Anica Pestotnik iz Mačkoveca — Tanjo, Anica Janežič iz Škocjana — Tamaro, Zdenka Slobodnik iz Slamne vasi — Katjo, Nada Car iz Gornje Švarče — Anito, Marta Jakša iz Dobljč — Uroša, Jadranka Sodec iz Metlike — Alena, Nevenka Dražetič iz Črnomlja — Gorana, Jožica Jenič-Hrovat iz Rajnovšč — Vanjo, Draga Sržič-Radeljak iz Zagreba — Hrvoja, Ana Dolinar iz Jadričev — dečka, Marina Šneljer iz Gorice — dečka, Irena Muhič s Sel — dečka, Marjeta Mlakar iz Zloganja — deklko, Jožica Ambrožič iz Žerjavina — deklko, Tatjana Ravnih iz Velikega Orehka — dečka, Ivanka Moravec iz Podklanca — deklko, Irena Pirnar iz Dolenje vasi — dečka, Majda Komljanec iz Osrečja — dve deklici.

IZ NOVEGA MESTA: Marjana Prešeren, Pod Trško goro — Mateja, Marta Vodeb s Ceste herojev 66 — Nežko Agnes, Damjana Bihar z Glavnega trga 1 — štiri dečke, Sonja Pucelj, Slavka Gruma 78 — dečka. Čestitamo!

PRAVNIM OSEBAM, PODJETNIKOM!

Pomoč v vodenju poslovnih knjig z računalniško obdelavo podatkov, od enostavnih do najbolj zahtevnih del,

nudimo v

**SERVISU
ZA EKONOMSKO
SVETOVANJE
IN VODENJE
RAČUNOVODSTVA
BREŽICE,**

tel. (0608) 61-556

Zbor delavcev podjetja

DOLENJSKI LIST

Novo mesto, Glavni trg 24

razpisuje delovno mesto

— propagandista

Pogoji:

- srednja izobrazba,
- eno leto delovnih izkušenj

Zaželeno je, da ima kandidat stalno bivališče v novomeški občini, da ima lastno prevozno sredstvo, da docela obvlada slovensščino, da zna fotografirati ter da ima smisel za organizacijo dela in oblikovanje. Z izbranim kandidatom bo po 3-mesečnem poskusnem delu delovno razmerje sklenjeno za nedoločen čas.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 15 dni po objavi razpisa, in sicer na naslov: Dolenjski list, 68000 Novo mesto, Glavni trg 24, s pripisom »za razpis«. Kandidati bodo o izboru obveščeni v 8 dneh po sprejetju sklepa o izbiri.

Trgovina na debelo in drobno, p.o.

NOVOTEHNA

Novo mesto, Glavni trg 10

objavlja naslednje prosto delovno mesto:

POMOČNIK DIREKTORJA PODROČJA KOMERCIALE ZA MALOPRODAJO

Pogoji:

- višja oziroma visokošolska izobrazba komercialne smeri
- 5 oziroma 3 leta delovnih izkušenj
- trimesečno poskusno delo

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: NOVOTEHNA, Trgovina na debelo in drobno, Novo mesto, Glavni trg 10. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izbiri.

MERX BLAGOVNI CENTER CELJE

BLAGOVNI CENTER CELJE

PRODAJNI CENTER GALA METLIKA

NAGRAJUJE VAŠE ZAUPANJE

Pri nakupu nad 500 din boste dobili nagradni kupon za veliko nagradno žrebanje, ki bo dne 18. 10. ob 15. uri.

Igrali bodo **ŠALEŠKI FANTJE**, prireditev pa bo povezoval priznani voditelj.

NAGRADE:

1. nagrada GLASBENI STOLP
2. nagrada TRIM KOLO
3. nagrada TRINADSTROPNA SLASTNA TOR-TA DOLENJSKIH PEKARN

— pa še 100 nagrad poslovnih partnerjev GALE.

GALA NAGRAJUJE VAŠE ZAUPANJE

SEVERJA 10 A, GALA METLIKA KIDRIČEVO NASELJE, GALA ŠEMPETER V SAV. DOLINI

PRODAJNI CENTER GALA CELJE MARIBORSKA 128, PRODAJALNE: GALA

SLOV. BISTRICA ČOPOVA 1, GALA MARIBOR STANETA

Za vas, ki se ne bojite Evrope 92, smo pripravili vrsto računalniških programov za sodobno poslovanje!

FINANČNO-INFORMATIVNI SISTEM (glavna knjiga, saldakonti, menične in ostale obresti)

MATERIALNO POSLOVANJE (skladiščno in finančno poslovanje)

Na ta dva osnovna programa se z istimi matičnimi podatki o dobaviteljih, kupcih, klasifikaciji materiala, kontnim planom, šiframi materialov in drugimi podatki navezujejo še programi za:

- OSNOVNA SREDSTVA
- OSEBNE DOHODKE
- EVIDENCO KREDITOV
- KADROVSKO EVIDENCO
- EVIDENCO IN OBRAČUN NAROČNIKOV
- KALKULACIJE IN RAZPIS PROIZVODNJE
- FAKTURIRANJE
- MALOPRODAJNO IN VELEPRODAJNO KALKULACIJO Z OBRAČUNI DAVKOV
- DROBNI INVENTAR
- EVIDENČNO DOKUMENTACIJO
- PODPORO DELA PRAVNIH SLUŽB

Z našimi računalniškimi programi poslujejo že v več kot 100 podjetjih, bankah, skupnostih širom po Sloveniji. Zagotavljamo tekoče vzdrževanje in prilagajanje programov spremenjenim predpisom.

Prodaja in servisiranje računalniške opreme.

Podrobne informacije na telefon (063) 21-011 (Zlatko Gruber)

RAČKA d.o.o.
C. k. Staneta 34
68000 NOVO MESTO

EPSON
VELIKO IME,
ZANESLJIVA
KVALITETA!

Obiščite nas v prostorih na C. k. Staneta 34 v Novem mestu ali pa nas pokličite na št. 068/21-058, ki je tudi številka faxes.

IMATE TEŽAVE S FOTOKOPIRNIMI STROJI ?

Canon NUDIMO VAM SLEDEČE USLUGE :

- SERVIS , REZERVNI DELI
- NAJEM FOTOKOPIRNIH STROJEV
- FOTOKOPIRANJE
- KOPIRANJE NAČRTOV

VSE INFORMACIJE :
ANDREJ MEDIC
GLAVIČEVA 11, MENGEŠ
(061) 739-223

SREDNJA ŠOLA Krško,
Hočevarjev trg 1

razpisuje
vpis za študij ob delu, in sicer:

- 1.) strojni tehnik
- 2.) elektrotehnik energetik
- 3.) elektrotehnik elektronik

Kandidati morajo imeti končano ustrezno šolo IV. stopnje (poklicno šolo) in najmanj eno leto ustrezne delovne prakse. Za kandidate, ki nimajo dovolj ustrezne prakse, bo šola organizirala posebne ure praktičnega pouka. Pisne prijave, katerim naj kandidati priložijo spričevala (diplome) in potrdila o ustrezni praksi, bomo sprejemali do 25. X. 1991.

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNOMELJ,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

V 10. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 29. julij 1991, so objavljeni dokumenti:

OBČINA ČRNOMELJ

- Sklep o razpisu nadomestnih volitev za izvolitev delegata v zbor združenega dela skupščine občine Črnomelj

OBČINA NOVO MESTO

- Popravek odloka o izdaji obveznic občine Novo mesto
- Sklep o javni razgrnitvi osnutka ureditvenega načrta pokopališča Mirna Peč
- Sklep o javni razgrnitvi osnutka programskih zasnov za ureditveni načrt pokopališča Mirna Peč kot sestavnega dela prostorskih sestavin družbenega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 1990
- Sklep o javni razgrnitvi osnutka lokacijskega načrta kanalskega sistema in čistilne naprave Mirna Peč

OBČINA RIBNICA

- Spremembe in dopolnitve družbenega plana občine Ribnica za obdobje 1986—1990

OBČINA TREBNJE

- Odredba o določitvi najvišjih cen v občini Trebnje
- Sklep o povečanju najemnin poslovnih prostorov v občini Trebnje
- Odlok o krajevni turistični taksi v občini Trebnje
- Odlok o spremembni odloka o komunalnih taksah v občini Trebnje
- Sklep o soglasju k statutarnemu sklepu Centra za izobraževanje in kulturo Trebnje
- Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o pristojnosti zborov skupščine občine Trebnje

V 11. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 20. september 1991, so objavljeni naslednji dokumenti:

OBČINA ČRNOMELJ

- Sprememba in dopolnitev prostorskih sestavin družbenega plana občine Črnomelj za obdobje 1986—1990
- Sklep o javni razgrnitvi osnutka programskih zasnov za dopolnitev prostorskih sestavin družbenega plana občine Črnomelj 1986—1990
- Sklep o sprejemu študije lokacij za kioske v Črnomlju
- Odlok o ustanovitvi Agencije občine Črnomelj za razvoj
- Odlok o pohvalah in grajah pri urejanju in varovanju okolja
- Odredba o določitvi najvišjih cen

OBČINA NOVO MESTO

- Popravki aktov skupščine občine Novo mesto, objavljenih v Skupščinskem Dolenjskem listu št. 15/90, 4/91, 6/91, 7/91 in 9/91
- Odredba o dajanju soglasja k cenam
- Sklep o javni razgrnitvi osnutka prostorskih ureditvenih pogojev za mesto Novo mesto izven mestnega jedra
- Odredba o spremembi odredbe o delovnem času upravnih organov občine Novo mesto
- Odlok o organiziranju gasilsko-reševalnega centra Novo mesto
- Odlok o spremembi zazidalnega načrta Cikava za obrtne lokacije ob regionalni cesti
- Odlok o določitvi objektov oziroma posegov v prostor in o določitvi pomožnih objektov, za katere ni potrebno lokacijsko dovoljenje na območju občine Novo mesto
- Odlok o prenehanju veljavnosti odloka o ustanovitvi in nalogah službe komunalnega reda v občini Novo mesto
- Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o organizaciji upravnih organov občine Novo mesto
- Sklep o premoženjskopravni zadevi

OBČINA TREBNJE

- Odredba o dajanju soglasja k cenam

MEDOBČINSKE OBJAVE

- Odlok o spremembi odloka o registraciji, cepljenju, označevanju, postopku z neregistriranimi in necepljenimi psi in rejci psov

PAMETEN GOSPODAR VE, DA NJEGOVA ŽIVINA POTREBUJE NARAVNO IN URAVNOVEŠENO PREHRANO !

Res je! Mnogim slovenskim kmetom predstavlja reja krav in prašičev osnovni vir zaslužka. Kako se bo račun iztekkel, pa je največkrat odvisno od krme.

Vaše živali ne potrebujejo umetne hrane ali nekakšnih splošnih dodatkov, temveč usklajen dnevni obrok s pravilno količino vitaminov in mineralov.

Zato smo v Leku pripravili vrsto novih mineralno - vitaminskih dodatkov, ki omogočajo najboljšo prehrano živali ob različni intenzivnosti reje in različnih vrstah doma pridelane krme.

Naši novi proizvodi so :

za krave molznice v ekstenzivni reji z nizko mlečnostjo			za krave, ki dobivajo osnovni obrok iz sena ali travne silaže z zmerno gnojnih površin, lahko tudi z dodatkom manjših količin koruzne silaže, in za vse presušene krave ne glede na sestavo obroka
za krave molznice, ki dobivajo osnovni obrok iz sena, koruzne silaže in beljakovinskega krmila			kot dodatek doma pripravljenemu močnemu krmilu iz koruze v poletnem obdobju
kot dodatek doma pripravljenemu močnemu krmilu iz pesnih rezancev v poletnem obdobju			kot dodatek za pripravo popolnega močnega krmila za mleko
za prašiče, ki imajo v osnovnem obroku pretežno silirano koruzo			za prašiče, ki imajo v osnovnem obroku pretežno žitno zrnje

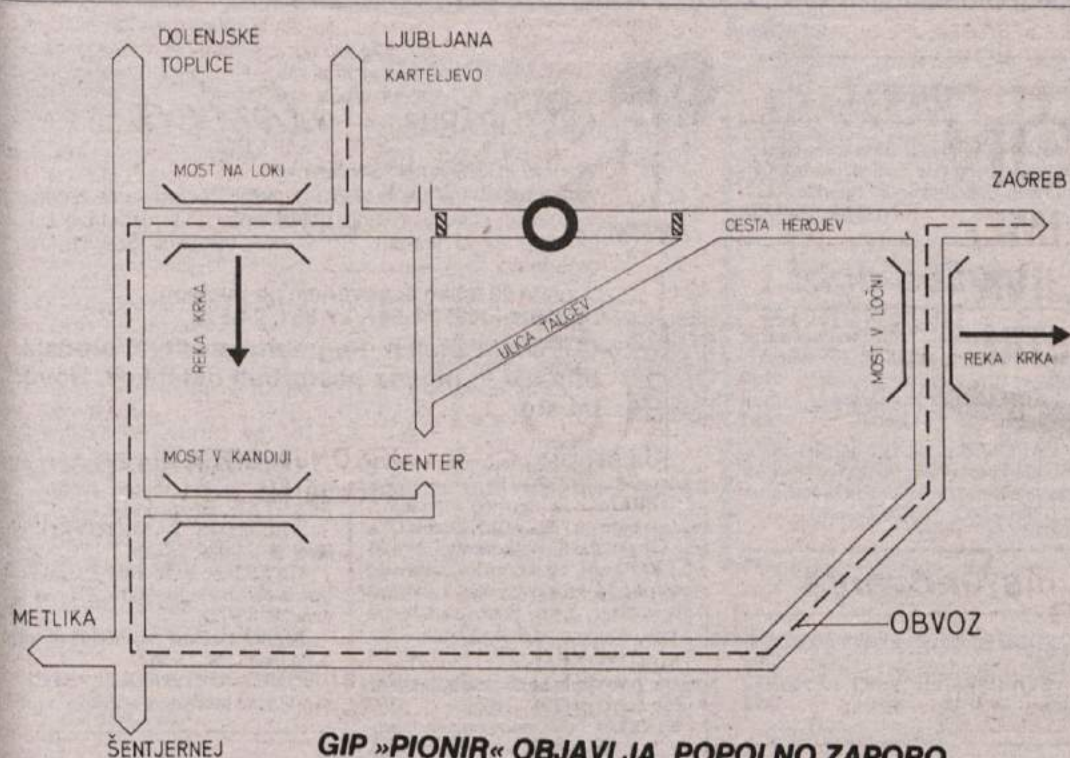
- optimalno izkoriščanje doma pridelane krme
- večja proizvodnja
- boljše zdravstveno stanje

VEČJA GOSPODARNOST REJE

KRAVIMIN IN PRAVIMIN

DODATEK, KI GA CENI DOBER GOSPODAR

 lek ljubljana veterina

GIP »PIONIR« OBJAVLJA POPOLNO ZAPORO

CESTE HEROJEV V NOVEM MESTU V DELU OD ZAVAROVALNICE TILIA DO KOŠTIALOVE ULICE OD 15. 10. DO 24. 10. 1991 ZARADI GRADNJE PLINOVODA.

OBVOZ JE PREK NOVEGA MOSTU IN PREK MOSTU V LOČNI!

ELEKTROTEHNA SET

30% popust

v prodajalnah ELEKTROTEHNE

v Novem mestu, Črnomlju, Metliki, Sevnici, Krškem, Brežicah, ...

za kompletni program **BLACK&DECKER**

Pohiite, popust velja samo do

30. oktobra!

kolpa

d.d. Metlika

Prenovili smo salon in razvili novo kopalniško pohištvo (afrodita, andromeda, artemida).

Ob tej priliki smo za vas pripravili akcijsko prodajo izdelkov iz naših proizvodnih programov KOLPA-SAN in KOLPA-KER, in sicer

od 10. 10. — 31. 10. 1991

Nudimo vam:

- **30% popusta** za takojšnje plačilo za izdelke I. kvalitete ali na obročno odplačevanje 1 + 2
- **45% popusta** za izdelke II. kvalitete (količine omejene)
- **50% popusta** za opuščene programe in ostanke od izvoza (količine omejene)

Novost je odslej tudi ta, da vam nudimo še sanitarno keramiko, keramične ploščice in armature.

Se priporočamo!

KOLPA d.d. Metlika
Rosalnice 5
tel. 068/58-273, 58-292
fax 068/58-180

Salon je odprt:
vsak dan od 8.00 — 16.00
ob sobotah od 8.00 — 12.00

Gostinci!

Kupujete novo opremo?

Ugotavljate, da je vaša oprema že načel zob časa?

Zakaj bi po nepotrebem zapravljali čas in dragocene devize in te aparate uvažali sami? Naše cene so enako ugodne kot pri tujih prodajalcih! V oktobru še posebej priporočamo nakup aparatov za kuhanje kave firme LaSanMarco.

Pošljite nam izpolnjen kuponček in poslali vam bomo podrobnejšo ponudbo, ali pa nas poiščite v prodajnem salonu na Celovški 149 vsak dan od 8. do 15. ure (telefon 061 554-781).

Gastrema, Celovška 149, Ljubljana

(ime in priimek)

(moj naslov)

(poštna številka)

(kraj)

Zanimajo me naslednji proizvodi:

1. aparati za kuhanje kave	7. sokovniki
2. mešalniki	8. mikrovalovne pečice
3. ledomati	9. grill pečice
4. pomivalni stroji	10. stroji za rezanje zelenjave
5. aparati za stepanje smetane	in pripravo hrane
6. peči za pizze	11. ves program

(željeno obkrožite ali podčrtajte)

GASTREREMIA

vodnik
po
gostinski
opremi

tedenski koledar
 Četrtek, 10. oktobra — Danilo Petek, 11. oktobra — Milan Sobota, 12. oktobra — Maksimilijan Nedelja, 13. oktobra — Edvard Poncedeljek, 14. oktobra — Veselka Torek, 15. oktobra — Terezija Sreda, 16. oktobra — Hedvika

LUNINE MENE
 15. oktobra ob 18.33 — prvi krajec

kino
 BREŽICE: 11. in 12. 10. (ob 20. uri) ameriški triler Misery. 13. 10. (ob 18. in 20. uri) ameriški kriminalni film Miami blues. 15. in 16. 10. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Delta force 2.

kmetijski stroji
TRAKTOR TV 523 in prikolico ugodno prodam. ☎ 49-410. 5828
PUHALNIK TAJFUN in 7,5 KW elektromotor ugodno prodam. ☎ (0608) 77-497. 5837
GLAVNO MOTORSKO GRED, Bosch črpalko in bate, pruške, obročke itd., prodam za zeton 2511. ☎ (061)789-097. 5844
PRIKOLICO za traktor (5 t) domače izdelave prodam. Stane Saje, Golobinjek 7, Mirna Peč. 5858

VINOGRADNIKI
 Ne zamudite pravočasno nabaviti grelca za vretje moštavina. Prihaja hladna jesen, da ne bo težav z vretjem. Grelac je iz nerjavečega materiala in se lahko uporablja v sodu — kadi. Proizvaja in prodaja:
El. mehanika Hočevar — Ljubljana
 tel.-fax. 061-50-525

motorna vozila
 R 21 NEVADA GTS, star dve leti in ocenevalno napravo za štiri mizarske stroje s silosom in povratnim zrakom, prodam. ☎ (068) 23-195.
 R TRAFIC TRANSIT, letnik 1986, lepo ohranjen, prodam. ☎ (061)341-500.
 126 P, letnik 1986, registriran do avgusta 1992, lepo ohranjen, prodam. ☎ 25-986, po 18. uri, 24-006, dopoldne.
 JUGO KORAL 45, letnik 1989, prodam. Kopač, Pot na Gorjance 9 b, Novo mesto. 5799
 Z 750, letnik 1983, prodam. Robert Uhernik, Leskovec 1, Brusnice. 5801
 TALBOT SOLARA, letnik 1983, prodam ali menjam. Alojz Štine, Nad mlini 57, Novo mesto. 5802
 ZASTAVO 750, letnik 1980, prodam za 1300 DEM. Sajovic, Česča vas 23, Novo mesto. 5803
 JUGO 55, letnik 1989, prodam. ☎ 73-595. 5805
 GOLF DIESEL, letnik 1986, z dodatno opremo, in jugo 55, letnik 1989, prodam. ☎ 59-107, dopoldne in 58-238, popoldne. 5806
 PRODAM dva nova motorja za R 4. ☎ (068)87-388, po 19. uri. 5808
 R 4 GTL, letnik 1989, prodam. Informacije popoldne po 15. uri na ☎ 49-562. 5809
 R 4, april 1979, prodam. ☎ 23-862.
 GOLF DIESEL, letnik 1988, dobro ohranjen, prodam. Cena 13300 DEM. ☎ (068)40-099. 5812
 LADO SAMARO 1300, 5 vrat, staro eno leto, prodam ali menjam za manjše vozilo. ☎ (0608)75-717. 5813
 126 P, letnik 1985, registriran do 8/92, ali jugo 45 A, letnik 1986, registriran do 3/92, prodam. Andrej Kastelic, Goriška vas 1 a, Mirna Peč. 5815
 VISO OLCIT CLUB 11 R, novo, še neregistrirano, prodam. ☎ 25-986, popoldne, ☎ 24-006, dopoldne. 5816

DOLENJSKI LIST
 USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o.
 UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in direktor), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc in Ivan Zoran.
 IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 30 SLT, naročnina za 4. trimesečje 390 SLT; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 780 SLT; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga tuja valuta v tej vrednosti) na leto.
 OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 400 SLT, na prvi ali zadnji strani 800 SLT; za razpise, licitacije ipd. 450 SLT. Mali oglasi do deset besed 350 SLT, vsaka nadaljnja beseda 35 SLT.
 ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).
 NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006; računovodstvo 22-365, telefaks: 24-898. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi ustreznega republiškega odloka [Uradni list Republike Slovenije, št. 7/91] se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Časopisni stavke, prelomi in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ČRNO MELJ: 10. (ob 19. uri) in 11. 10. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Policaj iz vrtca. 11. in 13. 10. (ob 20. uri) ameriški glasbeni erotični film Z madono v postelji. 13. 10. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Amerika Nindža IV.
 KRMEJ: 12. 10. ameriški akcijski film Vsiljevanje resnice.
 NOVO MESTO — DOM KULTURE: 10. 10. (ob 16. in 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Ameriška nindža IV. Od 11. do 13. 10. (ob 16. uri) ameriški akcijski film Eksekutor. Od 11. do 13. 10. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Življenje na zatožni klopi. 14. 10. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski fantastični film Stražarji Casa.
 SEVNICA: 11. in 13. 10. ameriški akcijski film Vsiljevanje resnice. 12. 10. ameriški glasbeni film Labamba.

R 4, letnik 1983, odlično ohranjen, prevoženih 76000 km, prodam. ☎ (068) 43-716. 5817
 JUGO 45 AX, letnik 1988, ugodno prodam. ☎ 27-363, vsak dan od 9. do 21. ure. 5818
 Z 101, letnik 1987, prodam. Jože Šteingel, Sadinja vas 16, Dvor. 5819
 GOLF JXD, letnik 1987, odlično ohranjen, prodam. ☎ 85-107. 5820
 Z 101, karambolirano, letnik 1987, registrirano do marca 1992, ugodno prodam. ☎ 76-387. 5823
 ZASTAVO 101, letnik 1978, lepo ohranjeno, prodam. ☎ 73-346. 5824
 KOMBİ ZASTAVO, letnik 1987, ali R 4 GTL, letnik 1987, prodam. ☎ 25-574. 5826
 Z 101, letnik 1988, prodam. ☎ 25-500. 5827
 ZA R 5, 5 vrat, prodam zadnji del karoserije z vrati in rahlo poškodovano streho. ☎ (068)26-919. 5830
 JUGO 45, letnik 1989, garaziran, prodam. Možnost plačevanja na obroke. ☎ (068)21-355. 5833
 JUGO 45, star dve leti, ugodno prodam. ☎ (0608)69-323, zvečer. 5834
 GOLF 1300, bencinar, letnik 1989, prodam. ☎ 25-140. 5836
 Z 101, letnik 1986, karambolirano, prodam. Ogljed: Vovk, Vratno 1, Šentjernej. 5838
 MINI 1100 SPECIAL, letnik 1979, registriran do 16. avgusta 1992, prodam. Cena 1500 DEM. Martin Plantan, Vel. Cerovec 9, Novo mesto. 5839
 GOLF, letnik 1977, v dobrem stanju, in Z 750, letnik 1979, prodam. ☎ 24-005. 5842
 JUGO 45, 8/85, registriran do 8/92, prodam. ☎ (0608)33-829. 5841
 JUGO 55, letnik 1985, prodam. ☎ 27-039. 5842
 Z 750, letnik 1980, prodam ali menjam. ☎ 84-358. 5843
 R 5 CAMPUS, letnik 1990, prodam. ☎ 65-753. 5845
 R 4 GTL, letnik 1986, ohranjen, prodam. ☎ 27-971. 5846
 126 P, avgust 1989, ugodno prodam. ☎ (0608)61-526. 5847
 JUGO KORAL 45, 11/89, prodam za 5100 DEM. ☎ (068)25-619. 5849
 OPEL KADETT 1,6 D, letnik 1983, prodam. Drago Molan, Stari grad 47, Krško. 5850
 126 P, letnik 1990, registriran do 4/1992, ugodno prodam. ☎ 47-682.
 Z 128, letnik 1989, prodam ali menjam za cenejše vozilo. ☎ 27-396. 5852
 JUGO 1,1, letnik 1987, prodam. Alojz Šenica, Drča 5, Straža. ☎ 85-314.
 CITROEN OLCIT VISO, nov, kovinske barve, registriran, in Z 128, letnik 1987, prodam. Štane Zibert, Cesta okotbrskih žrtv 28, Šentjernej. 5857
 R 4, star leto in pol, dobro ohranjen ugodno prodam. ☎ (068) 85-050, po 18. ur. 5862
 126 P, letnik 1989, prodam. ☎ 42-453. 5861
 GOLF D, letnik 1989, prodam za 14700 DEM. ☎ 24-996. 5862
 HONDO CRX, letnik 1984, prodam ali menjam. ☎ (068)40-130. 5863
 126 P, malo karambolirano, letnik 1988, prodam. ☎ 76-332. 5864
 Z 101 GT 55, letnik 1985, 61300 km, prodam. ☎ 57-269. 5866
 R 4 TL, letnik 1980, ugodno prodam. ☎ (0608)60-272. 5867
 Z 101, letnik 1986, potrebno ličenja, prodam za 3200 DEM. ☎ 28-714. 5868

GOLF CL diesel, star 3 mesece prodam ali menjam, prodam tudi Z-101, letnik 1989 skala, ter Z-101, letnik 1986 ali menjam. ☎ (068) 25-113, 23-627.

Akumulatorji Vesna, Maribor, z dveletno garancijo Primer 12 V, 97 ah, 2650,00, 12 V, 135 ah, 3548,00, gume in rezervne dele za traktorje nudi Agroizbira Kranj, tel. 064-324-802.

126 PGL, zelo ohranjen, letnik 1987 in 1990, ugodno prodam. V račun vzamem golfa, letnik 1986/87. ☎ (068) 84-647. 5870
 JUGO KORAL 45, letnik 1990, prevoženih 12000 km, prodam. Cena po dogovoru. ☎ (0608)82-569, po 15. uri. 5876
 R 4, letnik 1988, prodam ali menjam za cenejši avto. ☎ 27-186. 5877
 126 P, letnik 1989, registriran do 7/1992, prodam. ☎ 41-065. 5878
 Z 101, letnik 1984, in 126 P, letnik 1982, prodam. ☎ 43-767. 5879

GOLF D, letnik 1983, prodam. ☎ 50-068. 5880
 GOLF, letnik 1978, prodam. Andrej Nadu, Mihovec 1, Tržišče. 5881
 JUGO KORAL 45, letnik 1988, prodam za 4200 DEM. ☎ 65-501. 5882
 KADETT 1,6 D, letnik 1985, prodam ali menjam. ☎ 65-070. 5883
 Z 101, letnik 1986, in R 5 TR, letnik 1988, prodam. ☎ (068)22-971. 5885

preklci
 IGNAC STARIČ, Bitnja vas 10, Trelbelno, prepovedujem gonjo živine po parceli pri kozolcu, ker tam ni poti. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. 5790

posest
 GOZD (6400 m²), 3 km iz Dolenjskih Toplic, v bližini vasi Verdun, prodam najboljšemu ponudniku. ☎ (064)212-329, zvečer. 5832

službo dobi
 DEKLE za delo v točilnici restavracije Grad Črnomelj zaposlim. ☎ (068)51-036. 5859
 KUHUARICO za pomoč v kuhinji sprejmemo. ☎ (061)666-067. 5884
 ZAPOSIM osebo z najmanj srednjo izobrazbo ekonomske ali pravne smeri za opravljanje pisarniških del. Informacije na ☎ (068) 23-627 (od 20-21. ure).

stanovanja
 SOBO oddam samskemu dekletu. ☎ 23-597. 5798
 STANOVANJE v hiši v Črnomlju oddam. ☎ 51-061, v soboto. 5874

čestitke
 DRAGI MAMI AMALJI JERAJ želijo za njen častitljivi 85. življenjski jubilej vse najboljše — vsi njeni. 5791

prodam
 KROŽNO ŽAGO za razrez hlodovine prodam. Bojan Grm, Plešivica 9, Grosuplje, ☎ (061)772-751. 5792

CVETLIČARNA Vrtnica
 Vrtnica in Golovrški Štefan vam v težkih trenutkih olajšava skrb. Poskrbiva za prevoz pokojnika, pokop, urejanje dokumentacije ter izdelavo žalnih vencev in ikeban. Do 20 km stroškov prevoza ne računamo.
 O vsem se lahko pogovorimo po telefonu. Pokličite (068) 84-547, 27-691, 24-676.
Golovrški Štefan. Pogrebne storitve, prodaja opreme in prevoz posmrtnih ostankov. Novo mesto.

INDUSTRIJSKI enoigelnji overlog prodam. ☎ (0608)70-119. 5793
 OPREMO za trgovino s tekstilom ugodno prodam. ☎ 20-585, Zdenko Poljak, Ob potoku 8, Novo mesto. 5794
 PRODAM 65 komadov srebrnega »beštaka«, 2 lovska površnika, 2 plašča, 2 radia in blago. Keba, Brezovica n.h., pri Suhorju, v soboto od 9. do 12. ure.
 BUKOVO SPALNICO (pravi les), 3 omare, postelji, komoda, psiha, prodam. Kliči na ☎ 44-204, Trebnje. 5797
 KOBILO, brejo, dobro voznicno, prodam. Jože Gavzoda, Konec 17, Novo mesto. 5800
 LESEN OBJEKT, razstavljen, obit z ladijskim obojem in izolacijo, prodam. Kritine in ostržeja je za 90 m². Laharnar, Nad mlini 55 a, Novo mesto, ☎ 22-766. 5807
 ZAMRZOVALNO OMARO prodam po ugodni ceni. ☎ 45-268, po 18. uri. 5811
 PEČ za etažno centralno kurjavo EMO-12-L, na trda goriva, malo rabljeno, poceni prodam. ☎ 22-208. 5814
 SMREKOVE PLOHE debeline 5 in 8 cm ter colarce prodam. ☎ (068)27-578, od 15. do 19. ure. 5821

SALON ZA PEŠE
 BUDIM UL. TALCEV 12 NOVO MESTO
 (068) 25-986

VAŠE ŽELJE URESNIČUJE

Knorr

1000 OLIMPIJSKIH MAJIC ALBERTVILLE '92.

NAGRADNIH ARANŽMAJEV ZA ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE ALBERTVILLE '92.

POGOJ ZA SODELOVANJE:
 10 OVITKOV Knorr JUH ALI Knorr KOCK
 POŠLJITE DO 25. 11. 1991
 NA NASLOV:
 NAGRADNA IGRA Knorr
 P. P. 16. 61112 LJUBLJANA
 ŽREBANJE NAGRAD BO 28. 11. 1991.
 IMENA DOBITNIKOV BODO OBJAVLJENA V REVIJAH:
 „JANA“, „NEDELJSKI DNEVNIK“, „VEČER“,
 „GORENJSKI GLAS“, „DOLENJSKI LIST“ IN
 „PRIMORSKE NOVICE“.

Knorr Domača juha
 Knorr Fideji juha
 Knorr Mexicana

DVE KOZI, breji, prodam. ☎ 52-5848.

GROZDJE (žametno črnino in modro frankinjo) prodam. ☎ 52-084.

PRODAM belo dolgo poročno obleko ter večje število ženskih oblačil za jesen in zimo. Možnost nakupa na obroke. ☎ 22-282. 5855

BARAKO (7 x 4 m) po ugodni ceni prodam. ☎ 49-267, zvečer. 5860

GROZDJE, črno in belo, prodam. ☎ 22-259. 5865

SARPLANINCE in nemške ovčarje, stare 7 tednov, brez rodovnika, prodam. ☎ (0608)70-024. 5869

ZELO UGODNO prodam prevoznik kontejner na dvoosnem podvozju, dimenzije 6690 x 2400 mm. Možna preureditev prikolico za vse vrste prevozov, kot gradbena baraka ali čebeljak. ☎ (0608)21-463, (0608)21-367. 5871

KOMPRESOR ALUP, tip HL 400/350 l, 15 barov s kompletom rezervne glave, prodam. ☎ (0608)21-463, (0608)21-367. 5872

SEMENSKI KROMPIR desire in zeland, lanski uvoz, prodam. Ropret, Bitnje 41, 64209 Žabnica, ☎ (064)22-056. 5873

HLADILNO zamrzovalno omaro (140 in 50 l), ter hladilnik ugodno prodam. ☎ 28-853. 5875

POUČUJEM diatonično harmoniko po prijemnem sistemu. ☎ 25-278.

»PREHRANA«
MOJCA RETELJ
Gliev trg 4, Trebnje
tel. 44-978 in 44-040
int. 43
Po ugodnih cenah vam pripravljamo
— **malice**,
— **kosila**,
— **sprejemamo naročila za pogostitev večjih skupin, srednješolcem nudimo kosila po 14.30.**
Se priporočamo!

FRIZERSKI SALON »MARINA«
Grajski trg 40, Žužemberk
obveščam cenjene stranke, da je salon od 7. 10. 1991 dalje odprt vsak dan od 7. do 19. ure, ob sobotah od 7. do 13. ure, ob nedeljah pa je zaprt! SE PRIPOROČAM!

ELEKTRIČNE OMARICE, zunanje in notranje, kompletno opremljene, prodam 30% ceneje. Tel. (061) 213-244, 752-979.

razno

LOKAL v centru Novega mesta namem. ☎ (061)224-476, (061)224-919.

KUPIM štedilnik na trda goriva Calor ali Emo 60X60 cm, ☎ 28-250 zvečer.

JARC JOŽE
SERVIS IN MONTAŽA
OLJNIH IN PLINSKIH GORILNIKOV

Mali vrh 2 — 68216 Mirna Peč — telefon 068/84-323

IGM STREŠNIK, d.o.o.
Dobruška vas 45
Škocjan

vam iz svoje bogate palete izdelkov v svoji prodajalni nudi:

— betonske bloke 30	din/kom	21,40
— betonski vogalniki 30	din/kom	20,40
— betonski poroliti 7,5 cm	din/kom	6,20
— betonske cevi Ø 30 cm	m	197,40
— betonsko okno 100 x 60 cm	din/kom	340,40
— beli cement	din/vr.	404,80
— fugirna masa 5 kg vr.	din/kom	78,30
— apno	din/vr.	100,80
— opečni nosilci	din/m	129,10
— opečna polnila	din/kom	19,00
— preklade	din/m	92,00
— modelarni blok 25x19x19	din/kom	12,80
— žagan les	din/m ³	6.120,60
— plohi 4,8 cm	din/m ³	5.770,00
— iverica 18 mm	din/kom	1.223,80
— vhodna vrata LIO	din/kom	6.615,00
— garažna vrata LIO	din/kom	11.590,00

Cene izdelkov so brez prometnega davka.
Razen zgoraj navedenih izdelkov proizvajamo tudi hitro postavljive betonske garaže MONO in ostalo betonsko galanterijo. Možnost obročnega odplačevanja.
Oglasite se v prodajnih prostorih IGM Strešnik Dobruška vas osebno ali na telefon 068/76-230, kjer vam bodo radi ustregli.

ZAHVALA

V 96. letu starosti nas je zapustila naša mama, tašča, babica in prababica

JOŽEFA UHERNIK
Šentpeter 39

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in maše. Za vso pomoč hvala tudi sosedi Anici Junc, g. župniku za lepo opravljen obred in cerkvenim pevcom, ki so se s pesmijo poslovlili ob odprtem grobu.

Žalujoči: sin Martin z ženo Jožico, vnuka Davorin in Mojca z družinama

ZAHVALA

Ob nepričakovani boleči izgubi naše drage

DANICE FRLAN

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za tolažilne besede in čustveno izrečena sožalja. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na poslovilni poti do preranega groba.

Mož Jože, sinova Borut in Igor z družino, mama

JUGOTANIN
SEVNICA JUGOSLAVIJA
JUGOTANIN
kemična industrija, p.o. sevnica

ODKUPUJE
LES PRAVEGA KOSTANJA
Les odkupujemo preko:
— **območnih gozdnih gospodarstev**
— **območnih kmetijskih zadrug**
Za vse informacije se obrnite na našo komercialno službo, telefon 0608-81349, oziroma na naslov: Jugotanin, Hermanova 1, 68290 Sevnica.
Plačilo je dobro in zagotovljeno!

OSNOVNA ŠOLA »BAZA 20« DOLENJSKE TOPLICE

razpisuje prosta dela

UČITELJA SLOVENSKEGA IN ANGLEŠKEGA JEZIKA, PRU

za določen čas, s polno delovno obveznostjo. Začetek dela 1. 11. 1991.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o strokovnosti v 8 dneh po objavi razpisa na gornji naslov. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh po prijavnem roku.

SŠZU

SREDNJA ŠOLA TEHNIŠKIH IN ZDRAVSTVENE USMERITVE
UL. MILKE ŠOBAR 30, NOVO MESTO. TEL.: (068) 25-207

SVET SREDNJE ŠOLE TEHNIŠKIH IN ZDRAVSTVENE USMERITVE NOVO MESTO

razpisuje prosta delovna mesta

1. ravnatelja šole
2. vodja elektro-gradbene-lesarske enote
3. vodja strojno-kovinarske enote
4. vodja enote delavnic

Za ravnatelja ali vodjo enote je lahko imenovan, kdor izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakonom, in ima:
— visoko strokovno izobrazbo
— pedagoško andragoško izobrazbo
— strokovni izpit
— najmanj pet let delovnih izkušenj na področju vzgoje in izobraževanja ter izpolnjuje še druge pogoje za učitelja ali sodelavca na srednji šoli.

Ravnatelj in vodje enot bodo imenovani za štiri leta. Ravnatelj šole po sklepu sveta šole vodi tudi zdravstveno-kemijsko enoto. Rok za prijavo je 8 dni. Prijavo z dokazili pošljite na gornji naslov s pripisom »za razpis«. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po dnevu objave razpisa.

V SPOMIN

15. oktobra bo minilo leto dni, kar je prenehalo biti plemenito srce naše ljube hčerke in nadvse dobre skromne mame

TANJE ILIĆ
poročene Kaplan

Čas mineva, vsaka naša misel in spomin k tebi hiti in čas nam solz ne posuši. V naša srca si se vpisala, čas ne bo te več izbrisal, in čeprav spokojno spiš, z nami kakor prej živiš. Na grobu prerana ti svečka gori, v srcih pa naših bolečina leži. Hvala vsem, ki se je spominjate in žalujete z nami. Prisrčna hvala njenim dragim sodelavcem, kolegicam in kolegom. Bila je naše veselje in je naša luč.

Vsi njeni, zlasti mama, oče in sin Gregor

ZAHVALA

V 76. letu nas je zapustil dragi brat in stric

FRANC RANGUS

iz Dol. Vrhpolja 16

Zahvaljujemo se vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, posebno pa se zahvaljujemo LD Sentjerne, GD Vrhpolje, ZB Sentjerne in šentjernejskemu oktetu.

Žalujoči: vsi njegovi

Ministrstvo za pravosodje in upravo KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM DOB PRI MIRNI

objavlja prosta delovna mesta

POOBlašČENE URADNE OSEBE - 4 delavci

Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
— srednja (štiriletna) izobrazba penološke ali druge ustrezne smeri, moški z odsluženim vojaškim rokom in enim letom ustreznih delovnih izkušenj.
Na objavljenih mestih se šteje zavarovalna doba s povečanjem 12/16 mesecev.
Od kandidatov pričakujemo ustrezne moralne lastnosti, aktivno znanje slovenskega jezika, da niso obsojeni za kaznivo dejanje ali v kazenskem postopku. Kandidati bodo opravljali psihološki preizkus s testiranjem in razgovorom.
Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom.
Prijave z življenjepisom in dokazili pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM DOB PRI MIRNI, 68233 MIRNA.

SREDNJA ŠOLA DRUŽBOSLOVNE IN TEHNIŠKIH USMERITEV EDVARDA KARDELJA ČRNOMELJ

V športni dvorani v Črnomlju so še prosti termini. Imate prilžnost, da organizirate razne dopolnilne dejavnosti. Pisne ponudbe s programom pošljite, prosim, na Srednjo šolo Črnomelj, Kidričeva 18/a, kjer boste dobili potrebne informacije.

Najem športne dvorane v prostih terminih

SGP ZIDAR KOČEVJE
»v stečaju«
Trg zbora odposlancev 56
61330 KOČEVJE

objavlja

JAVNI RAZPIS

zbiranja ponudb za najem betonarne

Predmet razpisa je oddaja betonarne v najem. Betonarna se nahaja na Trati pri Kočevju.

Na razpis se lahko prijavijo strokovno usposobljena podjetja in obrtniki v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: SGP ZIDAR Kočevje v stečaju, Trg zbora odposlancev 56, Kočevje, z oznako »RAZPIS — NE ODPIRAJ«.

Kandidati naj ponudbi priložijo:
— registracijo podjetja oz. obrtno dovoljenje,
— proizvodni program,
— ugodnosti, ki jih eventualno nudijo najemodajalcu.

Prednosti pri izbiri imajo kandidati, ki nameravajo zaposliti delavce SGP ZIDAR Kočevje v stečaju in nadaljevati začeta dela pri bivši enoti Vzdrževanje.

Pisne ponudbe je treba oddati najkasneje 15. dan po objavi razpisa. Ponudnike bomo o rezultatu razpisa pisno obvestili v 5 dneh po odpiranju ponudb.

ZAHVALA

V 27. letu starosti nas je tragično zapustila naša ljuba

**MARICA —
MARČA
VIDMAR**

z Zagrebske 13, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in nam izrazili ustno ali pisno sožalje ter pokojni darovali cvetje. Iskrena zahvala velja vsem njenim sodelavcem iz podjetja Dolenjka in trgovine Kekec ter vseh drugih trgovin za pomoč in izrečeno sožalje. Hvala tudi obema govornikom, pevcom, Adiju in g. župniku ter fantom iz Lipja za lepo opravljen obred. Vsem, ki ste našo Marčo pospremili na njeno zadnjo pot, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: ata, mama, sestra Danica z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Tiho se je poslovila od nas naša draga

FANI AGNIČ — GAJKA

Zahvaljujemo se vsem v Domu starejših občanov, ki ste vrsto let tako lepo skrbeli zanjo in vsem, ki ste jo imeli radi, podarili cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi g. proštu za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: sestra Mara Andrijač z družino in nečak Aga z Jelko

Janez Marn

Skromnost in zadržanost vejeta iz obnašanja 46-letnega diplomirane inženirja kemije Janeza Marna. Morda zato dobiš nehote občutek, da si je mogoče tak odnos tega Ljubljancana po rojstvu, bivališču in filozofiji razlagati preprosto kot nezaupljivost do vsiljivega tujca. Kaj neki si je mislil, ko sem mu po koncu slavnostnega zasedanja trebanjske občinske skupščine, kjer so mu podelili plaketo občine Trebnje, čestital stisnil roko in mu napovedal, da ga bom že našel in »obdelal«, ker se mi pač zdi, da bi si zaslužil še to pozornost. Nekam odsotno me je tedaj pogledal Marn, ki so mu kot mlademu strokovnjaku zaupali odgovorno nalogo vodenja priprav pri izgradnji tehnološkega procesa proizvodnje litih akrilnih plošč v Novolesovi tovarni (TAP) v Trebnjem, po izgradnji tovarne leta 1973 pa vodenje razvoja in kontrole. Kot sam prizna, mu je tako zaupanje tedaj dosti pomeno, saj take službe v Ljubljani še v sanjah ne bi dobil. Nekaj časa je stanoval v Novem mestu, ko je s skupino sodelavcev uvažal proizvodnjo v TAP.

domače tovarne za sodelovanje itd.

Pri svojem delu je bil Marn nadpovprečno uspešen, saj je proizvodnja navkljub začetnim težavam pri obvladovanju tehnološkega procesa sorazmerno kmalu začela izdelovati kakovostne akrilne plošče. Marnovo strokovno uspešno delo pri razvoju tehnoloških procesov je kaj kmalu obrodilo bogate sadove, kajti z razvojem sanitarne lize akrilne plošče je povečal zasedenost zmogljivosti in tržni delež tedaj kar za 30 odstotkov. Sanitarna plošča pa je posredno omogočila le dodatno zaposlovanje v TAP, temveč še ustanovitev tovarne v Metliki, ki je te plošče predelovala v različne sanitarne elemente. Ko Marnu pojem tako hvalo, pač skladno s tistim besedilom, ki ga je poslušal tedaj tudi on, kot slavljene ob letošnjem trebanjskem prazniku, dostikrat dopolni, češ tole je bilo pa tiško delo, pri tem dopolnilnem programu proizvodnje sploh ni stekla, tule »še tipoma« tržišče in pripravljenost neke

P. PERC

BOMBE, DA TE KAP — Za »minerca« Janeza Štruklja, ki je pri novemškem občinskem sekretariatu za obrambo poverjen za uničevanje nevarnih predmetov, je bil pretekli teden spet razburljiv. Iz Podurna so sporočili, da so prav ob poti našli konico velike granate. Komisija je bila presenečena, saj so še iz partizanskih časov iz zemlje izkopali dve protitankovski granati, težki po 40 kilogramov, in tri manjše granate. Kaže, da je nevarnega orožja iz minule in sedanje vojne še veliko, zato Janez Štrukelj svari pobiralec kovanja in jesenskih gob, naj pazijo tudi na takšne najdbe in o njih takoj sporočijo policiji. (Foto: J. Pavlin)

V peč, lahko pa v galerijo

Kiparjenje Jožeta Kramžarja — Umetnost in vsakdan

PLETERJE PRI KRŠKEM — Svečnik, ki ga je naredil Jože Kramžar in ga dodal mnogim stvarim v svoji dragoceni in tudi nenavadni zbirki, je lep in nekoliko živ. Svoje je k temu prispeval jesenov les, ki ga je kipar — samouk iz Pleterja tesal, rezljal, brusil in gladil eno celo zimo. Toda jesenovina ne more dati vsega; dobro se vidi, da je bila na delu spretna Jožetova roka.

Svečnik ima v podnožju s trnjem kronano Kristusovo glavo, pri vrhu pa roki in tulipan. Manjka samo še skrivnostnih dih čudežne moči in v jesenovem deblu upodobljene stvari bi se iz olesenosti dvignile v življenje. Take sapa ni, zato pa ostaja toliko močnejši vtis, da je Kramžar naredil zelo popoln izdelek. Svečnik je posvetil mami, očetu in hčerki, ki so že vsi pokojni, zato je »triroko« držalo za sveče simbolična podoba življenja, trpljenja in smrti.

Srebrni Henček tudi v Avstraliji

Ansambel Henček med prvimi avstralskim rojakom prinesel pozdrave iz samostojne Slovenije — Žeja po pesmi in novicah iz domovine je velika

NOVO MESTO — Ansambel Henček je tudi med avstralskimi rojaki cenjen in poznan. To nam je zatrdil vodja ansambla Henček Burkat, ki se je kmalu po vrnitvi s tamkajšnje sedemtedenske turnee oglašil v naši redakciji. Pravi namreč, da je bila tam že skoraj v vsaki slovenski družini kaset ali plošča z njegovo glasbo precej prej, kot se je pojavil ansambel sam.

No, veselja in radovednosti nad obiskom je bilo kljub vsemu veliko, tudi zato, ker se je ansambel pojavil v Avstraliji kot prvi golob miru po pravkar končani vojni v Sloveniji. Tako so bili člani dobrodošli tudi kot živi vir informacij o tem, kaj se je doma dogajalo in kam gre razvoj. Bili so hkrati ambasadorji slovenskega miru in sprave, tudi med našimi izseljenci. »Kajti,« nam je povedal Henček Burkat, »opazili smo, da se ponekod še nekoliko držijo vsak na svojo stran, pa smo jim povedali, da imamo pri nas že spravo in naj se med sabo spravijo še oni. Pri tem je imel še največ uspeha naš humorist Marjan Roblek.«

Ansambel Henček, katerega vodja je harmonikar Henček Burkat, z njim pa sta bila še njegova sinova Tomaž, ki igra

Umetnost je golota, ki nima razloga za sram. (Matoš)

saksofon, klarinet in klaviature, ter Toni, ki igra bas kitaro in trobento, pa kitarist Bojan Arh, pevec Metka Kostrevec in humorist Marjan Roblek, je odšel na dolgo pot v Avstralijo 22. julija. Še dva dni pred poletom je bilo negotovo, ali

BO DOLENJSKA POMAGALA ČETVERČKOM?

NOVO MESTO — Prvi dolenski četverčki Adam, Filip, Samo in Tilen zakoncev Bihar iz Novega mesta so prvi teden po rojstvu zdravi in že pridobivajo težo. V porodničarni bodo ostali še do konca oktobra. Dobro se počuti tudi mamica Damijana, več skrbi pa ima ta čas mož Leon. Njuno stanovanje je namreč le ena sobica s pregrajeno kuhinjo, zato čaka, da mu bo družba pomagala in za prve dolenske četverčke le našla prijeten domek, za katerega prosi že vrsto let. Polozaj je še težji, ker sta zakonca Bihar brez zaposlitve. On pravnik, ona naravoslovno-matematični tehnik, sta bila zaposlena v Iskri, sedaj pa že precej časa iščeta novo zaposlitev. Za sedaj na to ne gre misliti, saj ju čakajo štiri hčerke in z njimi še dodatne skrbi. »Trboveljski četverčki« imajo kup pokroviteljev, in so preskrbljeni od A do Ž do odhoda v šolo. Za dolenske se do sedaj (torek) pri Biharjevih še nihče ni oglašil. J. P.

bo zaradi napetosti v tedanji Jugoslaviji načrt sploh možno izpeljati.

Odšli so na povabilo tamkajšnjih Slovencev, ki so poskrbeli tudi za organizacijsko in finančno plat turnee. Ta je trajala celih sedem tednov. Med tem časom so imeli kar osemnajst celovečernih koncertov in še nekaj dobrotelčnih prireditev je bilo vmes. S posebnim avtobusom so prevzeli okoli devet tisoč kilometrov, spoznali pa so tudi, kako živijo tamkajšnji Slovenci, kajti često so

Ansambel Henček praznuje letos tudi petindvajsetletnico obstoja. Ta lepi jubilej slavi z bero štirindvajsetih izdanih kaset in plošč, prodanih pa je bilo že več kot milijon izvodov: šest v zlati nakladi, ena v platinasti in nekaj v srebrni.

bili povabljeni na njihove domove in farme. Skupaj z njimi so se udeleževali tudi njihovih družabnih prireditev. Henčku je še najbolj ostalo v spominu kopanje v Indijskem oceanu, ki je imel kljub tamkajšnji zimi 25 stopinj, ter lov na zajce, ki jih je v nekaterih predelih Avstralije skoraj več kot trave. Avstralske Slovence je, kot že rečeno, najbolj zanimalo vse v zvezi z najnovejšimi dogajanjmi v domovini in njeno samostojnostjo. Marsikje so že takrat nabirali prostovoljne prispevke za pomoč oškodovanim v vojni, kot posebno gesto pa naj omenimo šopek, ki so ga dali Henčku, da bi ga osebno izročil članu slovenske vlade kot izraz spoštovanja avstralskih Slovencev do vseh, ki so v zadnji vojni žrtvovali življenja za domovino.

T. JAKŠE

Kako povrniti nekdanjo slavo?

Sociološki tabor FSPN

ŠENTRUPERT — Od letošnjega sociološkega raziskovalnega tabora v Šentrupertu (od 1. do 10. oktobra) bo vsekakor nekaj ostalo, je prepričan magister Stojan Sorčan z ljubljanske FSPN, vodja tabora. »Raziskava bo vsebinsko izhajala iz že pripoznatih konfliktnih odnosov v preteklosti in sedanjosti, ki so bili ugotovljeni na dveh Mirovni raziskovalnih taborih na tem območju leta 1989 in lani, in iz spoznanj raziskovalne naloge dipl. arh. Renata Repšeta o Trških naseljih v Mirenki dolini.

Sicer pa bomo letos raziskovali vrste in oblike kolektivnega konfliktnega poseganja v širše družbeno in prostorsko okolje Mirne, Šentruperta in Mokronoga v zadnjih treh stoletjih. Na zgodovinskem okolju se bomo ukvarjali z družbenimi spremembami, ki so vodile iz pretežno agrarne družbe do današnje industrializacije teh krajev. Nepredvidljivi so učinki izrivanja vsega domačega, drobljenja zemlje, uničevanja narave in nazadovanja na mnogih že razvitih področjih.« Z anketo skušajo raziskati vpliv moderne in postmoderne v družbenem dogajanju in življenju, nadalje, kakšne posledice puščajo melioracije, hidro- in agromelioracije, kaj se dogaja z arhitekturo itd. P. P.

Halo, tu bralec »Dolenjca«!

Poslej dežuramo vsak četrtek med 18. in 19. uro — Kadrovske balinanje in pohvala Dolenjskemu listu

Minuli četrtek smo na našem dežurnem telefonu zaman čakali na klice naših bralcev. Po vsej verjetnosti ne gre zato, da bi za to našo vročo rubriko zmanjkalo tem in gradiva, očitno je kriva zamenjava ure. Tako sta nas med 18. in 19. uro poklicala le dva. Še posebej hud je bil Igor Šulin iz Jerebove ulice v

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prislunili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 18. in 19. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prislunil.

J. P.

O HIMALAJSKI ODPRAVI

NOVO MESTO — Projekcija dia pozitivov in pogovor o slovenski alpinistični odpravi Čanch 91 bo v petek, 11. oktobra, ob 18. uri v Dolenjski galeriji. Večer bo vodil udeleženec odprave Vanja A. Furlan.

IZLET INVALIDOV

SEVNICA — Poletna vojna v Sloveniji je prekrizala številne načrte tudi sevniškim invalidom. Tako društvo vabi svoje člane, da se jim pridružijo v soboto, 12. oktobra, na enodnevnem izletu v planine. Odhod avtobusa izpred avtobusne postaje Izletnika v Sevnici bo ob 6. uri, odhod iz Loke pa četrte ure kasneje. Avtobus bo nadaljeval vožnjo v Ljubljano, Kamnik, Volčji Potok, kjer si bodo ogledali Arboretum. Od tam pa se bodo napotili proti hribom — v Kamniško Bistrico in naprej proti Gornjemu Gradu in naposled v Topolšico, kjer bo možno kopanje v termah. Cena izleta s kosilom je 250 din, prijave pa zbirajo ob uradnih urah v pisarni, v Loki pa Dominik Culetto.

Svečnika se kljub njegovi vzvišeni podobi in svetlosti nekako drži nepozabna vsakdanost. V tem je, da si Jože Kramžar izdelka enostavno ni upal postaviti rajnkim na grob, kamor ga je bil namenil že, ko je les odsekal v gozdu. Strah ga je bilo, da bi rokama na svečniku kako poglajale še noge in bi se kam »preselil«.

Jože Kramžar, javnosti že nekoliko znan kot samorasel kipar, v lesu — v

Jože Kramžar

krivih mladich, v skrivenčenih koreninah, v prežganih deblih ali v izjemno dolgih ravnih hlohidi — vidi več kot drugi. Prenekateremu gozdarju — sekaču, čeravno je najboljši v skupini, se niti ne sanja, da, parajoč drevo s sekuro, udriha po Mariji devici, kačjem gnezdu ali nerojenemu otroku. Vse to in še marsikaj bi namreč lahko videl v ta istem drevesu kiparsko razpoloženi Jože Kramžar.

Velikanskim grabljam, dolgim in visokim kot hiša, kipu »Nerojen otrok«, razpeli in lepemu številu podobnih umetniško navdahnjenih izdelkov, med katere zavoljo mnogih za tesarje neobičajnih rezov sodi celo koruznjak, bi Kramžar rad dodal še kaj. V glavo mu zdaj najbolj sili misel na »največji jaremček«. Les za ta velikokrat povečani del volovske vprege že ima. Tudi potrpljenja premore in pozna človeka, ki bi jaremček okoval. Toda Jožeta skrbi, kako bi velikansko reč zaščitil pred soncem in dežjem, da bi lahko leta in leta stala v njegovi domači vrtni »galeriji« na prostem. Stroški za zaščitni premaz bi bili zanj preveliki. M. LUZAR

SREBRNI HENČEK V AVSTRALJI — Takole so Henčekov ansambel, ki letos — seveda v nekoliko spremenjeni postavi od začetne — praznuje petindvajsetletnico, pozdravili otroci slovenskih izseljencev.

Studio D Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista. Zreba je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado NATALIJI IRT iz Novega mesta. Nagrajenki čestitamo! Lestvica je ta teden takšna: 1 (1) Pozdravljena Slovenija — ANS. SLAVKA PLUTA 2 (5) Gozdovi umirajo — SPOMIN 3 (4) Žena je kriva — ANS. TONETA ŽAGARJA 4 (3) Moja mamica — DRUŽINSKI TRIO NOVINA 5 (2) Mlinarjeva hči — ANSAMBEL T. VERDERBERJA 6 (6) Polka za prijatelje — ANS. IVANA PUGLJA 7 (10) Rad zapojem ti, Slovenija — MARELA 8 (7) Topliška dolina — FIS 9 (—) Zvezda, ki se utrne — SLAK 10 (9) Za mamco mojo — ANS. M. KLINC Predlog za prihodnji teden: Pod Kučarjem — ORHIDEJA

MIRENSKA DOLINA NA OBROBJU — Na osnovi vsega, kar bodo raziskovalci doživeli in spoznali v tem okolju, bodo na prvem tovrstnem taboru skušali izdelati tudi napoved vsaj nekaterih elementov razvoja te doline. Tabor poteka ob pomoči republiškega ministristva za šolstvo, ljubljanskega mestnega sekretariata za izobraževanje — kombi, pred katerim je nastal tale posnetek raziskovalcev na Rakovniku, pa je posodil mestni sekretariat za ljudsko obrambo. (Foto: P. Perc)

kozjerija BOJIJO SE MIROVNIH KONFERENC

- Vi postati svetovni prvak. — Ce meriš na košarko, smo to že. — Nein. Jaz ciljati na mirovna konferenca. — Ne razumem. — Pogledati: vi imeti mirovna konferenca na Brioni. — Res je. — Vi imeti mirovna konferenca v Beograd. — Tudi to je res, Fritz. — Vi imeti mirovna konferenca v Skopju. — Drži kot pribito. — Vi imeti mirovna konferenca v Split. — Dobro si poučen. — Vi imeti mirovna konferenca v Sarajevo. — Priznam: vse veš. — Vi imeti mirovna konferenca ponovno v Beograd. — Vidim, da vodiš tudi statistiko. — Vi imeti mirovna konferenca v Haag. — Dvakrat in več. — Vi imeti mirovna konferenca v Bruxelles. — V to nisem najbolj prepričan. — Vi imeti mirovna konferenca v New York. — Čestitam, Fritz! — Vi podpisati mirovni sporazum v Igalu. — Res je. Trije podpisijo na listu papirja. — Vi govoriti o miru na Dunaj. — Nadaljuj, Fritz. — Vi prepričati Pariz o miru. — Celu v Franciji vedo za naša mirovna prizadevanja, ja. — Vi postati svetovni prvak. — Bo kar držalo, Fritz. — Vi se zelo bati vojna. — Jok, Fritz! — Vi se ne bati vojna? — Ne, ne bojimo se vojne, Fritz. — Mi se bojimo mirovni konferenc. — Jaz tega ne razumeti. — Poglej, Fritz, po mirovni pogajanjih v Beogradu je bil napaden Sisak. Po podpisu mirovne pogodbe v Igalu je vojska bombardirala Vorovitico. Po haaski konferenci so z zemljo zravnali Petrinjo. Po... — Nehaj. Zdalj že razumeti... TONI GAŠPERIČ